ORTAOKUL

VE

İMAM HATİP ORTAOKULU

MÜZİK

DERS KİTABI

6

YAZARLAR

Elvan VURAL AKÇALI

Duygu TOPAL

Burcu YAMANER

Özgül ÇAKAR

DEVLET KİTAPLARI

BİRİNCİ BASKI

……., 2019

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI .....: 7055
DERS KİTAPLARI DİZİSİ .....: 1850

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Sevilay GÖK AKYILDIZ

Program Geliştirme Uzmanı
İlknur İZGİ İPEKEL

Dil Uzmanı
Esra KANAN

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı
Fatma YILMAZ

Rehberlik Uzmanı
Mehmet Tuğrul KARA

Görsel Tasarım
Gülseren KARATAŞ
İlknur URSUN
Nebi PALANCI
Utku Çavuş KIZIL

ISBN 978-975-11-4982-4

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 18.04.2019 gün ve 8 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 28.05.2019 gün ve 10444088 sayılı yazısı ile birinci defa 1.319.343 adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

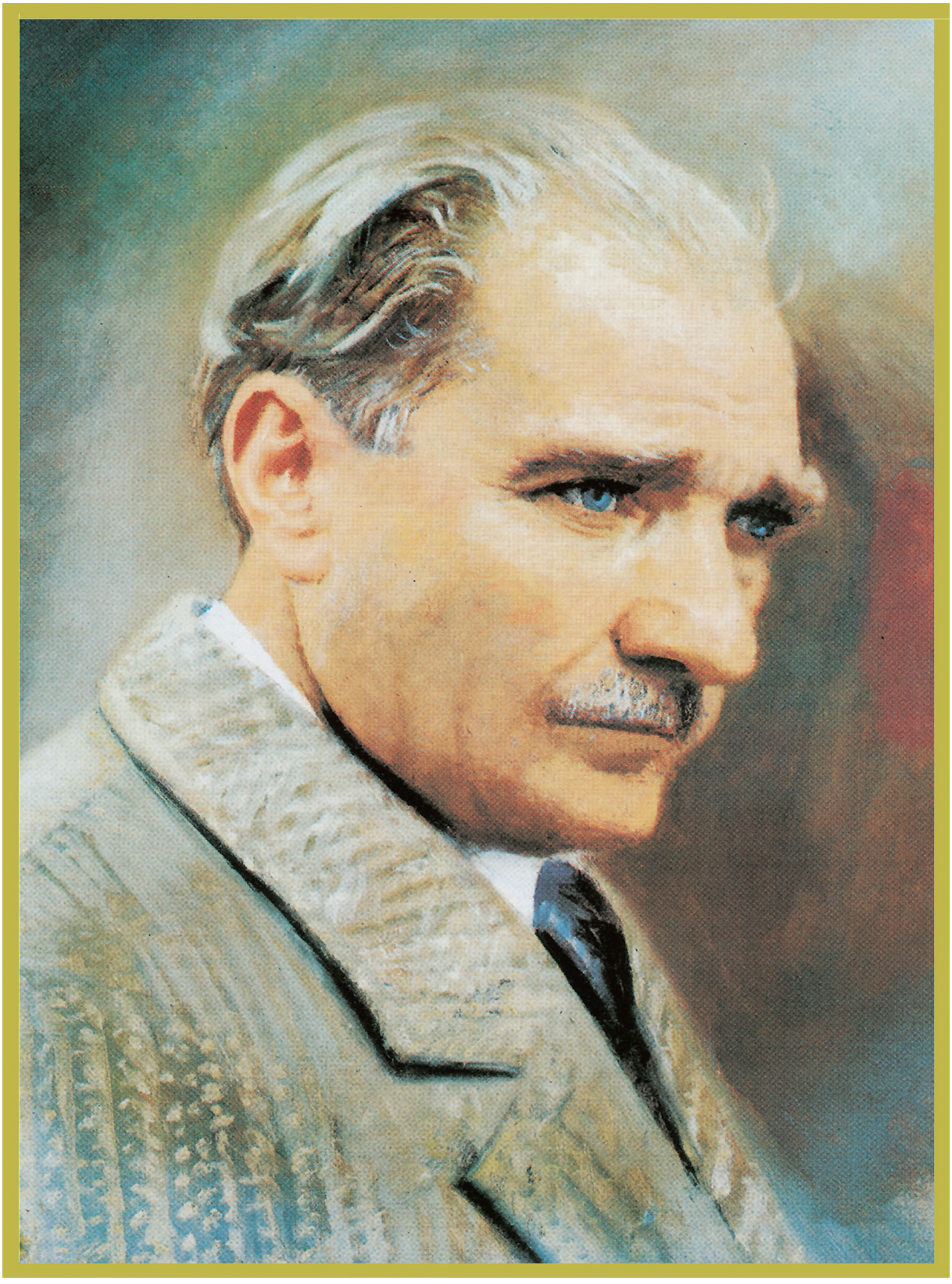

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM 10

İSTİKLAL MARŞI 12
İNSAN SESİNİN OLUŞUMU 18
SES DEĞİŞİMİ 20
NOTA ÇALIŞMALARI VE DO NOTASI 22
1. BÖLÜM SONU DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI 26

2. BÖLÜM 28

ATATÜRK VE MÜZİK 30
Sİ VE İNCE DO NOTASI 33
TEKRAR İŞARETLERİ 38
2. BÖLÜM SONU DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI 44

3. BÖLÜM 46

ONALTILIK NOTA 48
SES DEĞİŞTİRİCİ İŞARETLER 51
MÜZİKTE HIZ 54
MÜZİKTE GÜRLÜK 56
3. BÖLÜM SONU DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI 60

4. BÖLÜM 62

ÜLKEMİZE AİT BAŞLICA MÜZİK TÜRLERİ 64
HECE BAĞI VE UZATMA BAĞI 71
ATATÜRK'ÜN TÜRK MÜZİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 75
4. BÖLÜM SONU DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI 80

5. BÖLÜM 82

TÜRK MÜZİĞİNDE MAKAMSAL YAPI 84
EZGİYE RİTİM OLUŞTURMA 90
EZGİ OLUŞTURMA VE MÜZİK TEKNOLOJİSİ 94
5. BÖLÜM SONU DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI 97

DAĞARCIK 98
CEVAP ANAHTARI 105
SÖZLÜK 108
KAYNAKÇA 109
ESER KAYNAKÇASI 109
GENEL AĞ (İNTERNET) KAYNAKÇASI 110
GÖRSEL KAYNAKÇA 110

KİTABIMIZI TANIYALIM

1. BÖLÜM

KONULAR

İSTİKLAL MARŞI
İNSAN SESİNİN OLUŞUMU
SES DEĞİŞİMİ
NOTA ÇALIŞMALARI VE DO NOTASI

ANAHTAR SÖZCÜKLER

MARŞ
SES
NEFES
DİYAFRAM
NOTA

Bu bölümün sonunda:

- İstiklal Marşı'nı doğru tonlama ve vurgu yaparak, nefes yerlerine uyarak söyleyeceksiniz.
- Milli birlik ve beraberlik duygusunu güçlendiren şarkı ve marşlar söyleyeceksiniz.
- İnsan sesinin oluşumunu kavrayacaksınız.
- Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark edeceksiniz.
- Do notasını öğrenerek çalışmalar yapacaksınız.

11

Bölümün numarasını gösterir.

Bölümde neler öğrenileceğini gösterir.

Bölümde yer alan konuları gösterir.

Bölümün anahtar sözcüklerini gösterir.

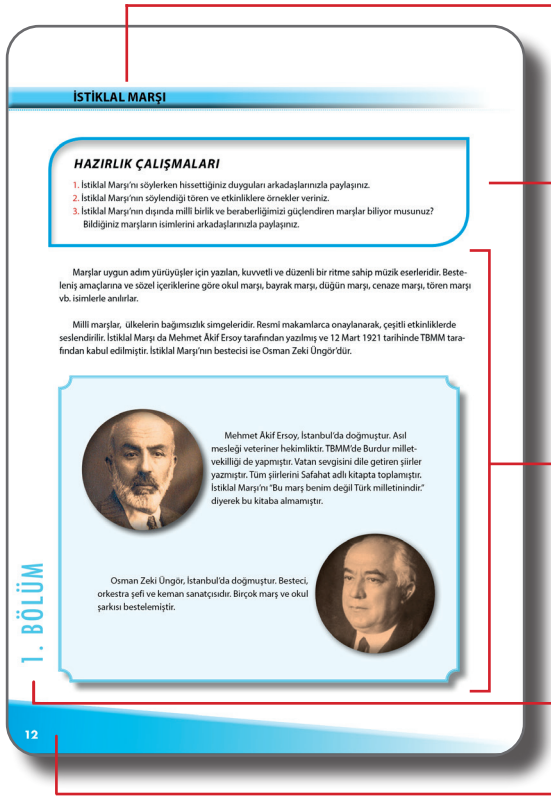

İSTİKLAL MARŞI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. İstiklal Marşı'nı söylerken hissettiğiniz duyguları arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. İstiklal Marşı'nın söylendiği tören ve etkinliklere örnekler veriniz.
3. İstiklal Marşı'nın dışında milli birlik ve beraberliğimizi güçlendiren marşlar biliyor musunuz? Bildiğiniz marşların isimlerini arkadaşlarınızla paylaşınız.

Marşlar uygun adım yürüyüşler için yazılan, kuvvetli ve düzenli bir ritme sahip müzik eserleridir. Besteleniş amaçlarına ve sözel içeriklerine göre okul marşı, bayrak marşı, düğün marşı, cenaze marşı, tören marşı vb. isimlerle anılırlar.

Milli marşlar, ülkelerin bağımsızlık simgeleridir. Resmi makamlarca onaylanarak, çeşitli etkinliklerde seslendirilir. İstiklal Marşı da Mehmet Âkif Ersoy tarafından yazılmış ve 12 Mart 1921 tarihinde TBMM tarafından kabul edilmiştir. İstiklal Marşı'nın bestecisi ise Osman Zeki Üngör'dür.

Mehmet Âkif Ersoy, İstanbul'da doğmuştur. Asıl mesleği veteriner hekimliktir. TBMM'de Burdur milletvekilliği de yapmıştır. Vatan sevgisini dile getiren şiirler yazmıştır. Tüm şiirlerini Safahat adlı kitapta toplamıştır. İstiklal Marşı'nı "Bu marş benim değil Türk milletinindir." diyerek bu kitaba almamıştır.

Osman Zeki Üngör, İstanbul'da doğmuştur. Besteci, orkestra şefi ve keman sanatçısıdır. Birçok marş ve okul şarkısı bestelemiştir.

1. BÖLÜM

12

Konu başlığını gösterir.

Konuya hazırlık çalışmalarını gösterir.

Konu anlatımını gösterir.

Bölümün numarasını gösterir.

Bölümün rengini gösterir.

KİTABIMIZI TANIYALIM

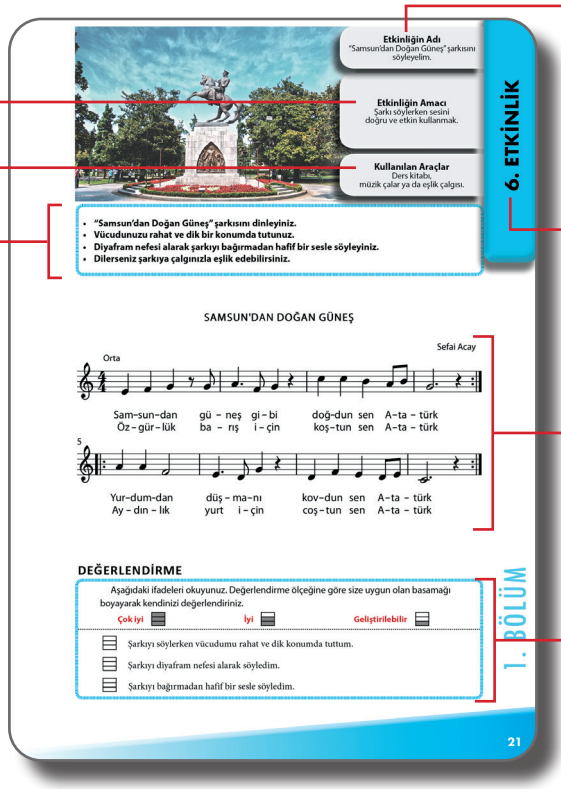

Etkinliğin adını gösterir.

Etkinliğin amacını gösterir.

Etkinlikte kullanılan araçları gösterir.

Etkinlik ile ilgili neler yapılacağını gösterir.

Etkinliğin numarasını gösterir.

Etkinliğin uygulamasını gösterir.

Etkinliğin değerlendirme çalışmasını gösterir.

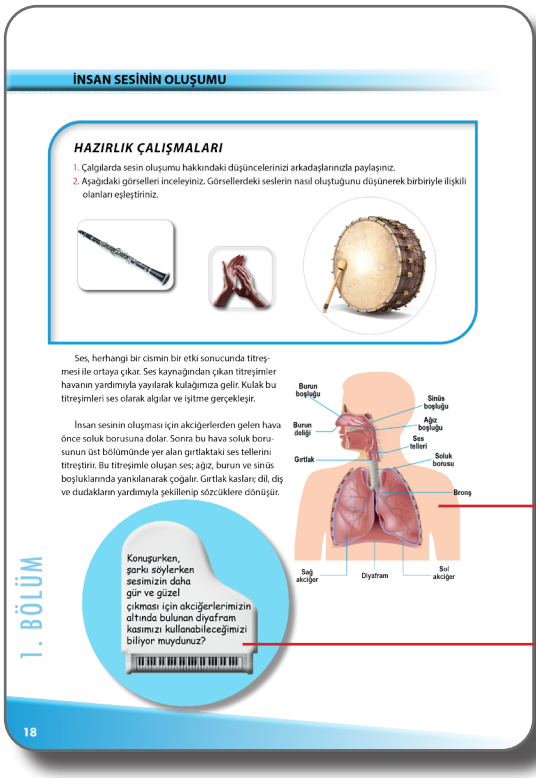

Konuyla ilgili görseli gösterir.

Bilgi kutusunu gösterir.

1. BÖLÜM

KONULAR

İSTİKLAL MARŞI
İNSAN SESİNİN OLUŞUMU
SES DEĞİŞİMİ
NOTA ÇALIŞMALARI VE DO NOTASI

ANAHTAR SÖZCÜKLER

MARŞ
SES
NEFES
DİYAFRAM
NOTA

Bu bölümün sonunda:

- **İstiklal Marşı'nı doğru tonlama ve vurgu yaparak, nefes yerlerine uyarak söyleyeceksiniz.**
- **Millî birlik ve beraberlik duygusunu güçlendiren şarkı ve marşlar söyleyeceksiniz.**
- **İnsan sesinin oluşumunu kavrayacaksınız.**
- **Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark edeceksiniz.**
- **Do notasını öğrenerek çalışmalar yapacaksınız.**

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. İstiklal Marşı'nı söylerken hissettiğiniz duyguları arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. İstiklal Marşı'nın söylendiği tören ve etkinliklere örnekler veriniz.
3. İstiklal Marşı'nın dışında millî birlik ve beraberliğimizi güçlendiren marşlar biliyor musunuz? Bildiğiniz marşların isimlerini arkadaşlarınızla paylaşınız.

Marşlar uygun adım yürüyüşler için yazılan, kuvvetli ve düzenli bir ritme sahip müzik eserleridir. Besteleniş amaçlarına ve sözel içeriklerine göre okul marşı, bayrak marşı, düğün marşı, cenaze marşı, tören marşı vb. isimlerle anılırlar.

Millî marşlar, ülkelerin bağımsızlık simgeleridir. Resmî makamlarca onaylanarak, çeşitli etkinliklerde seslendirilir. İstiklal Marşı da Mehmet Âkif Ersoy tarafından yazılmış ve 12 Mart 1921 tarihinde TBMM tarafından kabul edilmiştir. İstiklal Marşı'nın bestecisi ise Osman Zeki Üngör'dür.

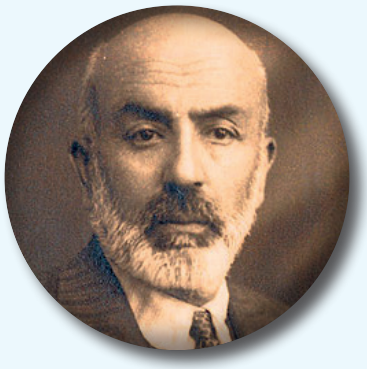

Mehmet Âkif Ersoy, İstanbul'da doğmuştur. Asıl mesleği veteriner hekimliktir. TBMM'de Burdur milletvekilliği de yapmıştır. Vatan sevgisini dile getiren şiirler yazmıştır. Tüm şiirlerini Safahat adlı kitapta toplamıştır. İstiklal Marşı'nı "Bu marş benim değil Türk milletinindir." diyerek bu kitaba almamıştır.

Osman Zeki Üngör, İstanbul'da doğmuştur. Besteci, orkestra şefi ve keman sanatçısıdır. Birçok marş ve okul şarkısı bestelemiştir.

İSTİKLÂL MARŞI(★)

Söz: Mehmet Âkif Ersoy
Müzik: Osman Zeki Üngör

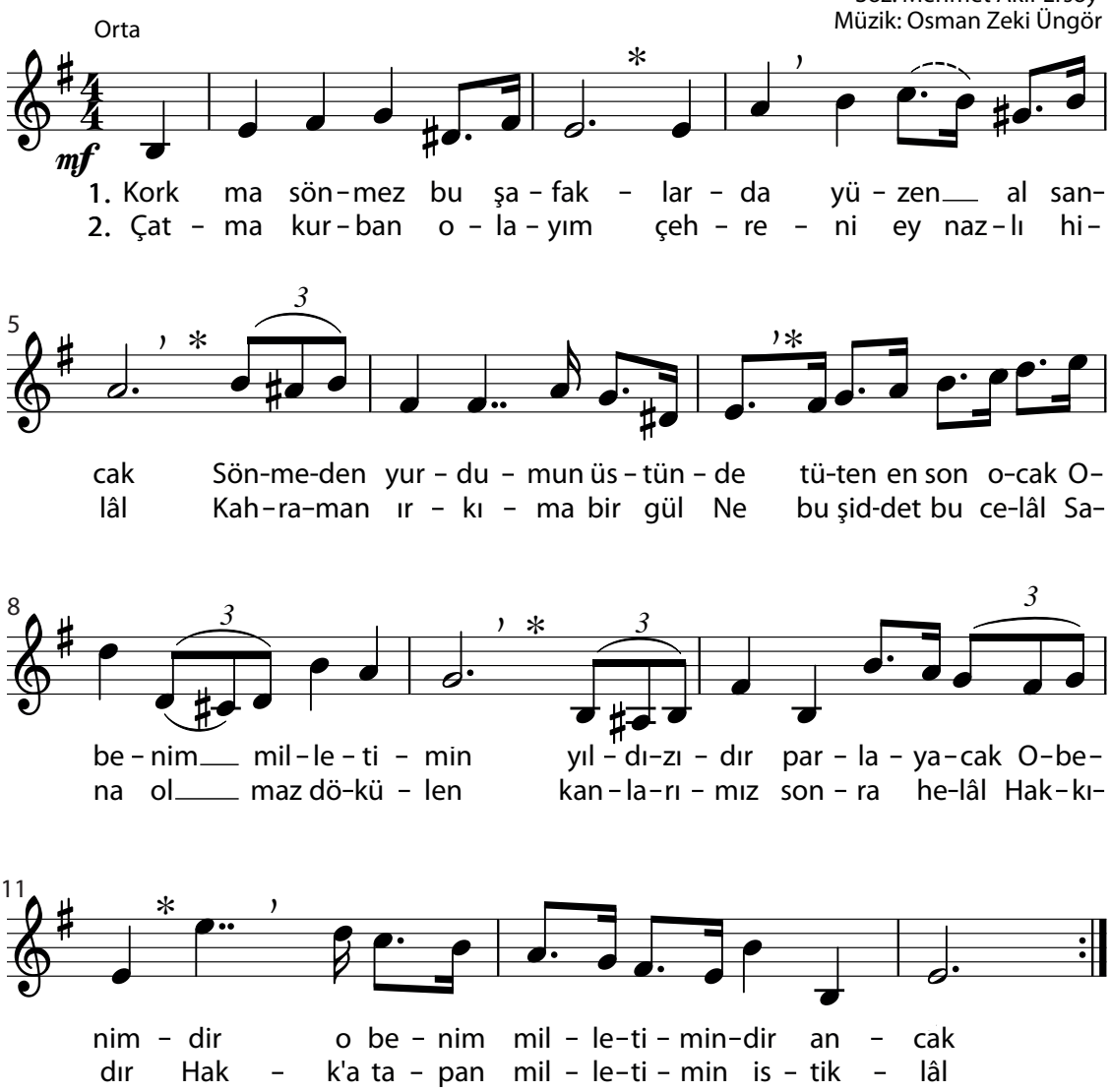

(★)İstiklal Marşı'nın birinci kıtasını söylerken virgül (’), ikinci kıtasını söylerken de yıldız (*) işaretinin bulunduğu yerlerde nefes alınız.

1. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı
"İstiklal Marşı"nın nefes yerleri.

Etkinliğin Amacı
"İstiklal Marşı"nı nefes yerlerine uyarak seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, renkli kalem, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"İstiklal Marşı"nın nefes yerleri virgül (') işareti ile aşağıda gösterilmiştir. Nefes işaretlerinden önce gelen sözcükleri örnekteki gibi daire içine alınız.**
- **"İstiklal Marşı"nı nefes yerlerine dikkat ederek dinleyiniz.**
- **"İstiklal Marşı"nı anlamını hissederek ve nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;

Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.

O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;

O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!

Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?

Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.

Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi ☐ **İyi** ☐ **Geliştirilebilir** ☐

☐ İstiklal Marşı'nda nefes işaretlerinden önce gelen sözcükleri daire içine aldım.

☐ İstiklal Marşı'nı anlamını hissederek ve nefes yerlerine uyarak söyledim.

Etkinliğin Adı
İstiklal Marşı'mız.

Etkinliğin Amacı
"İstiklal Marşı"nı doğru tonlama ve vurguyla, vuruşlarına ve nefes yerlerine uyarak söylemek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

2. ETKİNLİK

- **"İstiklal Marşı"nı aşağıdaki tabloyu takip ederek dinleyiniz.**
- **"İstiklal Marşı"nı doğru tonlama ve vurguyla, tablodaki vuruşlara ve nefes yerlerine dikkat ederek müzik eşliğinde söyleyiniz.**

4	1	2	3	4	1	2	3	4
Kork	ma	sön	mez	bu şa	fa	a	ak	lar
Çat	ma	kur	ban	o la	yı	ı	ı m'	çeh
	da'	yü	zeen	al san	ca	a	ak'	Sönmeden
	re	ni	ey naz	lı hi	lâ	â	âl'	Kahraman
	yur	du	umun	üstün	de'tü	ten en	son o	cak O
	ır	kı	ıma	bir gül	ne'bu	şiddet	bu ce	lâl Sa
	be	niim mil	le	ti	mi	i	in'	yıldızı
	na	oolmaz	dö	kü	le	e	en'	kanları
	dır	par	laya	cak O be	nim	di	ir'o	benim
	mız	son	ra he	lâl Hakkı	dır'	Ha	akk'a	tapan
	mille	timin	dir	an	ca	a	ak'	
	mille	timin	is	tik	la	a	al'	

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi ☐ **İyi** ☐ **Geliştirilebilir** ☐

☐ İstiklal Marşı'nı tabloyu takip ederek dinledim.

☐ İstiklal Marşı'nı doğru tonlama ve vurgu yaparak söyledim.

☐ İstiklal Marşı'nı tablodaki vuruşlara ve nefes yerlerine uyarak söyledim.

Etkinliğin Adı
Benim sözlerim benim şarkım.

Etkinliğin Amacı
Verilen kelimeleri kullanarak grup çalışmasına dayalı şarkı sözü oluşturmak.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, fon kartonu, kalem.

- **"İstiklal Marşı"nı yazıldığı dönemi düşünerek dinleyiniz.**
- **4 ya da 5 gruba ayrılınız. Aşağıdaki görseli ve kelimeleri inceleyiniz. Verilen kelimelerden istediklerinizi kullanarak iki mısra oluşturunuz. Oluşturduğunuz mısraları fon kartonuna yazınız, kartonu sıradaki gruba veriniz.**
- **Tüm gruplar yazmayı bitirdiğinde fon kartonunu tahtaya asınız. Sınıfça oluşturduğunuz şarkı sözünü okuyunuz.**

- **Atatürk**
- **Kurtuluş Savaşı**
- **Bayrak**
- **Vatan**
- **Egemenlik**
- **Cumhuriyet**
- **Asker**
- **Zafer**
- **Kadın**
- **Çocuk**
- **Meclis**
- **Erkek**
- **Barış**
- **Millet**

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi ☐ **İyi** ☐ **Geliştirilebilir** ☐

☐ İstiklal Marşı'nı yazıldığı dönemi düşünerek dinledik.

☐ Etkinliğin sonunda sınıfça bir şarkı sözü oluşturduk.

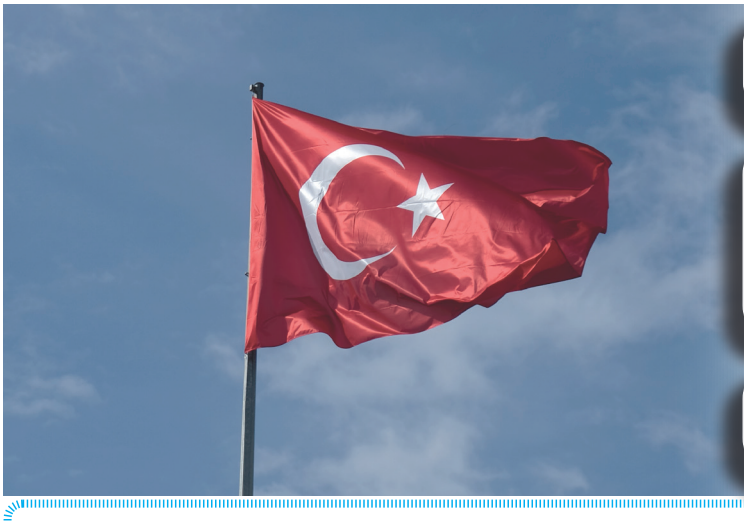

Etkinliğin Adı
"Bayrağım" marşı.

Etkinliğin Amacı
"Bayrağım" marşını doğru bir şekilde söylemek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **Milletler için bayrağın önemi hakkındaki görüşlerinizi paylaşınız.**
- **"Bayrağım" marşının sözlerini okuyunuz.**
- **"Bayrağım" marşını dinleyiniz.**
- **Marşı anlamını hissederek ve nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

BAYRAĞIM

Ziya Aydıntan

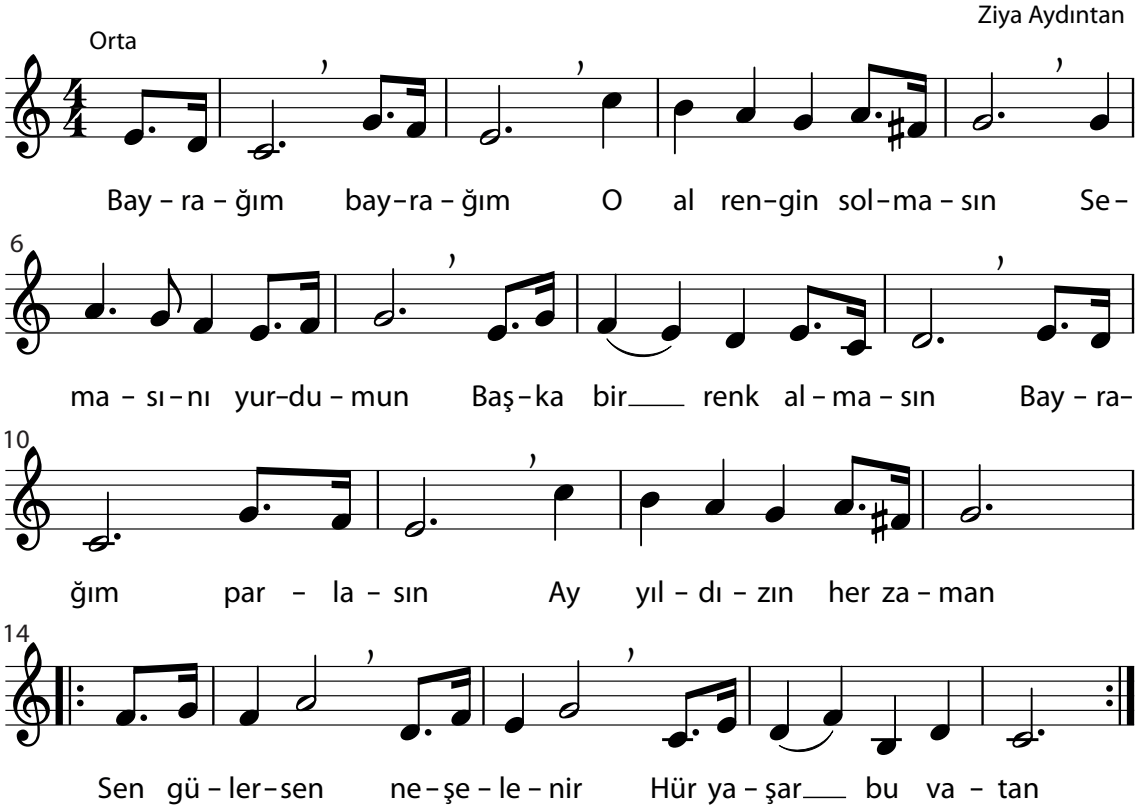

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- "Bayrağım" marşını anlamını hissederek söyledim.
- "Bayrağım" marşını nefes yerlerine uyarak söyledim.
- "Bayrağım" marşını doğru seslerle söyledim.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Çalgılarda sesin oluşumu hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerdeki seslerin nasıl oluştuğunu düşünerek birbiriyle ilişkili olanları eşleştiriniz.

Ses, herhangi bir cismin bir etki sonucunda titreşmesi ile ortaya çıkar. Ses kaynağından çıkan titreşimler havanın yardımıyla yayılarak kulağımıza gelir. Kulak bu titreşimleri ses olarak algılar ve işitme gerçekleşir.

İnsan sesinin oluşması için akciğerlerden gelen hava önce soluk borusuna dolar. Sonra bu hava soluk borusunun üst bölümünde yer alan gırtlaktaki ses tellerini titreştirir. Bu titreşimle oluşan ses; ağız, burun ve sinüs boşluklarında yankılanarak çoğalır. Gırtlak kasları; dil, diş ve dudakların yardımıyla şekillenip sözcüklere dönüşür.

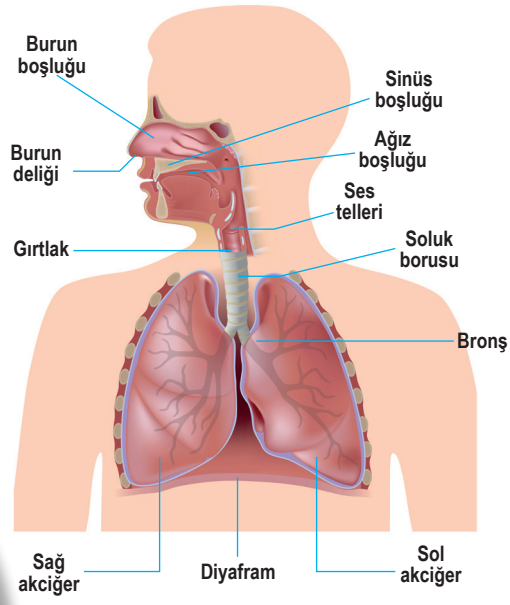

Konuşurken, şarkı söylerken sesimizin daha gür ve güzel çıkması için akciğerlerimizin altında bulunan diyaframı kasımızı kullanabileceğimizi biliyor muydunuz?

Etkinliğin Adı
Diyafram ve Ses.

Etkinliğin Amacı
Diyafram kasını tanımak ve kullanmak.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, vücudundaki ses ve nefes organları, eşlik çalgısı.

- **Diyafram kasınızı çalıştırmak için aşağıda verilen egzersizleri yapınız.**
- **Rahat ve dik durumdayken omzunuzu kaldırmadan çiçek koklar gibi derince diyafram nefesi alınız.**
- **Aldığınız nefesi "sssss" sesiyle soluğunuz bitene kadar hiç kesmeden uzatarak veriniz.**
- **Diyafram nefesi alınız.**
- **Aldığınız nefesi "ssst, ssst, ssst" sesiyle kesik kesik veriniz.**
- **Bu sırada ellerinizi karnınıza koyarak diyaframınızın hareketini hissediniz.**
- **Aşağıda verilen örnek çalışmayı diyafram nefesi kullanarak söyleyiniz.**

ÖRNEK ÇALIŞMA

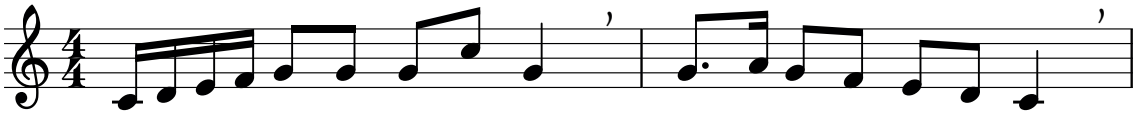

Ge–li–bo-lu Tat–van Or – du Van Hep – si yem-ye – şil va – tan

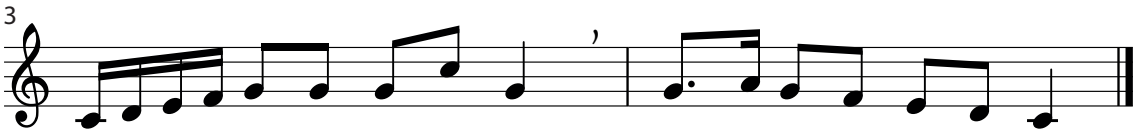

Ge–li–bo-lu Tat–van Or – du Van Hep – si yem–ye – şil va – tan

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Diyafram kasını tanıdım.
- Egzersizi yaparken diyaframımı hissettim.
- Ezgiyi diyafram nefesi kullanarak söyledim.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Çocuk ve yetişkin sesleri arasındaki farklılıkları düşünerek düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Çocukluk döneminin bitişinden erişkinliğe ulaşıncaya kadarki geçiş dönemine **ergenlik dönemi** denir. Bu dönemde bireyde fiziksel, ruhsal vb. değişimler meydana gelir. Bireyde meydana gelen bu değişimlerden biri de ses değişimidir.

Ses değişimi; ses tonu, ses tellerinin uzunluğu ve gırtlağın yapısına bağlı olarak bireye göre farklılık gösterir. Seste meydana gelen bu değişim erkeklerde kızlara oranla daha belirgindir. Bireyler konuşurken ve şarkı söylerken seslerinde meydana gelen ani incelmelere ve kalınlaşmalara engel olamazlar. Bu durumun geçici olduğu bilinmeli ve değişim normal karşılanmalıdır.

Ses değişimi döneminde ses sağlığına dikkat edilmelidir. Bağırarak konuşulmamalı ve yüksek sesle şarkı söylenmemelidir. Ayrıca çok sıcak ya da çok soğuk yiyecek ve içecekler tüketmekten kaçınılması ses sağlığı için önemlidir.

Şarkı söylerken sesi doğru ve etkin kullanabilmek için diyaframa nefesi kullanılmalı, vücut rahat ve dik bir konuma getirilmelidir. Şarkılar, bağırmadan ve sesimizi zorlamadan uygun bir gürlükte söylenmelidir.

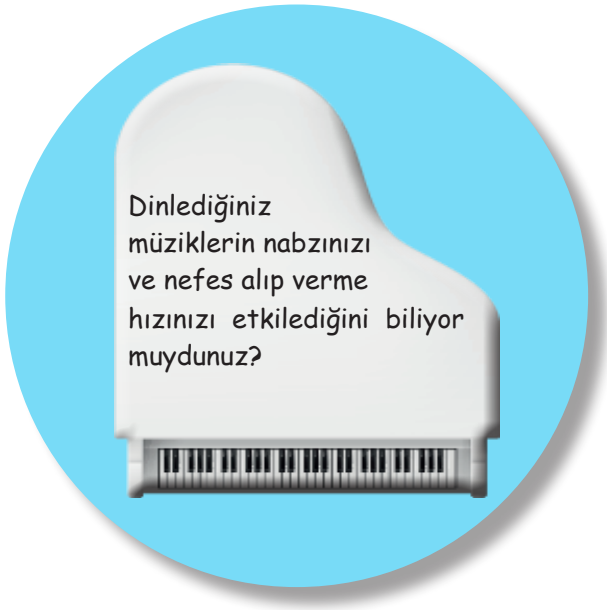

Etkinliğin Adı
Samsun'dan Doğan Güneş.

Etkinliğin Amacı
Şarkı söylerken sesini doğru ve etkin kullanmak.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı,
müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Samsun'dan Doğan Güneş" şarkısını dinleyiniz.**
- **Vücudunuzu rahat ve dik bir konumda tutunuz.**
- **Diyafram nefesi kullanarak şarkıyı bağırmadan hafif bir sesle söyleyiniz.**
- **Dilerseniz şarkıya çalgınızla eşlik edebilirsiniz.**

SAMSUN'DAN DOĞAN GÜNEŞ

Sefai Acay

Orta

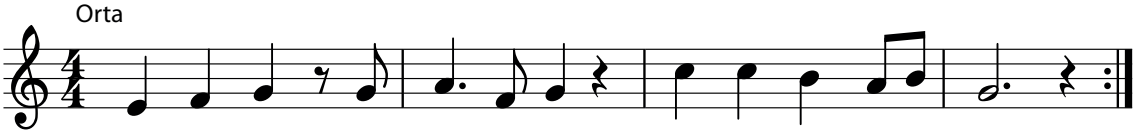

Sam-sun-dan gü - neş gi - bi doğ-dun sen A-ta - türk
Öz - gür - lük ba - rış i - çin koş-tun sen A-ta - türk

5

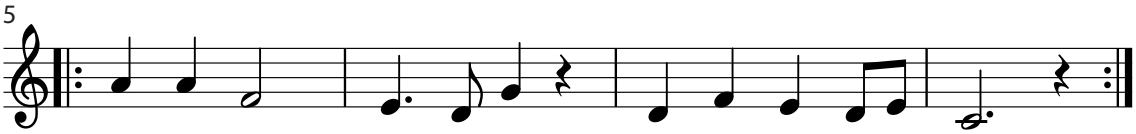

Yur-dum-dan düş - ma-nı kov-dun sen A-ta - türk
Ay - dın - lık yurt i - çin coş - tun sen A-ta - türk

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Şarkıyı söylerken vücudumu rahat ve dik konumda tuttum.
- Şarkıyı diyafram nefesi kullanarak söyledim.
- Şarkıyı bağırmadan hafif bir sesle söyledim.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Aşağıdaki dizekte verilen notaların adlarını altlarına yazınız.

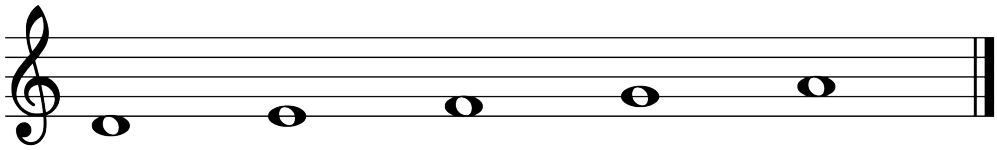

....

NOTA ÇALIŞMALARI

Müziği eşit zaman aralıklarına bölen, düzenli ve tekrar eden birimlere vuruş denir. Başka bir anlatımla vuruş, müzikte ölçüyü oluşturan eşit zamanlardan her birini ifade eder. Örneğin, bir müzik eserine el ya da ayak vurarak eşlik edildiğinde aslında o eserin vuruşları verilmiş olur. 1 vuruş süresince yapılan hareketin gösterilişi aşağıda verilmiştir.

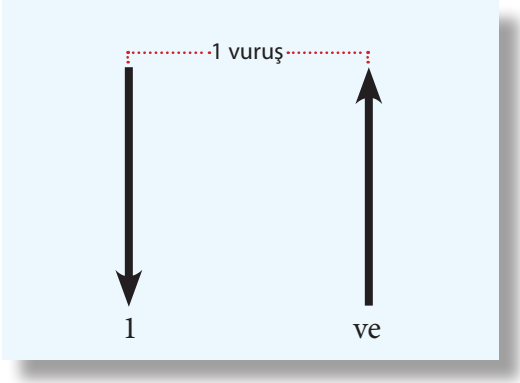

Müzik seslerini göstermeye yarayan işaretlere **nota** denir. Notalar vuruş süresi kadar seslendirilmelidir. Aşağıda 4, 2, 1 ve yarım (1/2) vuruşluk notalar verilmiştir.

Birlik nota →	𝅝	4 vuruş	■ ■ ■ ■
İkilik nota →	𝅗𝅥	2 vuruş	■ ■
Dörtlük nota →	♩	1 vuruş	■
Sekizlik nota →	♪	Yarım vuruş (1/2)	◧

DO NOTASI

Dizeğin altına konulan ek çizgi üzerine yazılır. Aşağıda sırasıyla 4, 2, 1 ve ½ vuruşluk do notasının yazımı verilmiştir.

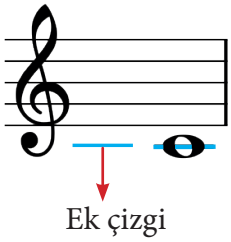

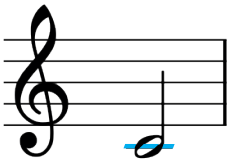

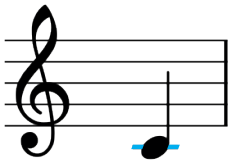

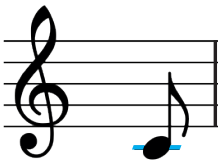

Öğrendiğiniz do-re-mi-fa-sol-la notalarının dizek üzerindeki yerleri aşağıda verilmiştir.

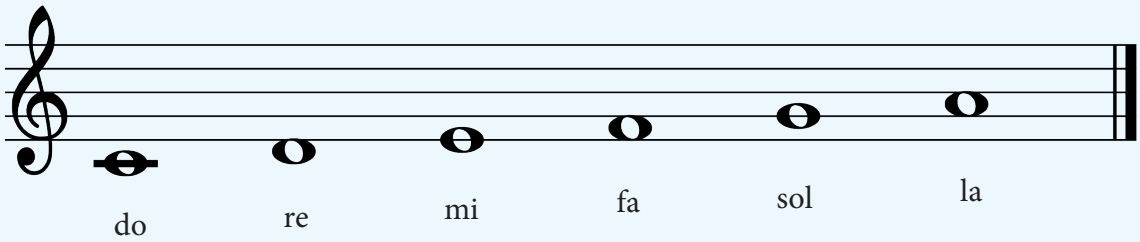

7. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı
Do notası çalışmaları.

Etkinliğin Amacı
Do notasını dizek üzerine yazmak, marş içinde fark etmek ve marşı doğru seslerle seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, kalem, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

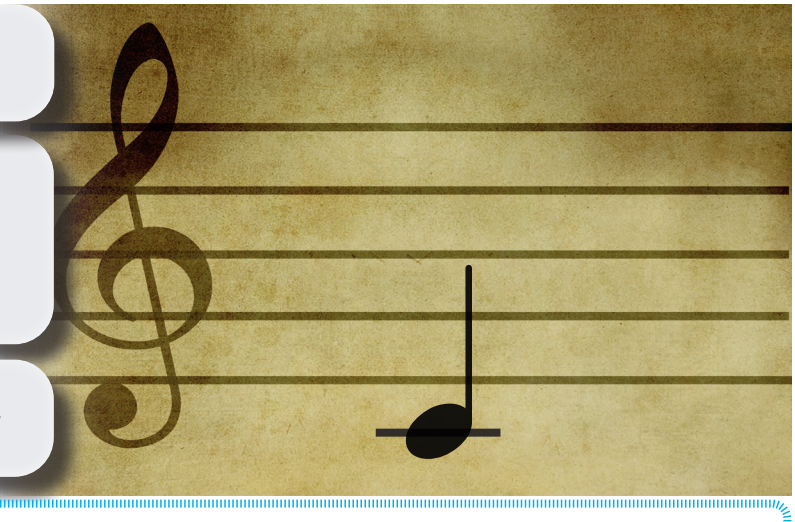

- **Aşağıda verilen dizeklere do notasını örnekteki gibi yazınız.**
- **"Cumhuriyet" marşındaki do notalarını bularak renkli kalemle işaretleyiniz.**
- **Marşı dinleyiniz.**
- **Marşı nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyleyiniz.**

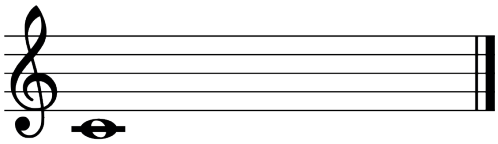

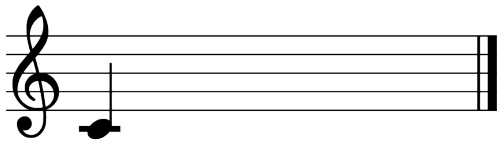

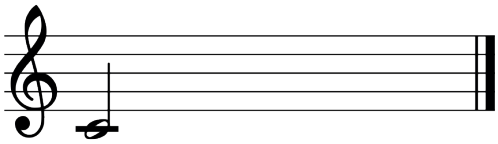

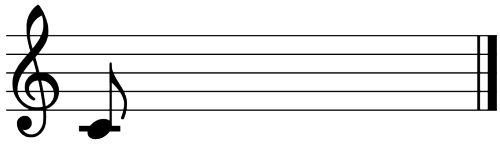

Müzik yazısında sol anahtarından başka fa ve do anahtarlarının da kullanıldığını biliyor muydunuz?

Fa anahtarı

Do anahtarı

CUMHURİYET

Sefai Acay

Çabukça

Cum – hu – ri – yet hür – ri – yet de – mek
Cum – hu – ri – yet mut – lu – luk de – mek

3

1.

Cum – hu – ri – yet öz – gür – ce ya – şa – mak
Cum – hu – ri – yet kol ko – la yü – rü – mek

5

2.

gür–ce ya – şa – mak Uy – gar – lı – ğa çağ–daş – lı–ğa
ko – la yü – rü – mek

8

1. 2.

dur – ma–dan yıl – ma–dan koş–mak de–mek koş__ mak de–mek

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Verilen dizeklere do notalarını örnekte verildiği gibi yazdım.
- "Cumhuriyet" marşında yer alan do notalarını bularak renkli kalemle işaretledim.
- Marşı nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.

1. Aşağıdaki soruların cevaplarını sarmal (sol anahtarı) bulmacada yerlerine yerleştiriniz.

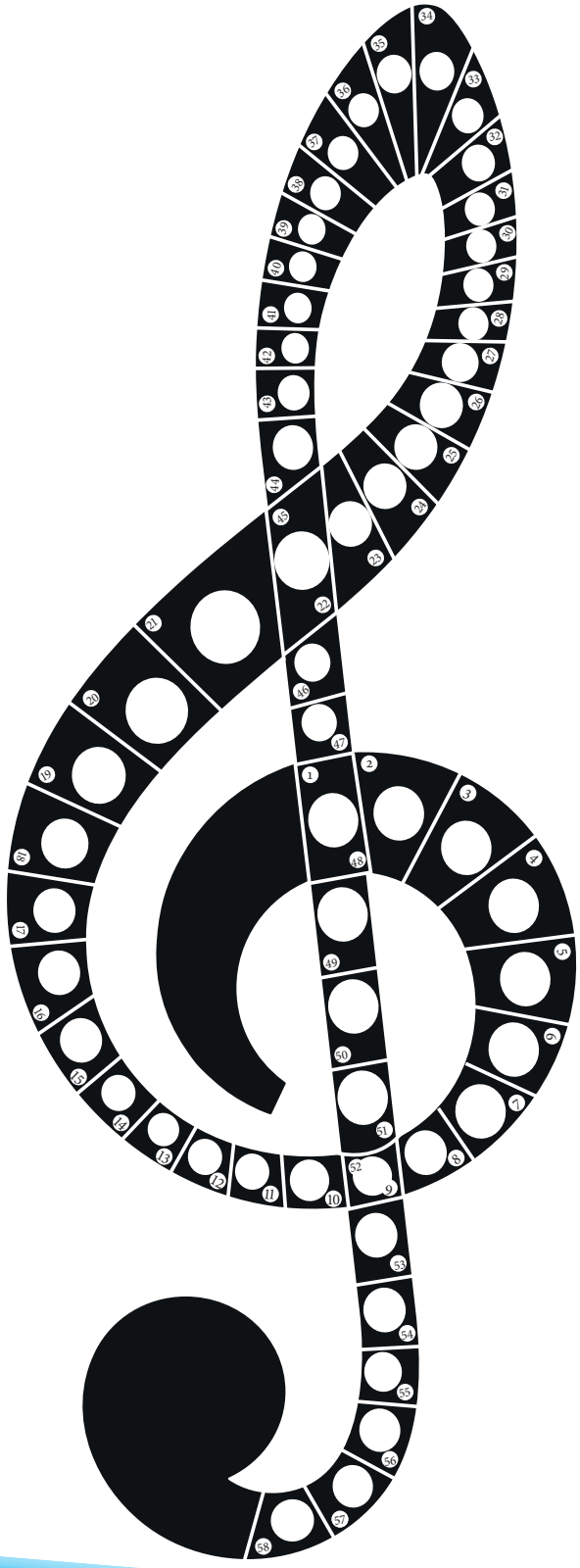

SARMAL BULMACA SORULARI

1. İstiklal Marşı'nın sözlerini kim yazmıştır? (1-15)

2. İstiklal Marşı'nın bestecisi kimdir? (16-29)

3. Kulağın algıladığı titreşimlere ne denir? (30-32)

4. Akciğerlerin altında bulunan kasın adı nedir? (33-40)

5. Sesi oluşturan harekete ne denir? (41-48)

6. Temel solunum organımızın adı nedir? (49-55)

7. Müzikte bir notanın adı (56-58)

2. **Görsellerde verilen notaların vuruş süresi kadar kutucukları renklendiriniz.**

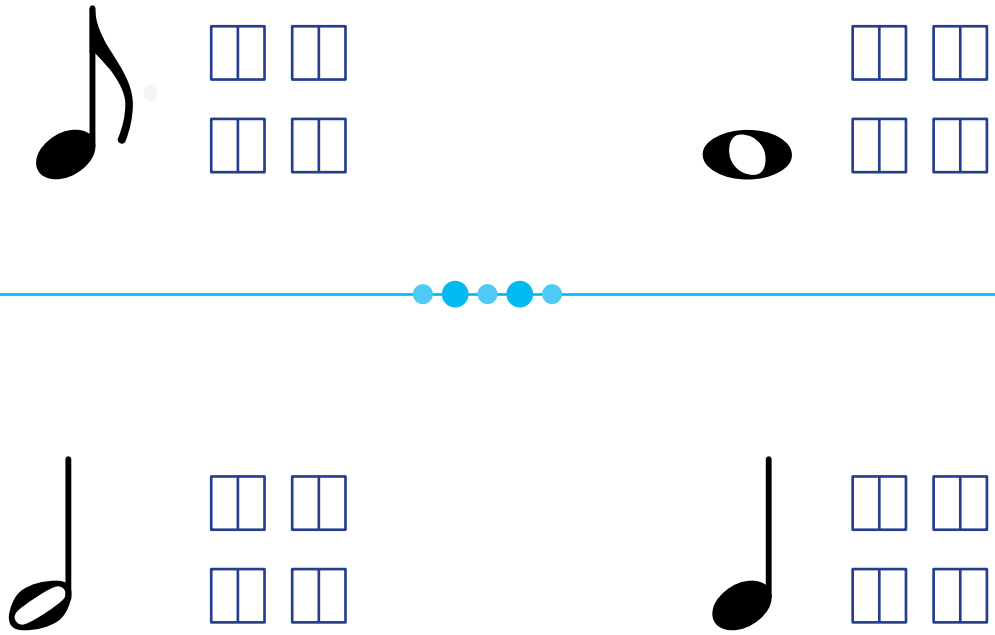

3. **Çizgileri takip ediniz ve notanın adını ilgili kutucuğa yazınız.**

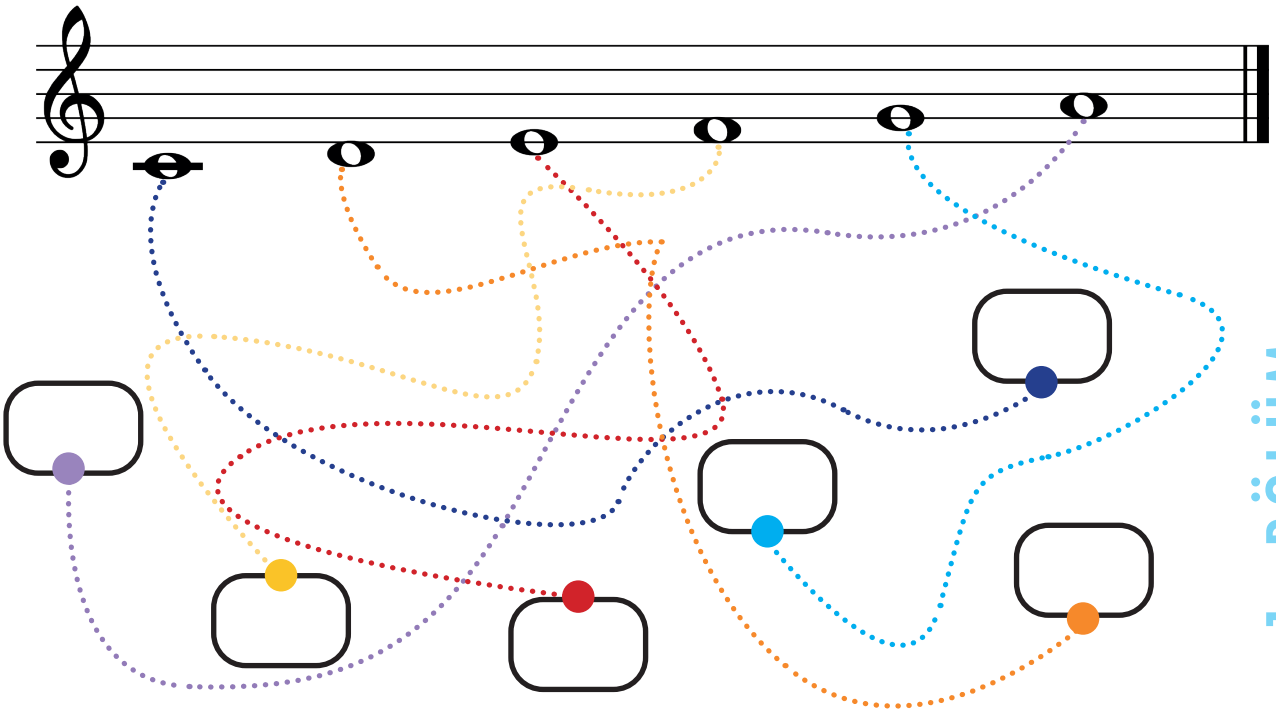

2. BÖLÜM

KONULAR

ATATÜRK VE MÜZİK
Sİ VE İNCE DO NOTALARI
TEKRAR İŞARETLERİ

ANAHTAR SÖZCÜKLER

NOTA
RÖPRİZ
DOLAP

Bu bölümün sonunda:

- **Mustafa Kemal Atatürk'ün güzel sanatlara bakışı ve müzikle ilgili düşünceleri hakkında bilgi sahibi olacaksınız.**
- **Mustafa Kemal Atatürk'ün sevdiği ve onu konu alan şarkıları tanıyacaksınız.**
- **Si ve ince do notalarının dizekteki yerlerini öğrenecek ve bu notalarla çalışmalar yapacaksınız.**
- **Tekrar işaretlerini öğreneceksiniz.**

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Mustafa Kemal Atatürk'ün aşağıda verilen sözlerini okuyunuz. Bu sözlerden yola çıkarak onun sanata ve müziğe verdiği önem hakkındaki düşüncelerinizi paylaşınız.

"Bir millet, sanat ve sanatkârdan yoksunsa tam bir hayata sahip olamaz."

"Hayatta müzik lazım değildir. Çünkü hayat müziktir. Müzik ile ilgili olmayan varlık insan değildir. Eğer söz konusu olan hayat, insan hayatı ise müzik mutlaka vardır. Müziksiz hayat zaten mevcut olmaz."

Mustafa Kemal Atatürk, gençlik yıllarından itibaren sanatın her dalına ilgi duymuş, sanata ve sanatçıya verdiği önemi konuşmalarında şöyle dile getirmiştir:

"Sanat güzelliğin ifadesidir. Bu ifade söz ile olursa şiir, nağme ile olursa musiki, nakş ile olursa ressamlık, oyma ile olursa heykeltraşlık, bina ile olursa mimarlık olur."

"Hepiniz milletvekili olabilirsiniz, bakan olabilirsiniz, hatta cumhurbaşkanı olabilirsiniz, fakat sanatkâr olamazsınız."

Mustafa Kemal Atatürk, sanat dalları içinde müziğe ayrı bir önem vermiştir. Müziği, toplumun kültürünü yansıtan temel değerlerden biri olarak görmüş ve bunu konuşmalarında da vurgulamıştır. *"Müzik hayatın neşesi, ruhu, sevinci ve her şeyidir."* ifadesiyle müziği, hayatın vazgeçilmez bir parçası olarak gördüğünü dile getirmiştir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün türküleri çok sevdiğini ve bazı türkülerin Atatürk'ün sesinden derlenerek repertuvarımıza kazandırıldığını biliyor muydunuz?

Etkinliğin Adı
"Yörük Ali" türküsü.

Etkinliğin Amacı
"Yörük Ali" türküsünü nefes yerlerine uyarak, doğru seslerle seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **Kurtuluş Savaşı sırasında gösterdiği kahramanlıklarla Mustafa Kemal Atatürk'ün takdirini kazanmış Yörük Ali Efe'yi anlatan "Yörük Ali" türküsünü dinleyiniz.**
- **Türküyü nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**
- **Mustafa Kemal Atatürk'ün sevdiği şarkı ve türküleri kütüphane, genel ağ (internet) vb. kaynakları kullanarak araştırınız.**
- **Yaptığınız araştırma sonucu edindiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.**

YÖRÜK ALİ

Yöresi: Nazilli
Derleyen: Muzaffer Sarısözen

Orta

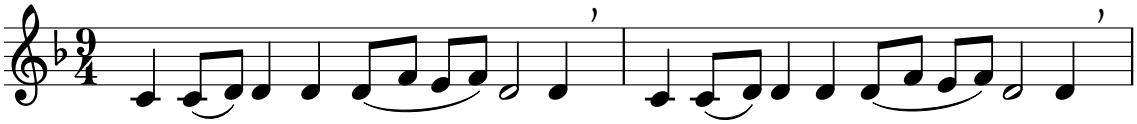

Şu Dal_ ma-dan geç_____ tin mi So-ğuk_ su-lar iç_____ tin mi
Şu Dal_ ma-nın çeş_____ me-si Ne hoş_ o-lur iç_____ me-si
Cep-ke_ ni-min kol_____ la-rı Pa-rıl_ dı-yor pul_____ la-rı

3

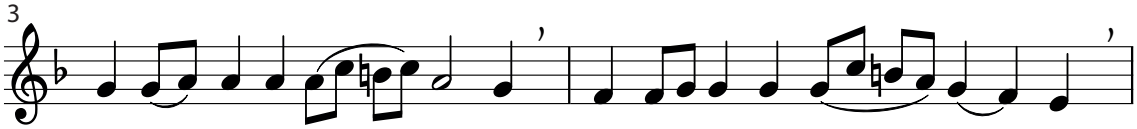

E-fe_ le-rin i_____ çin-de Yö-rük A-li-yi seç_____ tin_ mi
Yö-rük A-li-yi so_____ rar-san E-fe_ le-rin seç_____ me_ si
Yö-rük de A-li ge_____ li-yor A-çıl_ Ay-dın yol_____ la_ rı

5

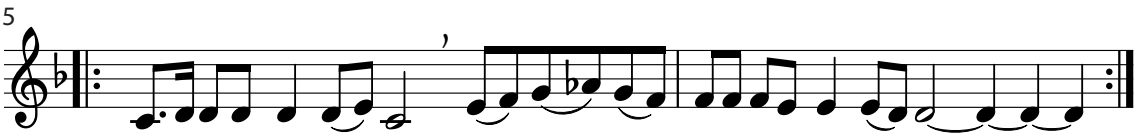

Hey gi-di-nin e-fe_ si e_ fe_ si_ E-fe-le-rin e-fe_ si_____

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi ☐ **İyi** ☐ **Geliştirilebilir** ☐

- ☐ Türküyü nefes yerlerine uyarak söyledim.
- ☐ Türküyü doğru seslerle söyledim.
- ☐ Araştırma sonucu edindiğim bilgileri sınıfta arkadaşlarımla paylaştım.

Etkinliğin Adı
"Atatürk Kalbimde" şarkısı.

Etkinliğin Amacı
"Atatürk Kalbimde" şarkısını nefes yerlerine uyarak, doğru seslerle seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Atatürk Kalbimde" şarkısını dinleyiniz.**
- **Şarkıyı anlamını hissederek ve nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**
- **Atatürk'ü anma etkinliklerinde bu şarkıyı söyleyiniz.**

ATATÜRK KALBİMDE

Orta — Burcu Yamaner

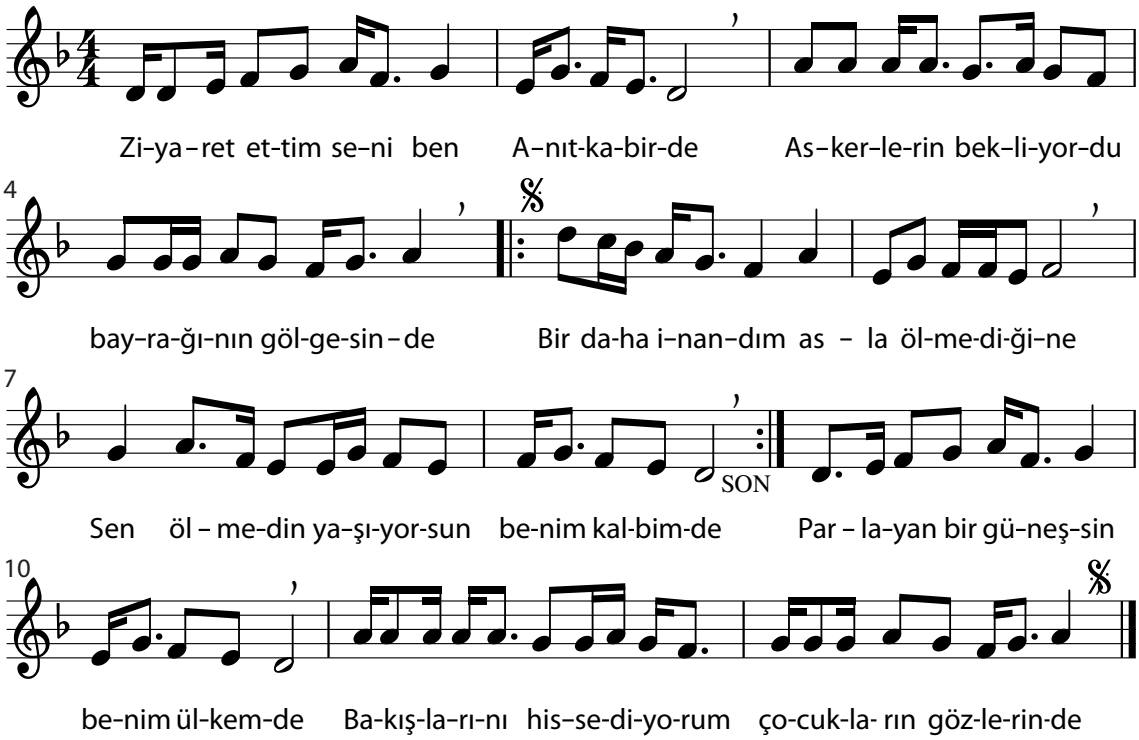

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Şarkıyı anlamını hissederek ve nefes yerlerine uyarak söyledim.
- Şarkıyı doğru seslerle söyledim.
- Şarkıyı Atatürk'ü anma etkinliklerinde söyledim.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Bildiğiniz notaların isimlerini söyleyiniz.

Sİ NOTASI

Dizekte 3. çizgi üzerine yazılır. Genel olarak dizekte 3. çizgi ve yukarısına yazılan notaların sapları sol taraftan ve aşağıya doğru çekilir. Aşağıdaki dizek üzerinde sırasıyla 4, 2, 1 ve 1/2 vuruşluk si notalarının yazımı verilmiştir.

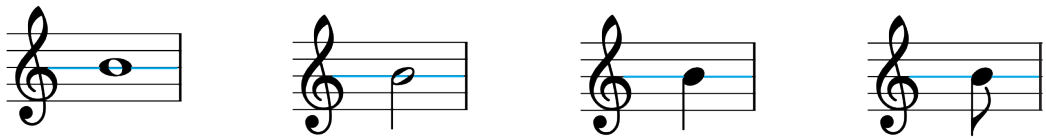

İNCE DO NOTASI

Dizekte 3. aralıktadır. Aşağıda sırasıyla 4, 2, 1 ve 1/2 vuruşluk ince do notasının yazımı verilmiştir.

Öğrendiğiniz tüm notaların yerleri sırasıyla aşağıdaki dizekte verilmiştir.

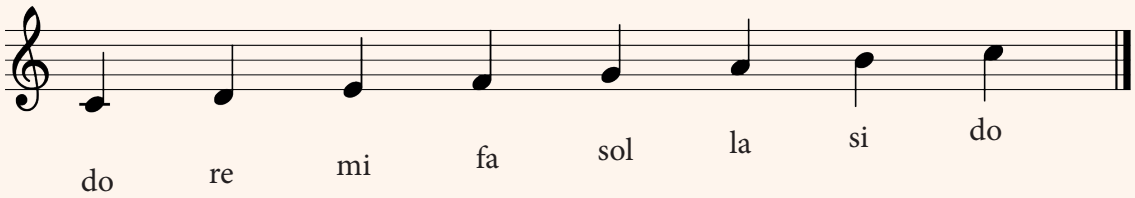

Etkinliğin Adı
Si notası çalışmaları.

Etkinliğin Amacı
Si notasını dizek üzerine yazmak, ezgi içinde fark etmek ve seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, kalem, renkli kalem, eşlik çalgısı.

- **Aşağıda verilen dizeklere si notasını örneklerdeki gibi yazınız.**
- **Verilen ezgideki si notalarını bularak renkli kalemle işaretleyiniz.**
- **Verilen ezgiyi öğretmeninizin eşliğinde notaların vuruşlarına dikkat ederek seslendiriniz.**

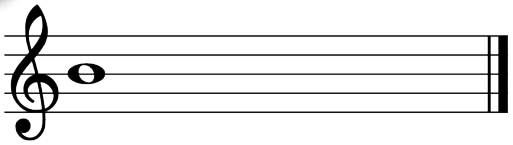

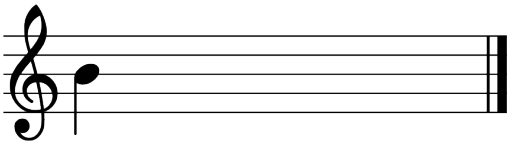

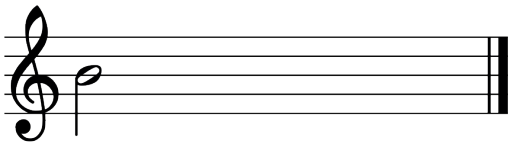

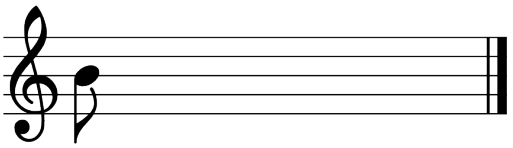

EZGİ 1

Elvan Vural Akçalı

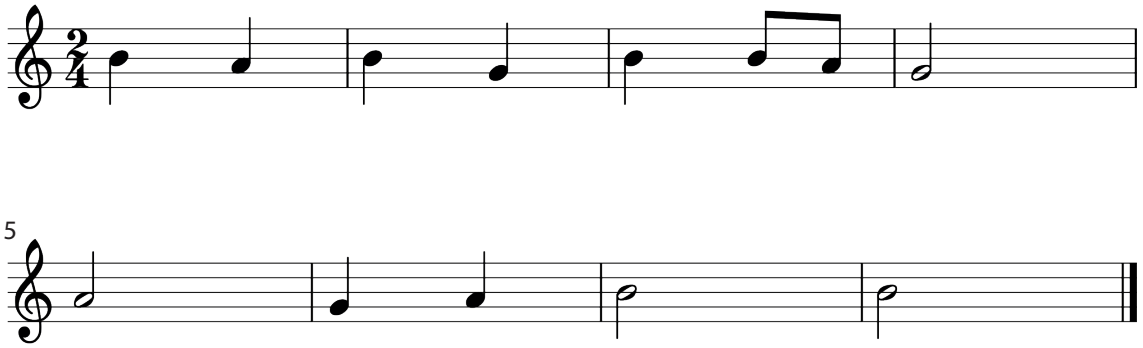

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi ☐ **İyi** ☐ **Geliştirilebilir** ☐

- ☐ Verilen dizeklere si notasını örnekte verildiği gibi yazdım.
- ☐ Verilen ezgideki si notalarını işaretledim.
- ☐ Verilen ezgiyi notaların vuruşlarına dikkat ederek seslendirdim.

Etkinliğin Adı
İnce do notası çalışmaları.

Etkinliğin Amacı
İnce do notasını dizek üzerine yazmak, ezgi içinde fark etmek ve seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, kalem, renkli kalem, eşlik çalgısı.

- **Aşağıda verilen dizeklere ince do notasını örneklerdeki gibi yazınız.**
- **Verilen ezgideki ince do notalarını bularak renkli kalemle işaretleyiniz.**
- **Verilen ezgiyi öğretmeninizin eşliğinde notaların vuruşlarına dikkat ederek seslendiriniz.**

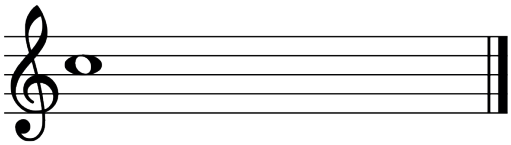

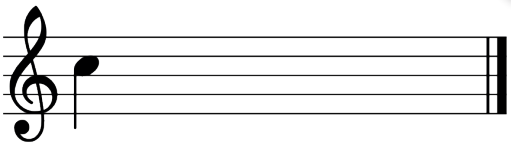

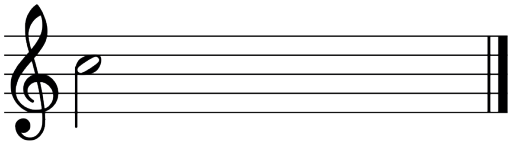

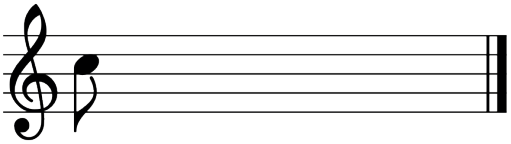

EZGİ 2

Elvan Vural Akçalı

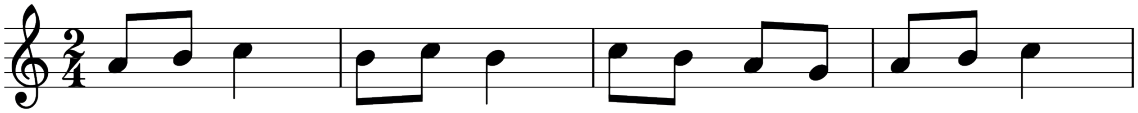

5

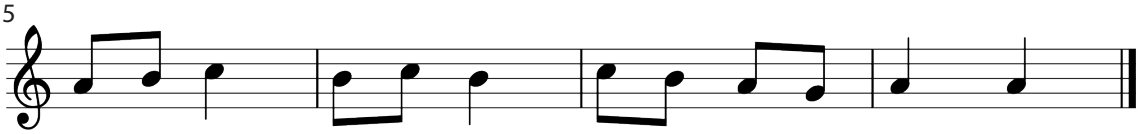

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Verilen dizeklere ince do notasını örnekte verildiği gibi yazdım.
- Verilen ezgideki ince do notalarını işaretledim.
- Verilen ezgiyi notaların vuruşlarına dikkat ederek seslendirdim.

Etkinliğin Adı
"Müzik Yapalım" şarkısı.

Etkinliğin Amacı
Si ve ince do notalarını şarkı içinde fark etmek ve "Müzik Yapalım" şarkısını nefes yerlerine uyarak, doğru seslerle seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, renkli kalem, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Müzik Yapalım" şarkısındaki si notalarını renkli kalemle işaretleyiniz.**
- **"Müzik Yapalım" şarkısındaki ince do notalarını renkli kalemle işaretleyiniz.**
- **"Müzik Yapalım" şarkısını dinleyiniz.**
- **"Müzik Yapalım" şarkısını nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

MÜZİK YAPALIM

Duygu Topal

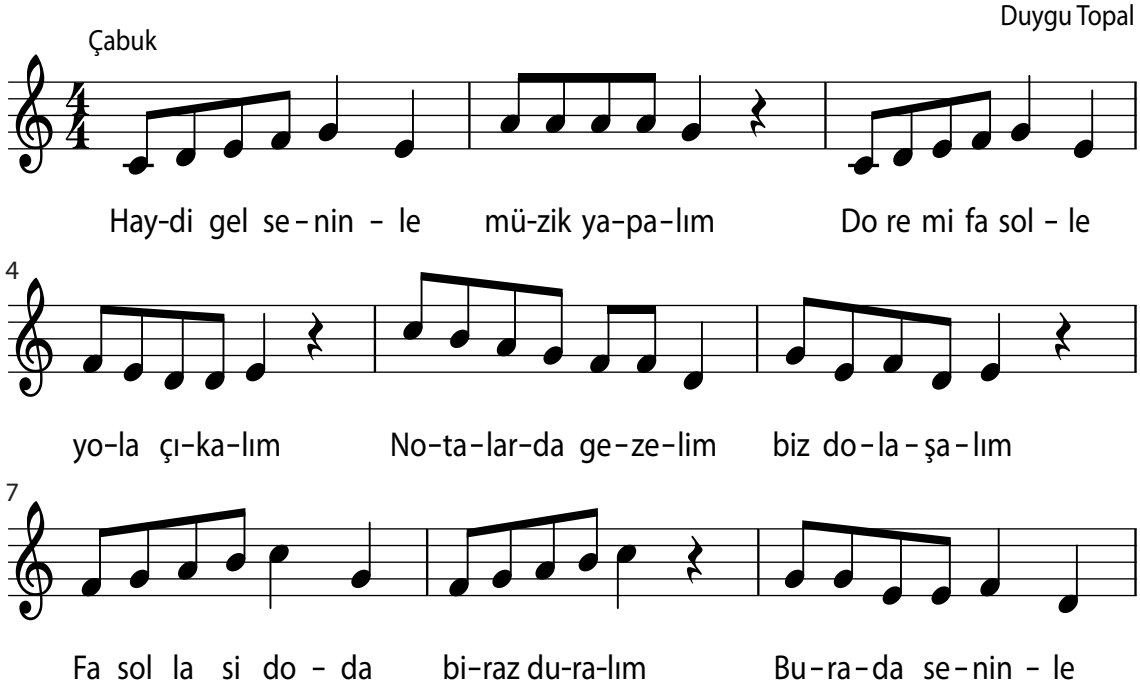

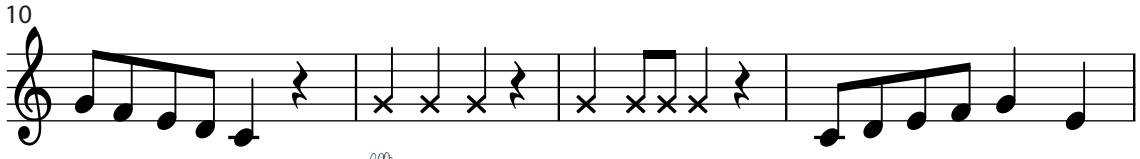

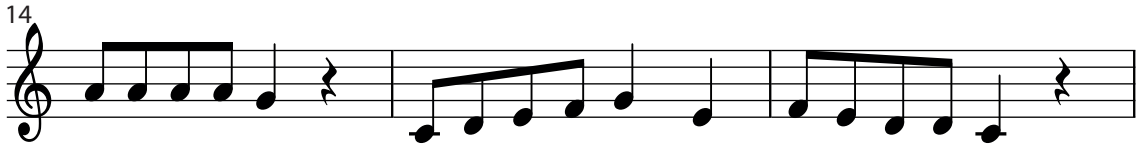

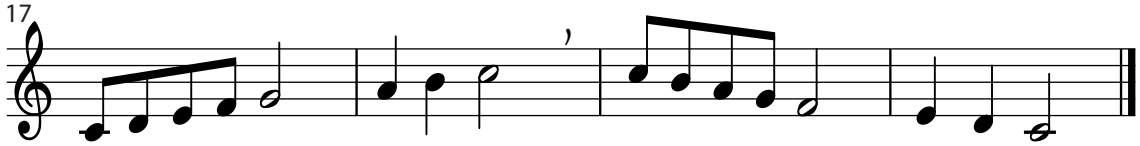

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- "Müzik Yapalım" şarkısındaki si notalarını işaretledim.
- "Müzik Yapalım" şarkısındaki ince do notalarını işaretledim.
- Şarkıyı nefes yerlerine uyarak söyledim.
- Şarkıyı doğru seslerle söyledim.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Şarkılarda tekrar edilen bölümlere hiç dikkat ettiniz mi? Nota yazısında tekrar edilen bölümleri göstermenin kısa bir yolu olabilir mi? Bu konudaki görüşlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

RÖPRİZ

Müzik eserlerinde tekrar edilecek bölümleri gösteren işarete **röpriz** denir. Röpriz işareti karşılıklı ise sadece iki röpriz arasında olan kısım tekrar edilir. Röpriz işaretinin karşılığı yok ise eser bu işaretten en başa dönülerek tekrar edilir.

ÖRNEK

BULUT OLSAM

Salih Aydoğan

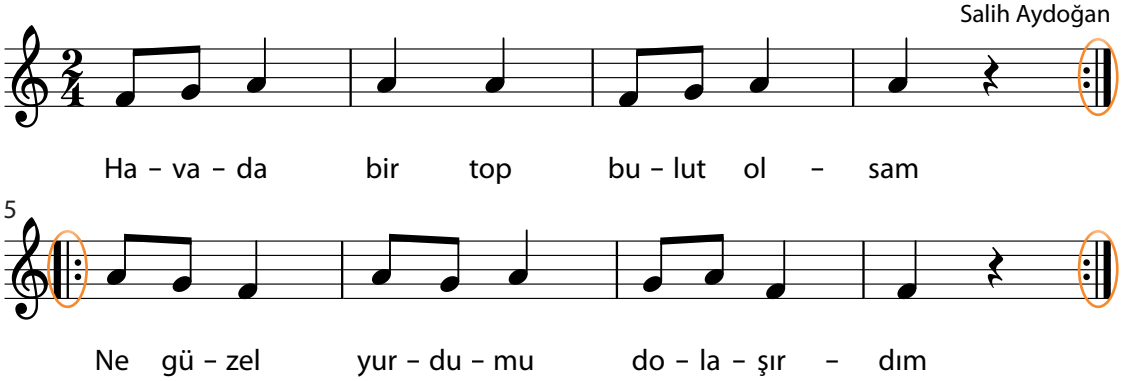

DOLAP

Müzik eserlerinde tekrar edilen bölümlerin bitirişleri bazen farklı olabilir. Bu farklı bitirişleri belirtmek için kullanılan işaretlere **dolap** denir. 1. dolap, 2. dolap şeklinde adlandırılır. 1. dolap röpriz işareti ile birlikte yazılır. Eserin tekrar edilecek bölümü ilk kez seslendirildiğinde 1. dolap, tekrarında ise (1. dolap atlanarak) 2. dolap seslendirilir.

ÖRNEK

UÇURTMAM UÇTU

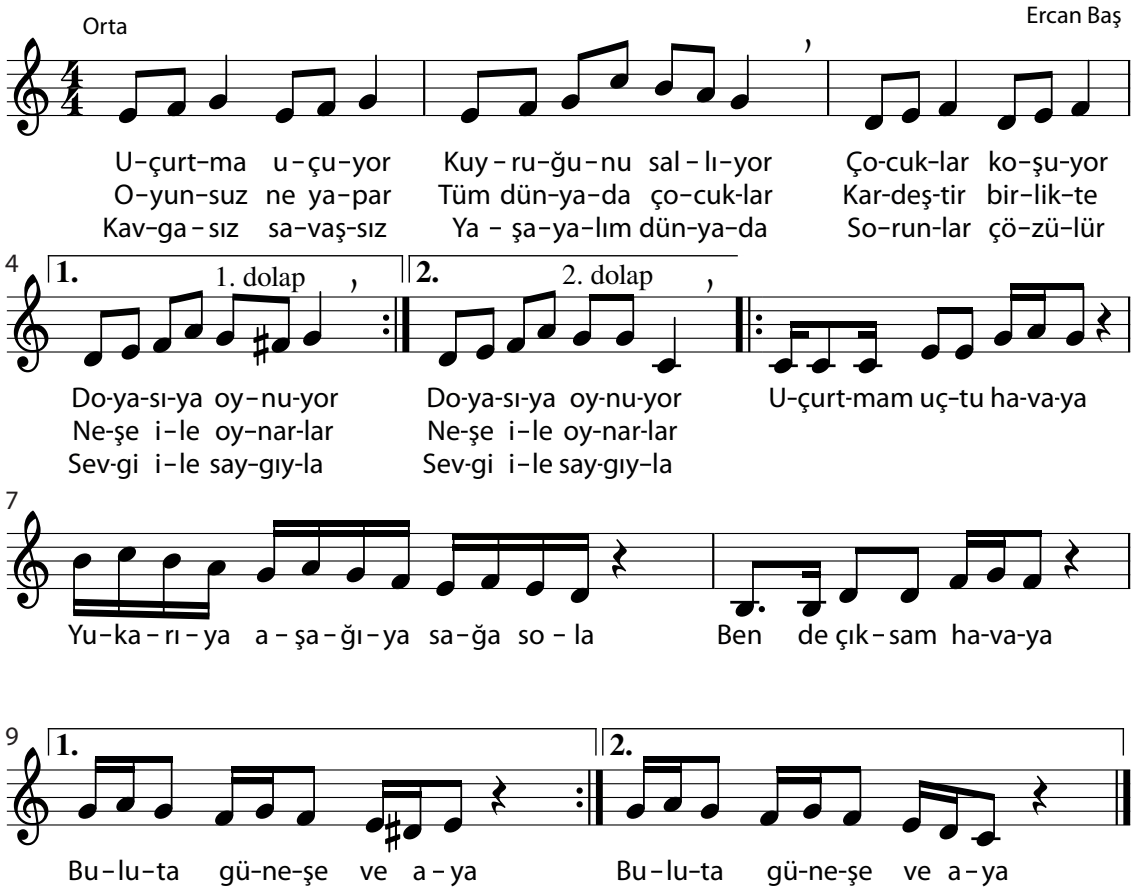

Etkinliğin Adı
"Tebessüm" şarkısı.

Etkinliğin Amacı
"Tebessüm" şarkısını tekrar işaretlerine uyarak seslendirmek, şarkıyla ilgili duygularını farklı anlatım yolları ile ifade etmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, boya kalemleri, resim kağıdı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Tebessüm" şarkısını dinleyiniz.**
- **Şarkıdaki röpriz ve dolapları bularak renkli kalemle işaretleyiniz.**
- **Şarkıyı nefes yerlerine ve tekrar işaretlerine uyarak söyleyiniz.**
- **Şarkıyla ilgili hislerinizden yola çıkarak bir resim yapınız.**

TEBESSÜM

Orta — Fatih Peşmen

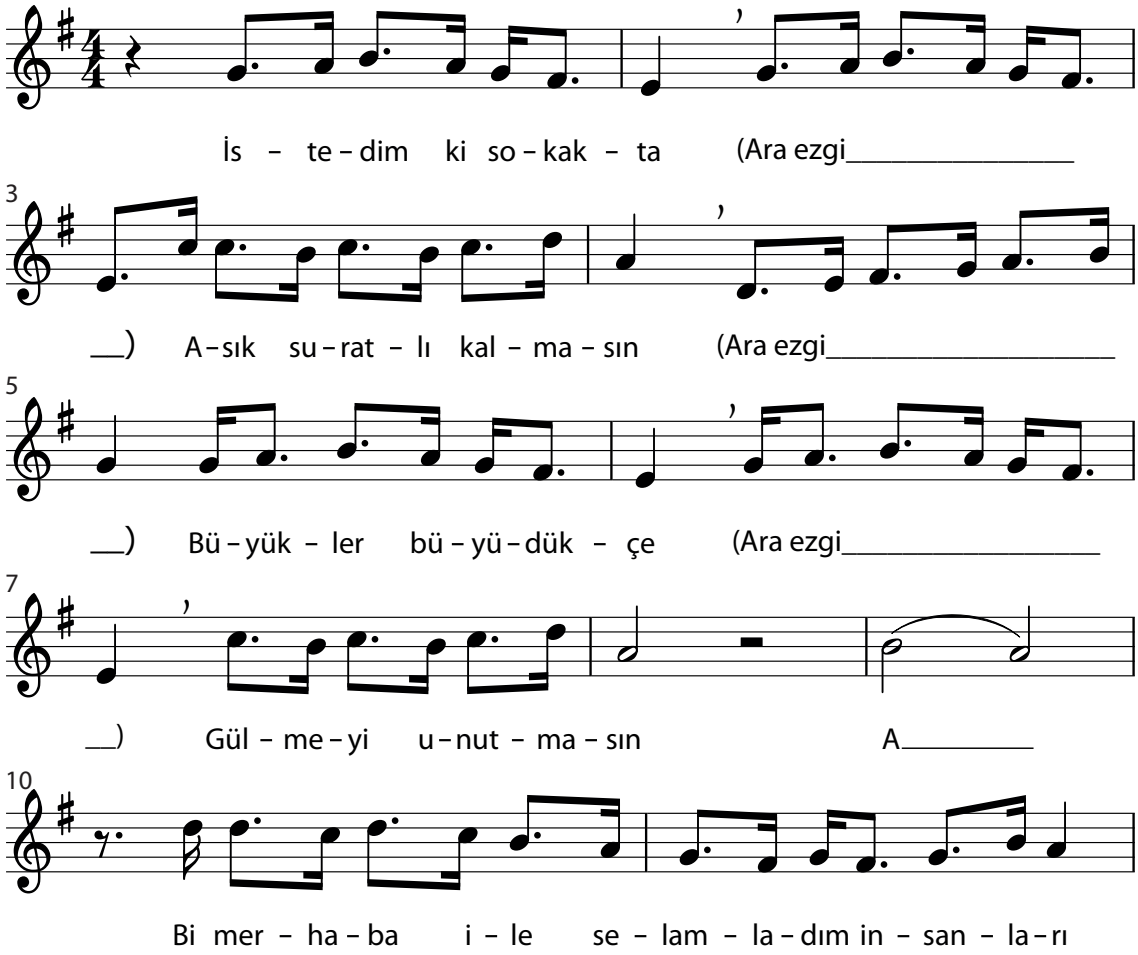

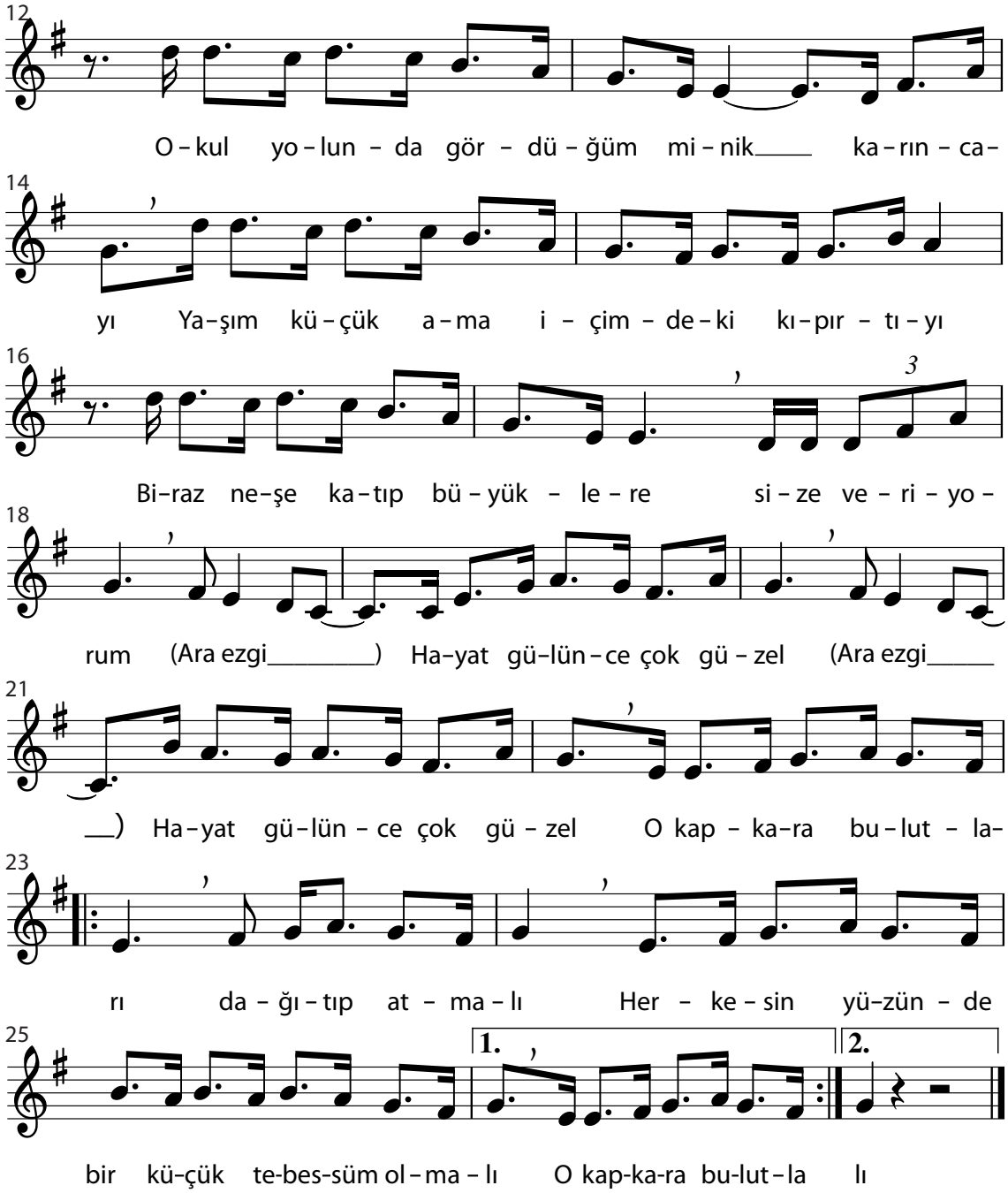

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi ☐ **İyi** ☐ **Geliştirilebilir** ☐

- ☐ Şarkıdaki röpriz ve dolapları bularak renkli kalemle işaretledim.
- ☐ Şarkıyı tekrar işaretlerine uyarak söyledim.
- ☐ Şarkıyı nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.
- ☐ Şarkıyla ilgili duygularımdan yola çıkarak bir resim yaptım.

Etkinliğin Adı
"Işık Saçarız" şarkısı.

Etkinliğin Amacı
"Işık Saçarız" şarkısını hareket oluşturarak seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Işık Saçarız" şarkısını dinleyiniz.**
- **Şarkıyı nefes yerlerine ve tekrar işaretlerine uyarak söyleyiniz.**
- **Şarkıya kendi oluşturduğunuz hareketlerle eşlik ediniz.**

IŞIK SAÇARIZ

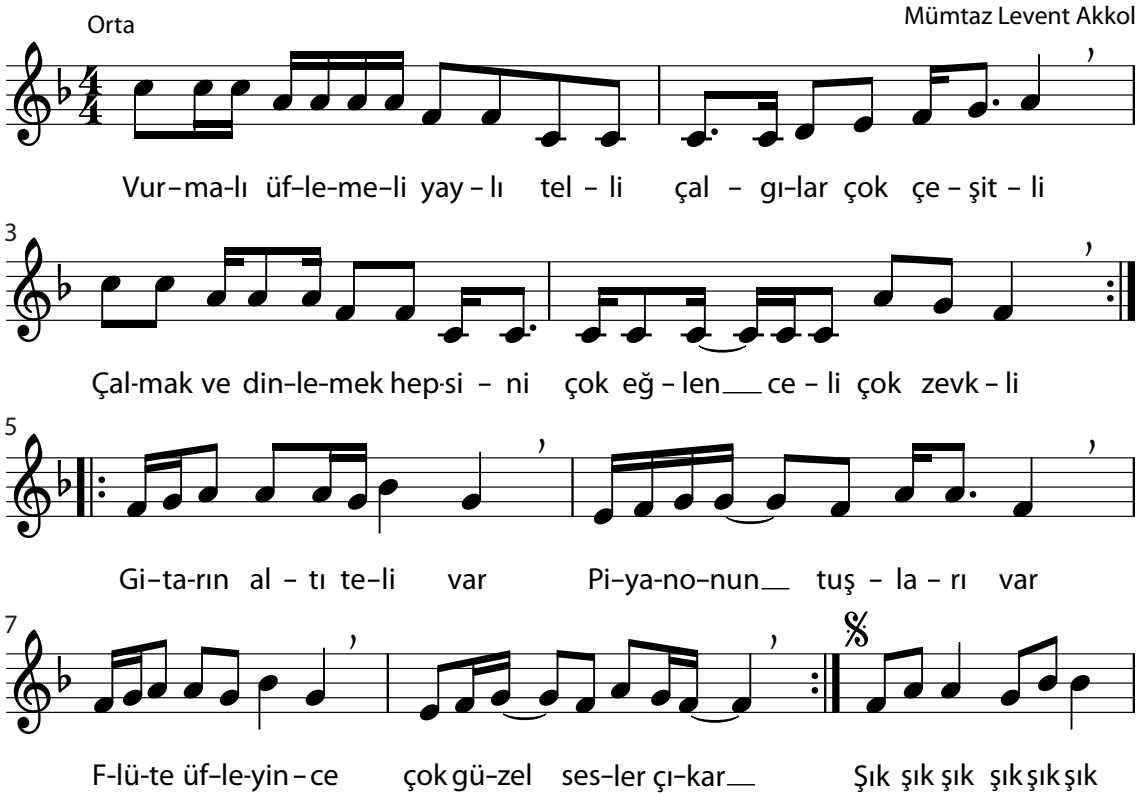

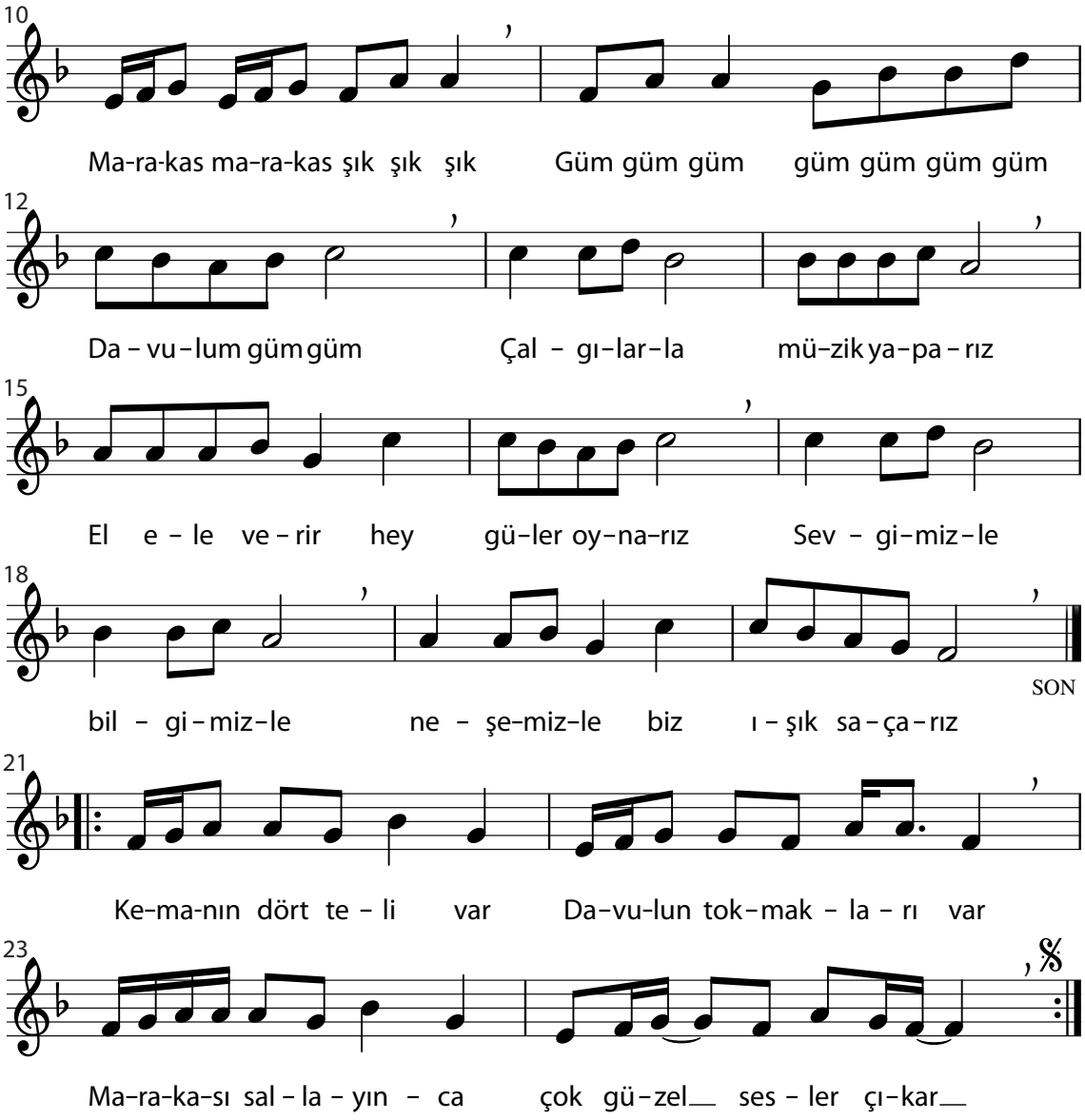

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi ☐ **İyi** ☐ **Geliştirilebilir** ☐

- ☐ Şarkıyı nefes yerlerine uyarak söyledim.
- ☐ Şarkıyı tekrar işaretlerine uyarak söyledim.
- ☐ Şarkıyı doğru seslerle söyledim.
- ☐ Şarkıya kendi oluşturduğum hareketlerle eşlik ettim.

1. **Mustafa Kemal Atatürk'ün sanata, sanatçıya ve müziğe verdiği önem ile ilgili sözlerinden bildiklerinizi yazınız.**

2. **Aşağıdaki dizek üzerine istenilen vuruşlardaki notaları yazınız.**

1 vuruş si	2 vuruş ince do	Yarım (1/2) vuruş ince do	4 vuruş si	Yarım (1/2) vuruş si	1 vuruş ince do

3. **Aşağıda verilen ezgideki tekrar işaretlerini belirleyerek üzerlerine isimlerini yazınız.**

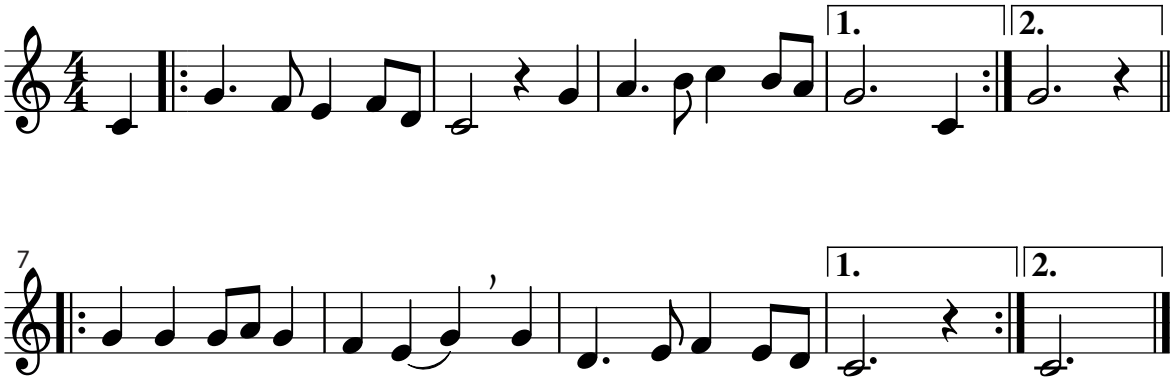

4. **Aşağıdaki dizek üzerinde notaların sırasıyla yazılışı verilmiştir. Siz de tuşlar üzerine sırasıyla notaların isimlerini yazınız.**

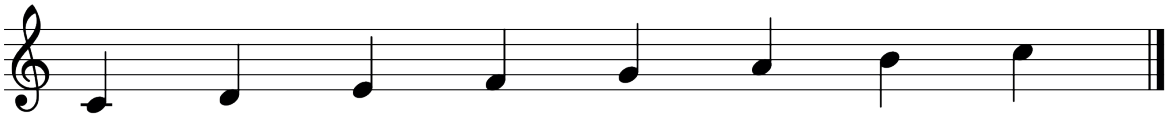

do re mi fa sol la si do

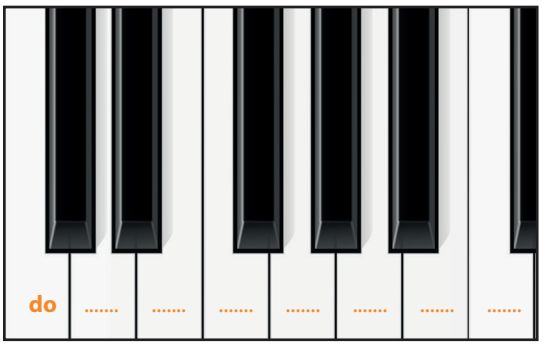

5. **Aşağıdaki nota gruplarını inceleyiniz. Kutucukların içinde yazan nota isimleriyle eşleştiriniz.**

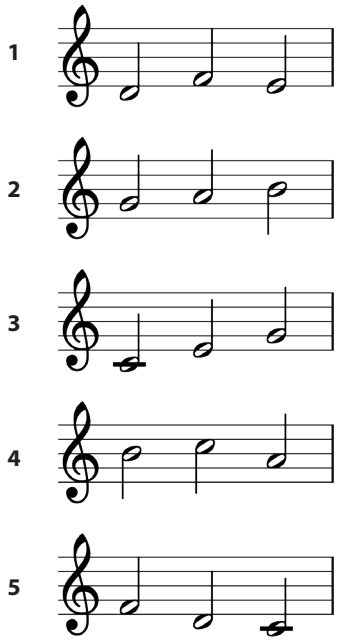

sol la si	A
re mi fa	B
re fa mi	C
fa re do	Ç
si do la	D
do mi sol	E

3. BÖLÜM

KONULAR

ONALTILIK NOTA
SES DEĞİŞTİRİCİ İŞARETLER
MÜZİKTE HIZ
MÜZİKTE GÜRLÜK

ANAHTAR SÖZCÜKLER

NOTA
DİYEZ
BEMOL
NATÜREL
HIZ
GÜRLÜK

Bu bölümün sonunda:

- **Onaltılık nota süresini tanıyacaksınız.**
- **Müzikte kullanılan ses değiştirici işaretleri tanıyacaksınız.**
- **Hız ve gürlük terimleri ile ilgili bilgi sahibi olacaksınız.**

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Aşağıdaki şehir isimlerini resimlerde belirtildiği şekilde ellerinizi kullanarak seslendiriniz.

Van İzmir Van Sus İzmir Van İzmir Van

2. Aşağıdaki boşluklara verilen notalardan uygun olanı vuruş sayılarına göre yerleştiriniz.

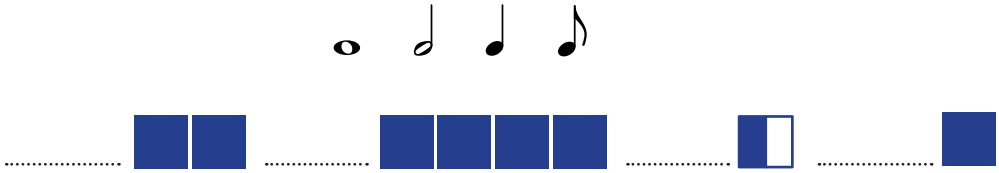

Onaltılık nota şeklinde yazılır. Çeyrek (1/4) vuruşta seslendirilir.

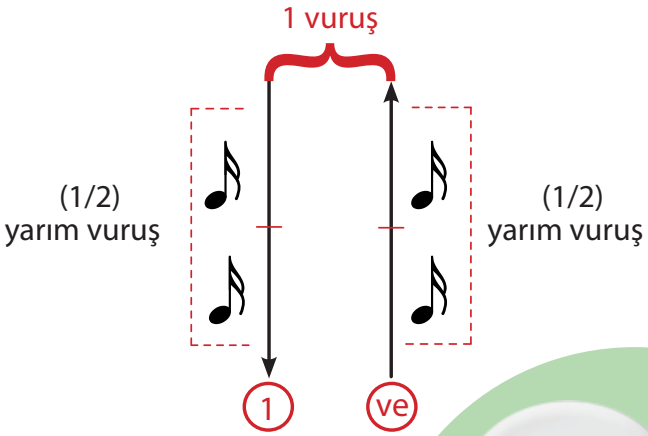

Onaltılık Sus İşareti

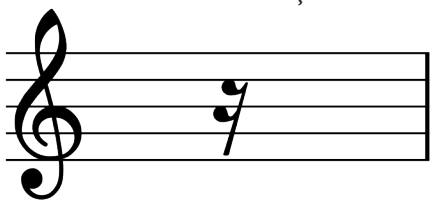

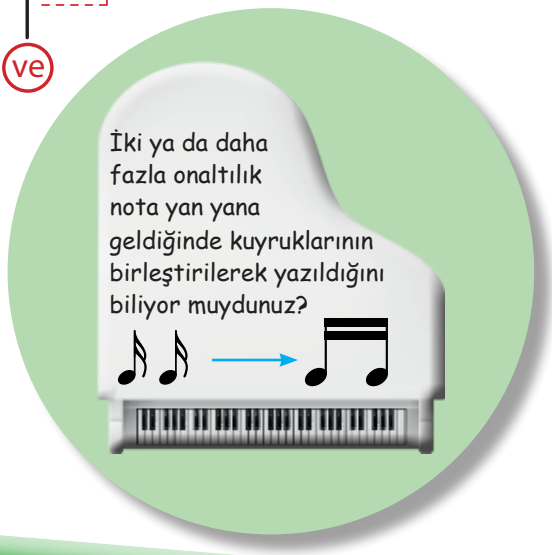

Etkinliğin Adı
Ritimlerle sözcükler.

Etkinliğin Amacı
Onaltılık notaları yazmak ve seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, kalem.

- **1. adımda verilen sözcüklerin karşılarına yazılan ritim kalıplarını gösterildiği şekilde sınıfça uygulayınız.**
- **2. adımda sözcüklerle verilen çalışmayı ritmik şekilde alkışla seslendiriniz.**
- **3. adımda verilen alkış ritimlerinin üstüne Van, İzmir, Ankara, Karaman ve Gelibolu sözcüklerinden uygun olanları yazınız. Yazdığınız sözcüklere uygun olan ritim kalıbını verilen dizek üzerine sol notası ile yazınız.**

1

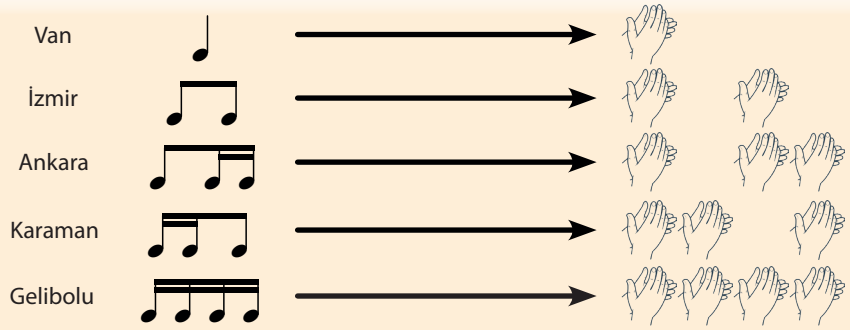

2

3

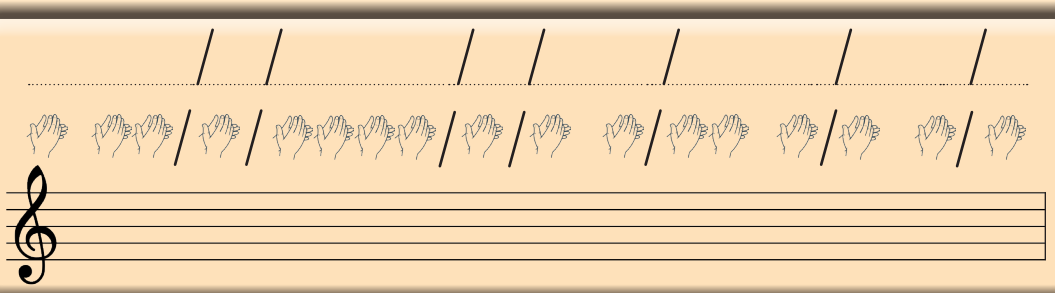

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi ☐ **İyi** ☐ **Geliştirilebilir** ☐

- ☐ Sözcüklerin ritim kalıplarını gösterildiği şekilde sınıfça uyguladık.
- ☐ Sözcüklerle verilen çalışmayı ritmik şekilde alkışla seslendirdim.
- ☐ Verilen alkış ritimlerinin altına uygun olan sözcükleri yazdım.
- ☐ Verilen dizek üzerine sözcüklere uygun olan ritim kalıbını sol notası ile yazdım.

2. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı
"Çınar" şarkısı.

Etkinliğin Amacı
Onaltılık notaları şarkı içerisinde fark etmek ve seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, renkli kalem, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Çınar" şarkısının notalarını inceleyiniz.**
- **Şarkı içerisinde bulunan onaltılık notaları renkli kalemle işaretleyiniz.**
- **Şarkıyı dinleyiniz.**
- **Şarkıyı nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

ÇINAR

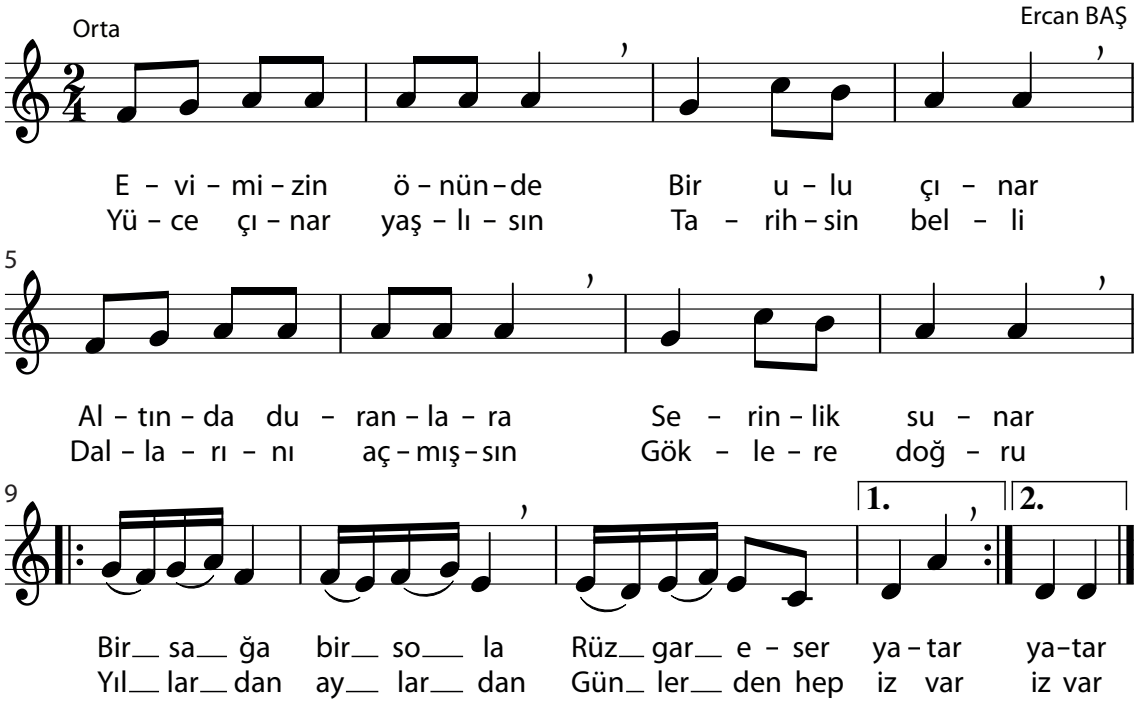

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Şarkıdaki onaltılık notaları işaretledim.
- Şarkıyı nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Aşağıda verilen piyano tuşları üzerindeki boşluklara "re, fa, la ve si" notalarını doğru sıralamaya göre yerleştiriniz.

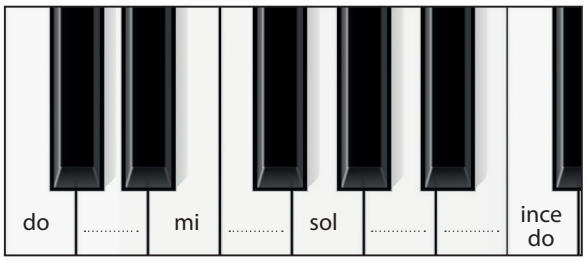

2. Piyanodaki beyaz tuşlar "do, re, mi, fa, sol, la ve si" notalarını seslendirmektedir. Sizce siyah tuşlar nasıl isimlendirilir? Bu konudaki fikirlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Notaların ses yüksekliğini değiştirmek için diyez (♯) ve bemol (♭) gibi ses değiştirici işaretler kullanılır. Örneğin piyanodaki siyah tuşlara basıldığında elde edilen sesler, bu ses değiştirici işaretlerle tanımlanır. Ses değiştirici işaretler notanın sol tarafına yazılır ve ölçü içinde aynı ismi taşıyan diğer notaları da etkiler.

Diyez (♯): Önüne geldiği notayı yarım ses tizleştirir (inceltir).

Bemol (♭): Önüne geldiği notayı yarım ses pesleştirir (kalınlaştırır).

Natürel (♮): Diyez ya da bemol almış notayı eski haline (doğal haline) çevirir.

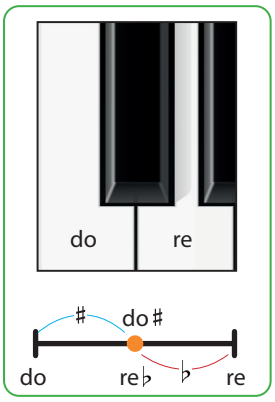

Bir müzik eserinde aynı isimli notaların hepsi için ses değiştirici işaretler kullanılacaksa kullanılan ses değiştirici işaret donanımda, notanın bulunduğu çizgi ya da aralıkta belirtilir. Donanımdaki ses değiştirici işarete bakılarak diyez ya da bemol almış notalar (aksi belirtilmedikçe) bütün eserde diyezli ya da bemollü hâliyle seslendirilir.

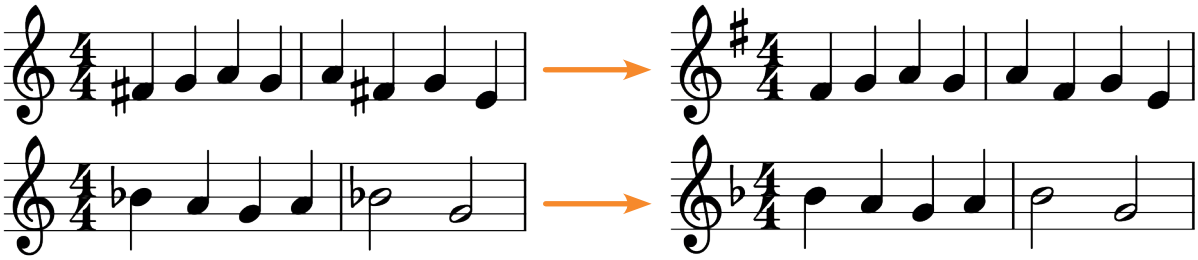

Etkinliğin Adı
"Güzel Yurdum" şarkısı.

Etkinliğin Amacı
Ses değiştirici işaretleri tanımak, müzik eserinde fark etmek ve seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, renkli kalem, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Güzel Yurdum" şarkısının notalarını inceleyiniz.**
- **Şarkı içerisinde ses değiştirici işaret alan notaları renkli kalemle işaretleyiniz.**
- **Şarkıyı dinleyiniz. Şarkıyı nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

GÜZEL YURDUM

Söz: Hamdi Tunçer
Müzik: Salih Aydoğan

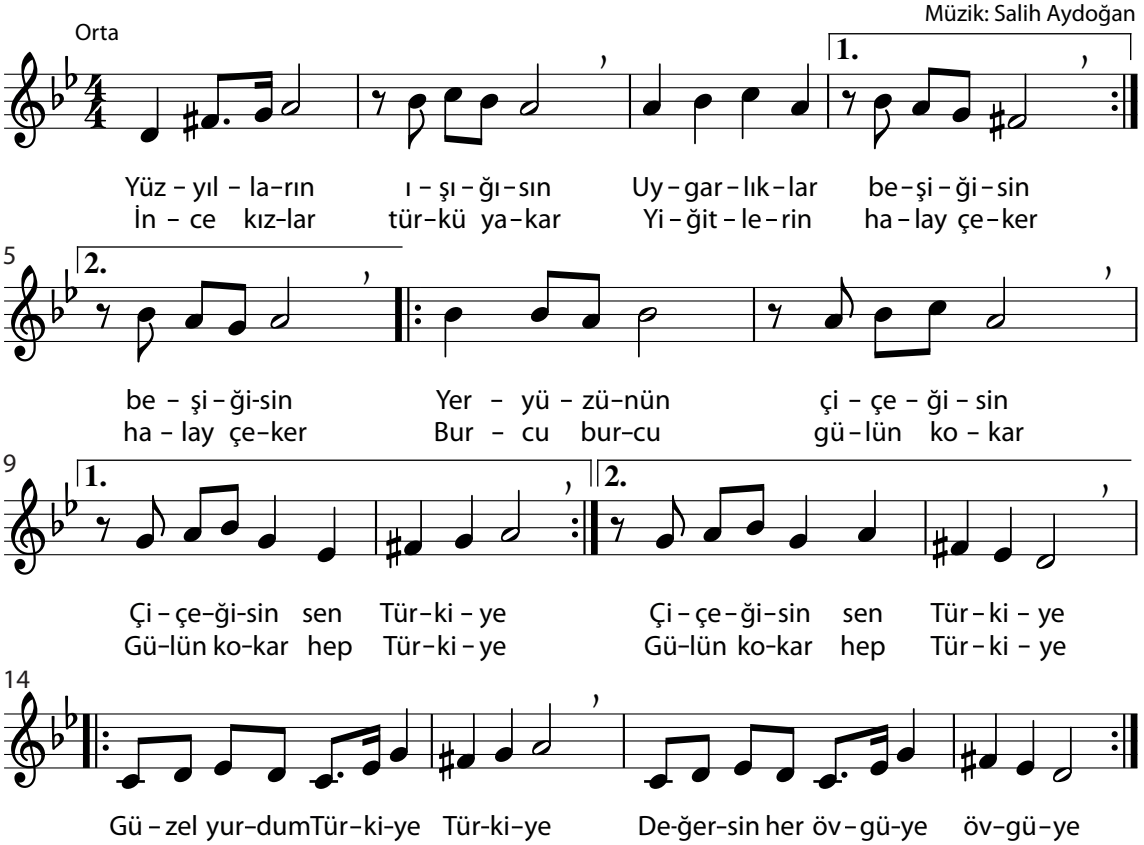

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Şarkı içerisinde ses değiştirici işaret alan notaları işaretledim.
- Şarkıyı nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.

Etkinliğin Adı
"Deniz Üstü Köpürü" türküsü.

Etkinliğin Amacı
Ses değiştirici işaretleri tanımak, müzik eserinde fark etmek ve seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, renkli kalem, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Deniz Üstü Köpürü" türküsünün notalarını inceleyiniz.**
- **Türkü içerisinde ses değiştirici işaret alan notaları renkli kalemle işaretleyiniz.**
- **Türküyü dinleyiniz ve nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

DENİZ ÜSTÜ KÖPÜRÜ (★)

Derleyen: Şerafettin Civelek
Yöresi: Muğla-Ula

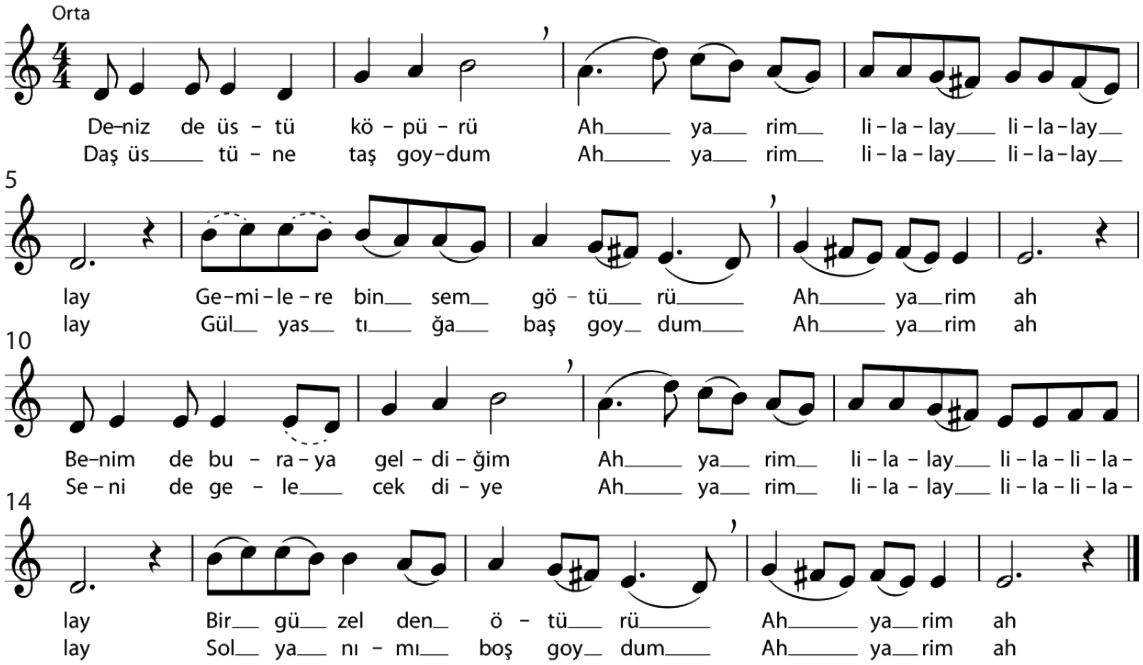

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Türkü içerisinde ses değiştirici işaret alan notaları işaretledim.
- Türküyü nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.

(★) *Öğrencilerin düzeyi ve ses aralığı dikkate alınarak eserin orijinal notasından sadeleştirme yapılmış ve üç ses aşağıdan notaya alınmıştır.*

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Dinlediğiniz müziklerin hızına hiç dikkat ettiniz mi? Üzgün ya da mutlu olduğunuzda hangi hızdaki müzikleri dinlemekten hoşlanırsınız? Bu konudaki görüşlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Bebekleri uyutmak için söylenen ninnileri hatırlayın. Bu ninniler ile eğlenmek için seslendirilen oyun havalarının hızlarını karşılaştırarak bu konudaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Müzikte yavaş, orta ve çabuk olmak üzere üç ana hız basamağı vardır. Örneğin ninniler yavaş hızda, marşlar orta hızda, oyun havaları ise çabuk hızda seslendirilir. Bir müzik eserinin belirtilen hızda seslendirilmesi, o eserin yansıttığı anlamı doğru ifade etmesi açısından önem taşır.

Müzikte hız belirtmek için kullanılan terimlere **hız terimleri** denir. Hız terimleri, müzik eserlerinin sol üst tarafına yazılır. Başlıca hız terimleri aşağıda verilmiştir.

Hız Terimi		Anlamı
Adagio	→	Yavaş
Moderato	→	Orta
Allegro	→	Çabuk

Verilen bu terimlerin dışında daha yavaş ve daha çabuk hızları belirten terimler de vardır.

Metronom

Etkinliğin Adı
"Dostluk Oyunu" şarkısı.

Etkinliğin Amacı
"Dostluk Oyunu" şarkısındaki hız değişikliklerini fark etmek ve şarkıyı hız terimlerine uyarak seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı, ritim çalgısı.

- **"Dostluk Oyunu" şarkısında kullanılan hız terimlerini inceleyiniz.**
- **Şarkıyı dinleyiniz, nefes yerlerine ve hız terimlerine uyarak söyleyiniz.**
- **Üç gruba ayrılınız. Birinci grup şarkıyı söyleyerek, ikinci grup şarkıya beden müziği ya da ritim çalgılarıyla eşlik ederek, üçüncü grup da daire oluşturup şarkının ritmine göre adım atarak etkinliği uygulayınız.**

DOSTLUK OYUNU

Söz: Duygu Topal
Müzik: Burcu Yamaner

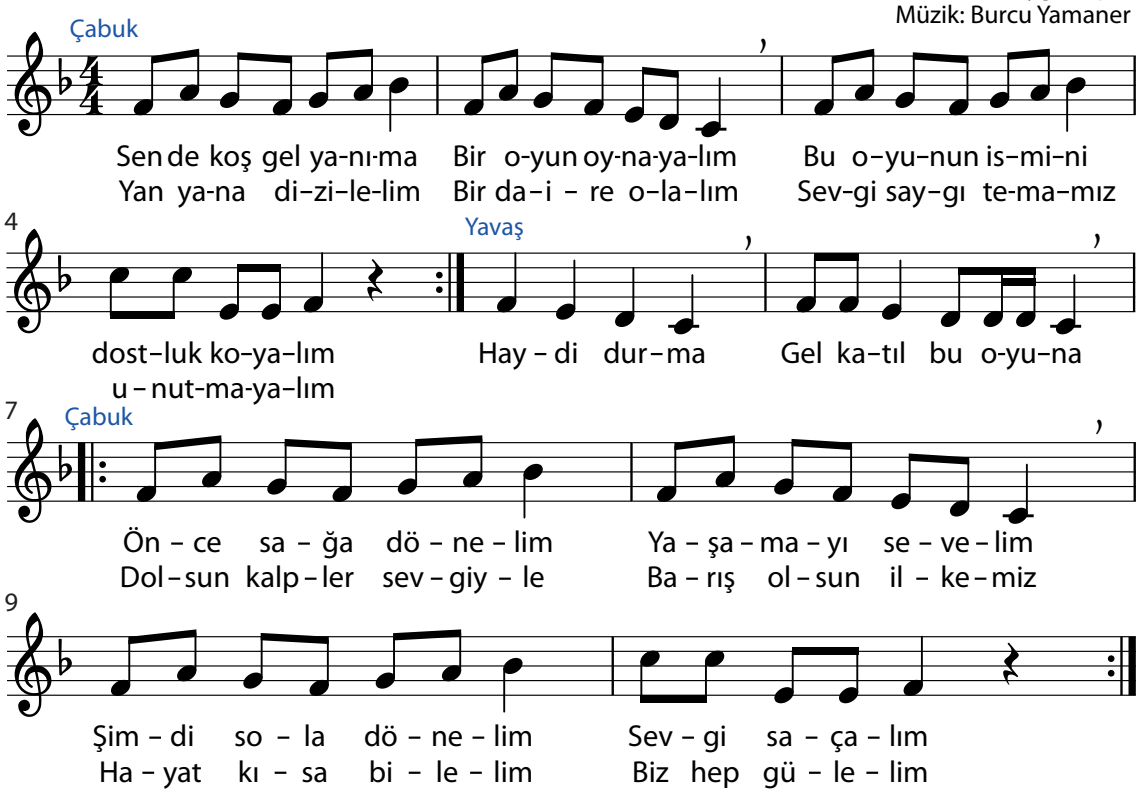

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Şarkıda kullanılan hız terimlerini fark ettim ve şarkıyı hız terimlerine uyarak söyledim.
- Şarkıyı nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.
- Etkinliği gruplara ayrılarak uyguladık.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Coşkulu bir şiiri anlamına uygun okuyabilmek için sesinizi nasıl kullanmalısınız? Düşüncelerinizi örnekler vererek arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Kulaktan kulağa oyununu oynarken sesinizi nasıl kullanırsınız?

Bir sesin kuvvetli ya da hafif olması, o sesin gürlüğünü belirler. Bir müzik eserinin doğru gürlükte seslendirilmesi, o eserin yansıttığı anlamın doğru ifade edilmesi açısından önemlidir. Örneğin sevgi, özlem gibi duyguları anlatan eserler hafif gürlükte; coşku, sevinç gibi duyguları anlatan eserler ise kuvvetli gürlükte seslendirilirler.

Gürlük terimleri müzik eserinde notaların altına yazılarak gösterilir. Müzikte kullanılan başlıca gürlük terimleri ve kısaltmaları aşağıda verilmiştir.

Gürlük terimi	Kısaltması	Anlamı
Piano	*p*	Hafif
Mezzo Forte	*mf*	Orta Kuvvetli
Forte	*f*	Kuvvetli

Verilen bu terimlerin dışında daha hafif ve daha kuvvetli gürlüğü ifade eden terimler de vardır.

Etkinliğin Adı
"Bir Dünya Bırakın" şarkısı.

Etkinliğin Amacı
"Bir Dünya Bırakın" şarkısını gürlük terimlerine uyarak seslendirmek ve şarkının farklı bölümlerine ritimlerle eşlik etmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, kalem, müzik çalar ya da eşlik çalgısı, ritim çalgısı.

- **"Bir Dünya Bırakın" şarkısında kullanılan gürlük terimlerini renkli kalemle işaretleyiniz.**
- **"Bir Dünya Bırakın" şarkısını dinleyiniz.**
- **Şarkıyı nefes yerlerine ve gürlük terimlerine uyarak söyleyiniz.**
- **Şarkının içindeki farklı bölümleri belirleyiniz. Belirlediğiniz farklı bölümlere ritim çalgısı ya da beden müziği (alkış vb.) kullanarak oluşturduğunuz ritimlerle eşlik ediniz.**

BİR DÜNYA BIRAKIN

Söz: Adnan Çakmakçıoğlu
Müzik: Salih Aydoğan

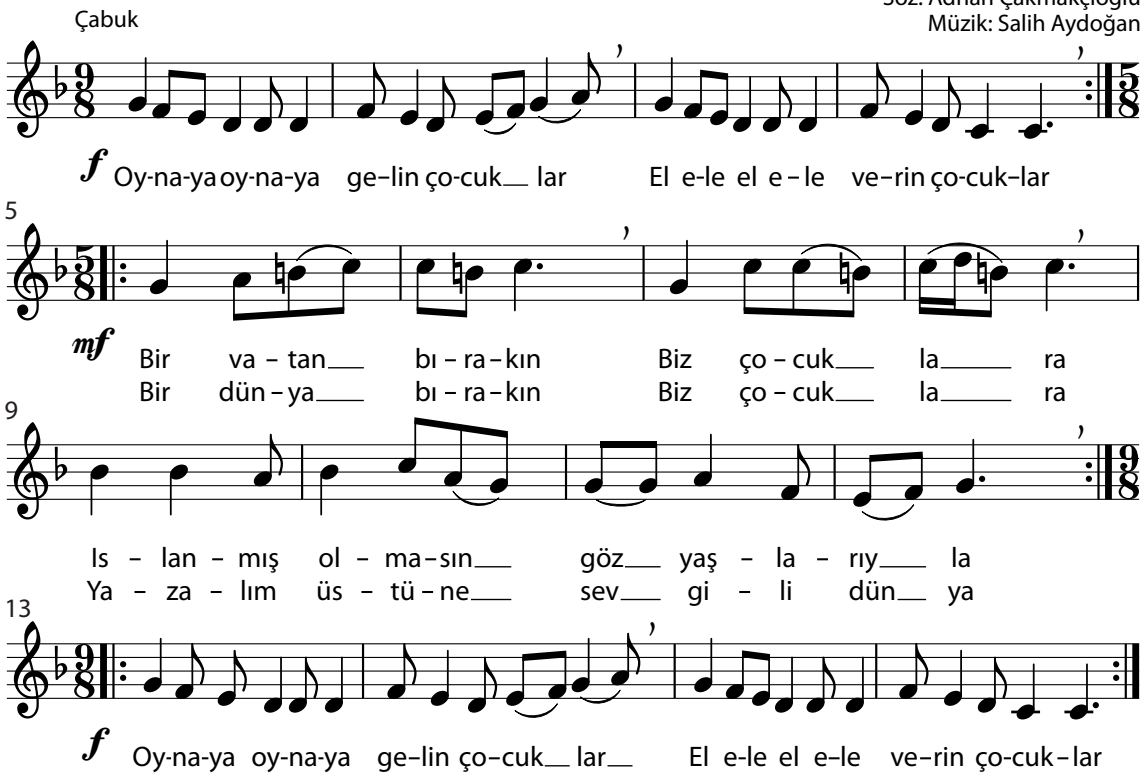

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi ☐ **İyi** ☐ **Geliştirilebilir** ☐

- ☐ Şarkının içindeki gürlük terimlerini işaretledim ve şarkıyı gürlük terimlerine uyarak söyledim.
- ☐ Şarkının içindeki farklı bölümleri belirledim.
- ☐ Şarkının farklı bölümlerine ritim çalgısı ya da beden müziği (alkış vb.) kullanarak kendi oluşturduğum ritimlerle eşlik ettim.

Etkinliğin Adı
"Sen Bu Yaylaları Yayliyamazsun" türküsü.

Etkinliğin Amacı
Müzik eserlerindeki gürlük terimlerini fark etmek, eseri gürlük terimlerine uyarak seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, renkli kalem, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Sen Bu Yaylaları Yayliyamazsun" türküsünde kullanılan gürlük terimlerini renkli kalemle işaretleyiniz.**
- **Türküyü dinleyiniz.**
- **Türküyü nefes yerlerine ve gürlük terimlerine uyarak söyleyiniz.**

SEN BU YAYLALARI YAYLİYAMAZSUN

Derleyen: Cemile Cevher
Yöresi: Trabzon

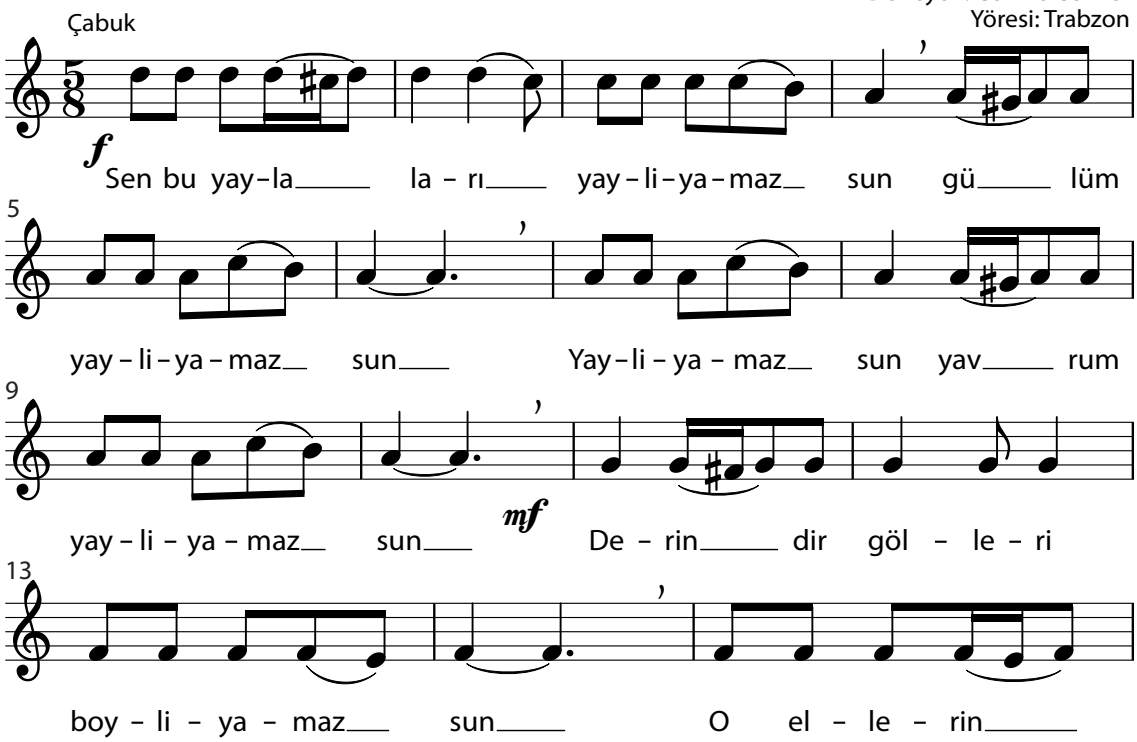

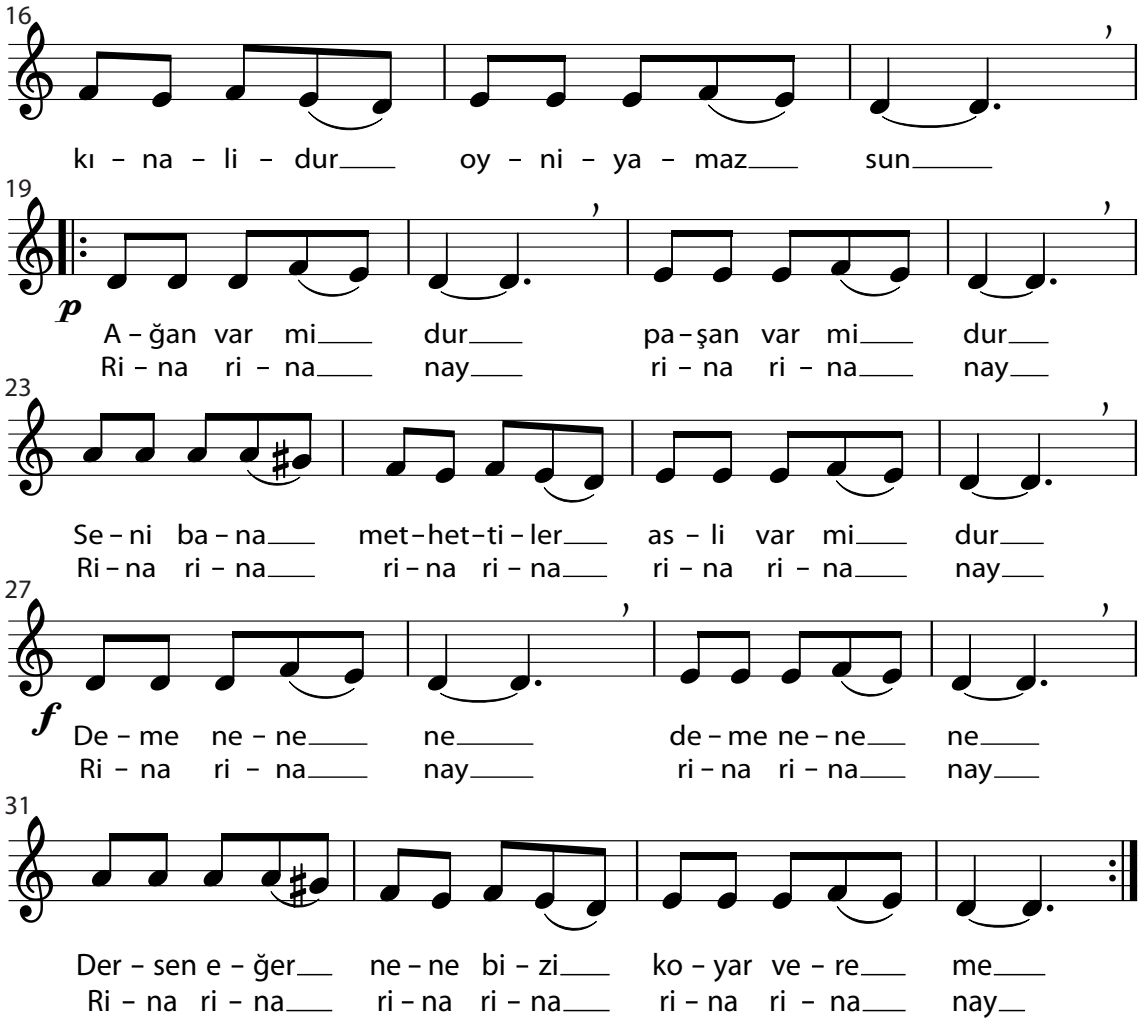

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Türkünün içindeki gürlük terimlerini işaretledim.
- Türküyü nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.
- Türküyü gürlük terimlerine uyarak söyledim.

1. Aşağıda verilen kelimeler bulmaca içerisinde soldan sağa ya da yukarıdan aşağıya yerleştirilmiştir. Bu kelimeleri örnekteki gibi bulunuz. Soldan sağa doğru sırasıyla boşta kalan harfleri verilen kutucuklara yazarak Mustafa Kemal Atatürk' e ait özdeyişi bulunuz.

~~Metronom~~, diyez, bemol, natürel, adagio, moderato, allegro, piano, mezzo forte, forte

M	Ü	**M**	**E**	**T**	**R**	**O**	**N**	**O**	**M**	Z
A	İ	K	P	İ	A	N	O	H	A	N
L	Y	F	A	T	I	D	N	A	N	A
L	E	O	Ş	B	E	İ	S	D	İ	T
E	R	R	U	E	♮	Y	H	A	U	Ü
G	S	T	E	M	♭	E	V	G	İ	R
R	N	E	C	O	İ	Z	V	İ	E	E
O	H	E	R	L	Ş	E	Y	O	İ	L
D	İ	M	O	D	E	R	A	T	O	R
M	E	Z	Z	O	F	O	R	T	E	♯

2. **Aşağıdaki tabloda yer alan notaların istenilen vuruşlara uygun olanlarını bularak örnekteki gibi daire içine alınız.**

VURUŞLAR	NOTALAR
1/2	𝅝 𝅘𝅥𝅮 𝅗𝅥 𝅗𝅥 𝅘𝅥𝅯
4	𝅗𝅥 𝅗𝅥 𝅘𝅥𝅮 𝅝 𝅘𝅥𝅯
2	𝅘𝅥𝅮 𝅝 𝅗𝅥 𝅘𝅥𝅯 𝅗𝅥
1/4	𝅝 𝅘𝅥𝅮 𝅘𝅥𝅯 𝅗𝅥 𝅗𝅥
1	𝅘𝅥𝅮 𝅝 𝅘𝅥𝅯 𝅗𝅥 𝅗𝅥
1/4	𝅝 𝅘𝅥𝅯 𝅗𝅥 𝅗𝅥 𝅘𝅥𝅮
1/2	𝅘𝅥𝅮 𝅝 𝅗𝅥 𝅗𝅥 𝅘𝅥𝅯

3. **Aşağıda verilen terimlerin karşılığı olan anlam, kısaltma ve işaretleri birbiriyle eşleştiriniz.**

Moderato	Diyez	Piano	Natürel	Mezzo forte	Adagio	Forte	Bemol	Allegro

Yavaş	Orta	*mf*	*p*	♯	Çabuk	*f*	♭

4. BÖLÜM

KONULAR

ÜLKEMİZE AİT BAŞLICA MÜZİK TÜRLERİ
HECE BAĞI VE UZATMA BAĞI
ATATÜRK'ÜN TÜRK MÜZİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

ANAHTAR SÖZCÜKLER

TÜRK SANAT MÜZİĞİ
TÜRK HALK MÜZİĞİ
DİNÎ MÜZİK
MEHTER MÜZİĞİ
ÇOK SESLİ TÜRK MÜZİĞİ
HECE BAĞI
UZATMA BAĞI

Bu bölümün sonunda:

- **Ülkemize ait başlıca müzik türlerini tanıyacaksınız.**
- **Türk müziği kültürüne, felsefesi ve eserleriyle katkıda bulunmuş kişileri tanıyacaksınız.**
- **Hece bağı ve uzatma bağı terimleri ile ilgili bilgi sahibi olacaksınız.**
- **Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk müziği ile ilgili görüşleri hakkında bilgi sahibi olacaksınız.**

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Severek dinlediğiniz müziklere örnekler vererek arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Ülkemize ait olan müziklerden hangilerini biliyorsunuz? Bu konudaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Ülkemiz, verimli topraklara sahip olması ve coğrafi konumu nedeniyle yüzyıllardır çeşitli medeniyetlere ve farklı kültürlere ev sahipliği yapmıştır. Bu kültürlerin etkileri her alana olduğu gibi sanata ve müziğe de yansımıştır. Bu nedenle ülkemiz zengin bir müzik geçmişine ve kültürüne sahiptir.

TÜRK SANAT MÜZİĞİ

Türk sanat müziği, yüzyıllardır gelişimini sürdürmüş makamsal bir müzik türüdür. Sözlü ve sözsüz eserlerden oluşur.

Dede Efendi, Tanburî Cemil Bey, Bekir Sıtkı Sezgin, Münir Nurettin Selçuk, Alâeddin Yavaşça, Sadettin Kaynak, Zeki Müren ve Ali Ufkî Bey Türk sanat müziğinin gelişimine katkıda bulunmuş önemli ismlerden bazılarıdır.

Türk sanat müziğinde kullanılan başlıca çalgılar; tambur, ut, kudüm, ney, keman, tef, klasik kemençe, kanun ve cümbüştür. Bu çalgıların görselleri aşağıda verilmiştir.

Tambur

Ut

Kudüm

Ney

Keman

Tef

Klasik kemençe

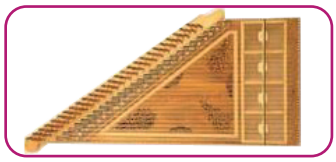
Kanun

Cümbüş

Etkinliğin Adı
"Otomobil Uçar Gider" şarkısı.

Etkinliğin Amacı
Türk sanat müziği türünde bir eser olan "Otomobil Uçar Gider" şarkısını nefes yerlerine uyarak doğru seslerle seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **Bir Türk sanat müziği eseri olan "Otomobil Uçar Gider" şarkısını dinleyiniz.**
- **Şarkıyı nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

OTOMOBİL UÇAR GİDER(★)

Söz: Vecdi Bingöl
Müzik: Münir Nurettin Selçuk

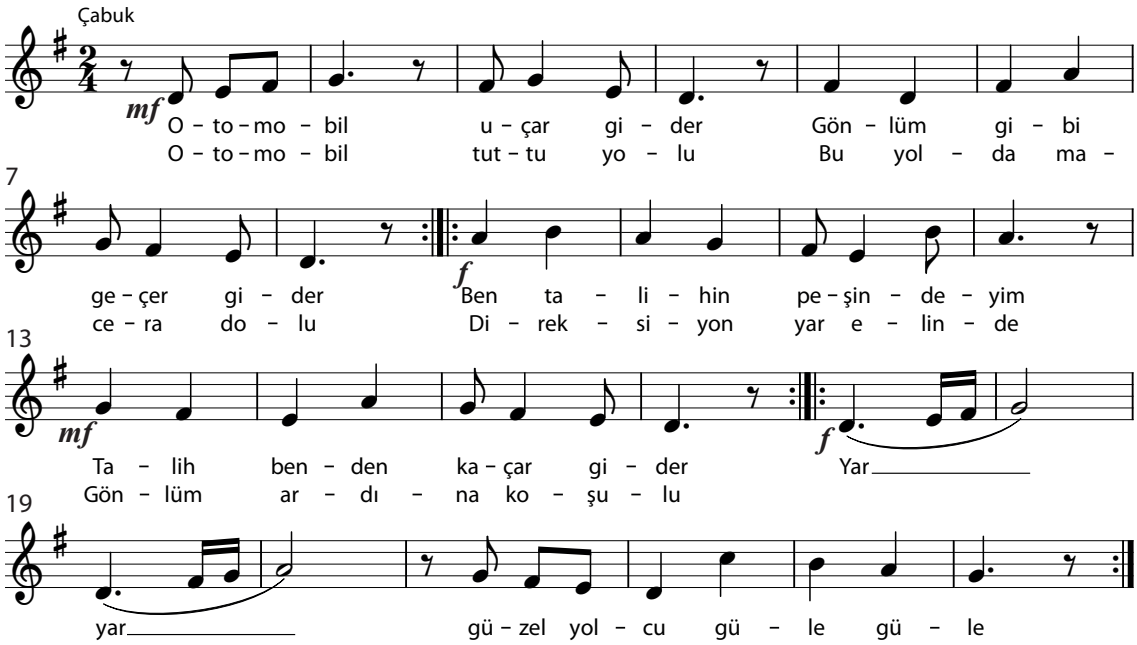

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Şarkıyı nefes yerlerine uyarak söyledim.
- Şarkıyı doğru seslerle söyledim.

(★) *Öğrencilerin ses aralığı dikkate alınarak orijinal notadan bir oktav aşağıdan notaya alınmıştır.*

TÜRK HALK MÜZİĞİ

Türk halk müziği, halkın yaşanan olaylar karşısındaki duygu ve düşüncelerini yansıtan müzik türüdür. Kulaktan kulağa aktarılarak günümüze kadar ulaşmıştır. Türk halk müziği farklı yörelerden derlenmiş sözlü ve sözsüz eserlerden oluşur. Sözlü Türk halk müziği eserlerine genel olarak **türkü** adı verilir. Halk türkülerinin serbest ritimli olanlarına **uzun hava**, belirli ve düzenli bir ritimde olanlarına da **kırık hava** denir. Sözsüz eserler ise düzenli ve yöresel çalgı müzikleridir. Zengin kültürümüzün bir parçası olan halk oyunları müzikleri de halk müziğimizin seçkin örneklerindendir.

Muzaffer Sarısözen, Nida Tüfekçi, Muharrem Ertaş, Neşet Ertaş, Âşık Veysel, Çekiç Ali, Hacı Taşan, Kazancı Bedih, Hayri Dev, Özay Gönlüm Türk halk müziğine eserleri ve derlemeleriyle katkıda bulunmuş önemli isimlerden bazılarıdır.

Türk halk müziğinde kullanılan başlıca çalgılar; bağlama, cura, cümbüş, kabak kemane, Karadeniz kemençesi, kaval, zurna, tulum, sipsi, kaşık, zil, bendir, darbuka, tef ve davuldur.

Bu çalgıların görselleri aşağıda verilmiştir.

Bağlama

Cura

Cümbüş

Kabak kemane

Karadeniz kemençesi

Kaval

Zurna

Tulum

Sipsi

Kaşık

Zil

Bendir

Darbuka

Tef

Davul

Neşet ERTAŞ (1938-2012)

Etkinliğin Adı
"Nar Danesi" türküsü.

Etkinliğin Amacı
Türk halk müziği türünde bir eser olan "Nar Danesi" türküsünü seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **Bir Türk halk müziği eseri olan "Nar Danesi" türküsünü dinleyiniz.**
- **Türküyü nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

NAR DANESİ(★)

Neşet ERTAŞ

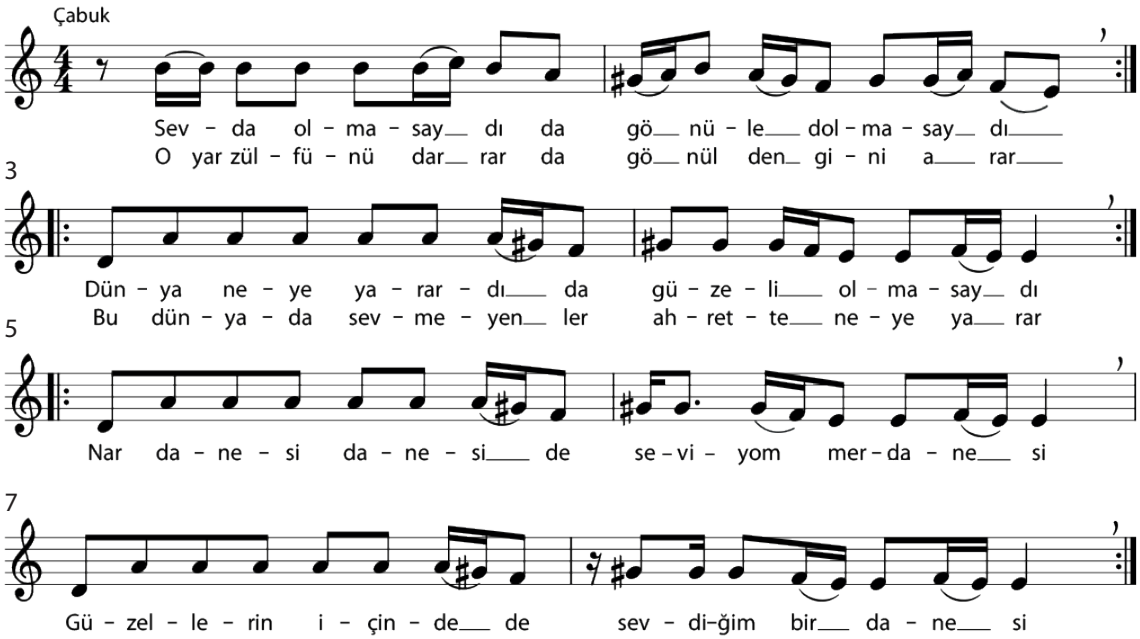

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi ☐ **İyi** ☐ **Geliştirilebilir** ☐

☐ Türküyü nefes yerlerine uyarak söyledim.

☐ Türküyü doğru seslerle söyledim.

(★) *Öğrencilerin düzeyi ve ses aralığı dikkate alınarak eserin orijinal notasından sadeleştirme yapılmış ve üç ses aşağıdan notaya alınmıştır.*

Etkinliğin Adı
"Tiridine Bandım" türküsü.

Etkinliğin Amacı
"Tiridine Bandım" türküsünü seslendirmek ve türkünün farklı bölümlerine dans ile eşlik etmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Tiridine Bandım" türküsünü dinleyiniz.**
- **Türküyü nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**
- **Türkünün farklı bölümlerini belirleyerek bu bölümlere değişik dans figürleri ile eşlik ediniz.**

TİRİDİNE BANDIM(★)

Derleyen: Muzaffer Sarısözen
Yöresi: Kastamonu - Tosya

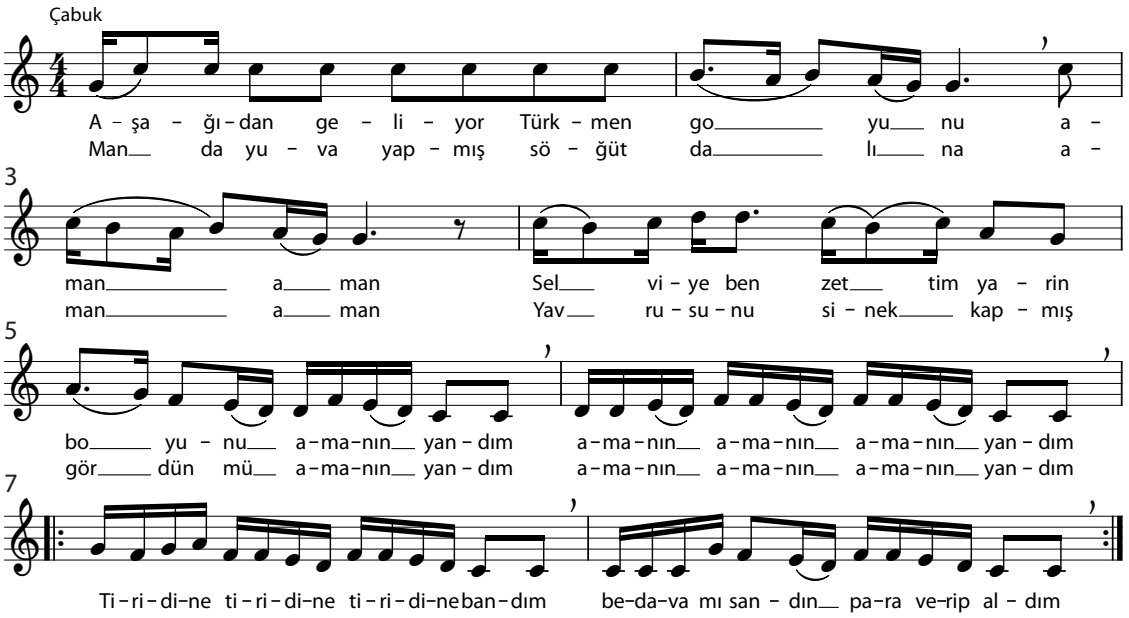

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Türküyü nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.
- Türkünün farklı bölümlerini belirleyerek bu bölümlere değişik dans figürleri ile eşlik ettim.

(★) *Öğrencilerin düzeyi ve ses aralığı dikkate alınarak eserin orijinal notasından sadeleştirme yapılmış ve dört ses aşağıdan notaya alınmıştır.*

DİNÎ MÜZİK

Dinî müzik, din ile ilgili konuların işlendiği müzik türüdür. Tilavet, ezan, salavat, tekbir, ilahi, mevlit ve tasavvufî eserler bu türün örneklerindendir.

Dede Efendi, Hacı Arif Bey, Hafız Burhan, Kâni Karaca, Âmir Ateş, Bekir Sıtkı Sezgin ve Ahmet Özhan ülkemizdeki dinî müziğin gelişimine katkıda bulunmuş önemli temsilcilerden bazılarıdır.

MEHTER MÜZİĞİ

Mehter takımı tarafından seslendirilen eserlere **mehter müziği** denir. Bugünkü adını Osmanlı Devleti döneminde almış olan mehter takımı, geçmişi çok daha eski zamanlara dayanan askerî bir bandodur. Bu bando, ordunun moralini yüksek tutmak, cesaretini arttırmak ve düşmana korku vermek amacıyla kurulmuştur.

ÇOK SESLİ TÜRK MÜZİĞİ

Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde başlayan modernleşme hareketleri cumhuriyetin ilanından sonra her alanda olduğu gibi müzik alanında da hız kazanmıştır. Bu dönemde yapılan müzik çalışmalarının amacı Türk müziğini evrensel müzik kurallarıyla işleyip dünya seviyesine ulaştırmaktır. Bunun için ülkemizdeki yetenekli gençler devlet bursuyla Avrupa'ya müzik eğitimine gönderilmiştir. Eğitimini tamamlayıp yurda dönen bu gençlerin yaptığı çalışmalar doğrultusunda da çok sesli Türk müziğinin temeli atılmıştır. 20.000 civarında halk ezgisi derlenerek notaya alınmış ve çok sesli Türk müziği çalışmaları başlamıştır.

Ahmet Adnan Saygun, Cemal Reşit Rey, Ulvi Cemal Erkin, Hasan Ferit Alnar, Necil Kazım Akses, Ekrem Zeki Ün, Nevit Kodallı, Muammer Sun, İdil Biret, Suna Kan, Gülsin Onay çok sesli Türk müziğine katkıda bulunmuş önemli sanatçılardan bazılarıdır.

Etkinliğin Adı
Ülkemize ait müzik türlerinden örnekler.

Etkinliğin Amacı
Ülkemize ait müzik türlerinden örnekler dinlemek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **Çok sesli Türk müziği türünde Erdal Tuğcular'a ait "Bar" (s.103) adlı eseri dinleyiniz.**
- **Mehter müziği türünde İsmail Hakkı Bey'e ait "Eski Ordu Marşı" (s.104) adlı eseri dinleyiniz.**
- **Dinî müzik türünde Yunus Emre'ye ait "Ben Ağlarım Yane Yane" adlı eseri dinleyiniz.**
- **Siz de bu türlere ait eserleri kütüphane, genel ağ (internet) vb. kaynakları kullanarak araştırınız.**
- **Araştırma sonucu edindiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.**

BEN AĞLARIM YANE YANE

Orta — Yunus Emre

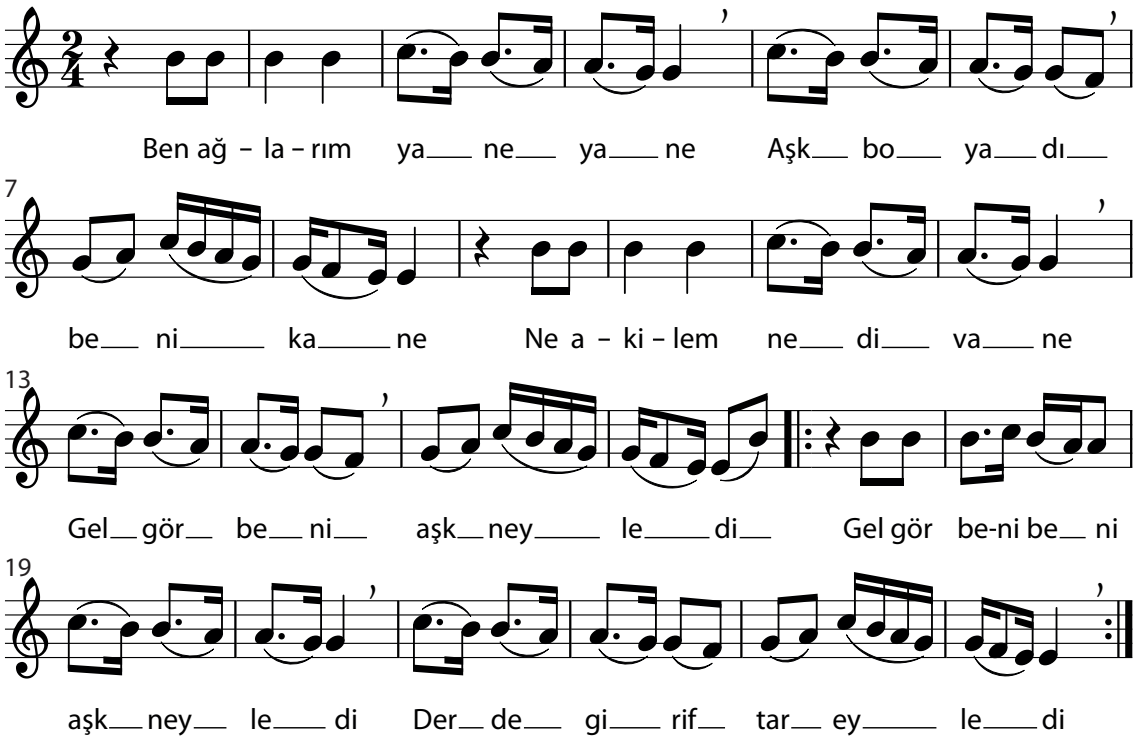

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi ☐ **İyi** ☐ **Geliştirilebilir** ☐

☐ Verilen eserleri dinledim.

☐ Araştırma yaptım ve araştırma sonucu edindiğim bilgileri arkadaşlarımla paylaştım.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Aşağıda verilen nota yazısında yer alan yay şeklindeki eğik çizgiler ne işe yarıyor olabilir? Bu konu hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Çabuk

Derleyen: Muzaffer Sarısözen
Yöresi: Kastamonu - Tosya

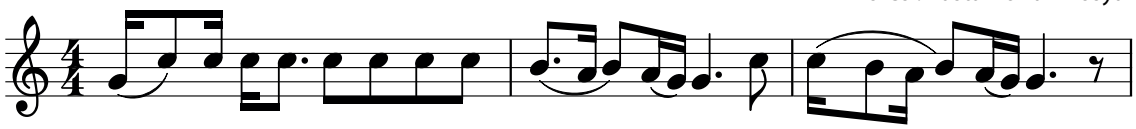

Man da yu-va yap-mış sö-ğüt da lı na a - man a man

HECE BAĞI

Bir hecenin birbirinden farklı notalarla seslendirilmesi durumunda bu notaları birbirine bağlayan eğik çizgiye **hece bağı** denir.

ÖRNEK

DOSTLUK

Alman Ezgisi

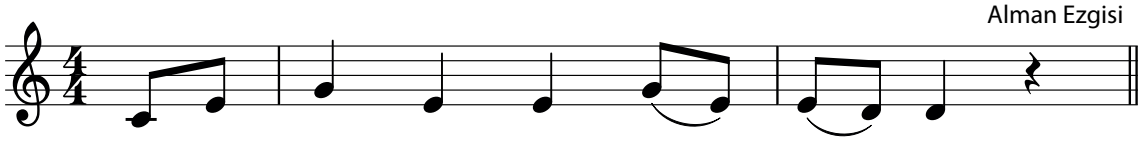

Dost - lu - ğun biz sev - gi siy le

ÖRNEK

HALAY

Saip EGÜZ

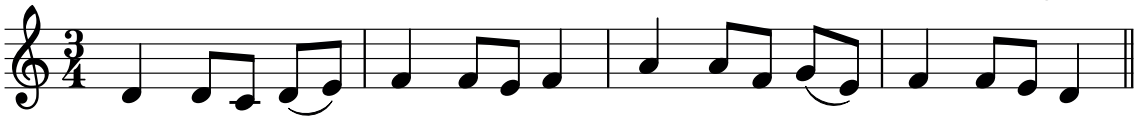

Gel ya-nı-ma gir ko-lu-ma Gel ya-nı-ma gir ko-lu-ma

ÖRNEK

MANASTIR

Rumeli Türküsü

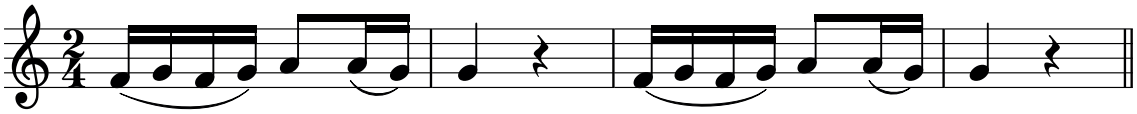

Ma nas - tı rın or ta - sın da

Etkinliğin Adı
Çanakkale Türküsü.

Etkinliğin Amacı
"Çanakkale Türküsü"nün notaları içindeki hece bağlarını fark etmek ve türküyü seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, renkli kalem, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Çanakkale Türküsü"nün notalarındaki hece bağlarını renkli kalemle işaretleyiniz.**
- **Türküyü dinleyiniz.**
- **Türküyü nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ(★)

Derleyen: Muzaffer Sarısözen
Yöre: Kastamonu

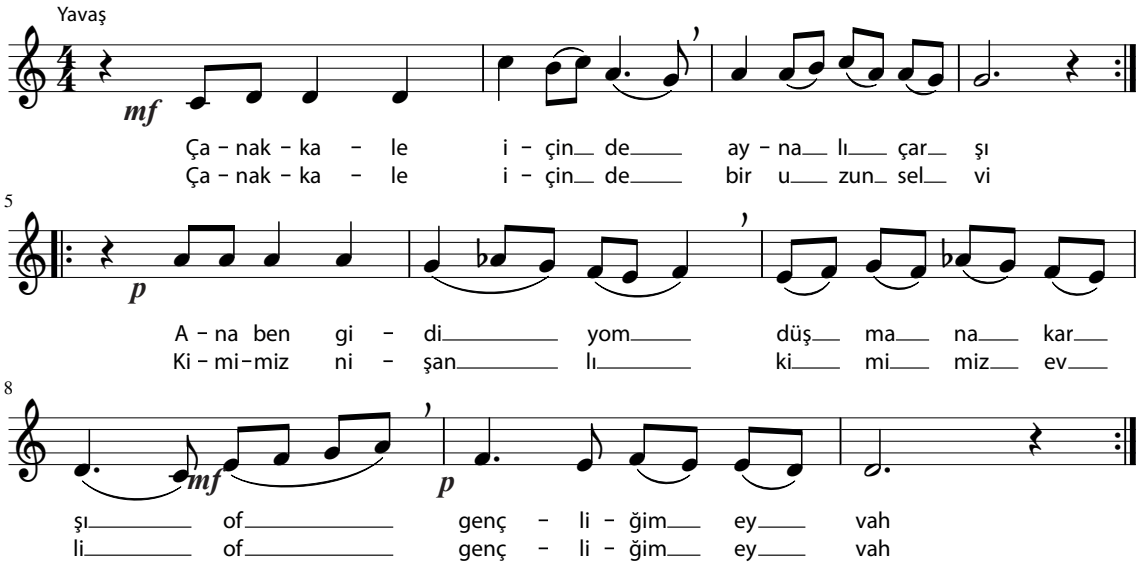

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Türkünün notaları içindeki hece bağlarını işaretledim.
- Türküyü nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.

(★) *Öğrencilerin düzeyi ve ses aralığı dikkate alınarak eserin orijinal notasından sadeleştirme yapılmış ve dört ses aşağıdan notaya alınmıştır.*

UZATMA BAĞI

Aynı adı taşıyan iki ya da daha fazla notayı birbirine bağlayan işarete **uzatma bağı** denir. Uzatma bağı ile bağlanan notaların vuruşları birbirine eklenerek tek bir nota olarak seslendirilir.

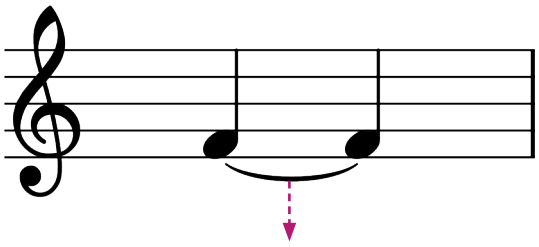

ÖRNEK

KAPAT GÖZLERİNİ

Söz: Mehmet Erbulan
Müzik: Mustafa Seyran

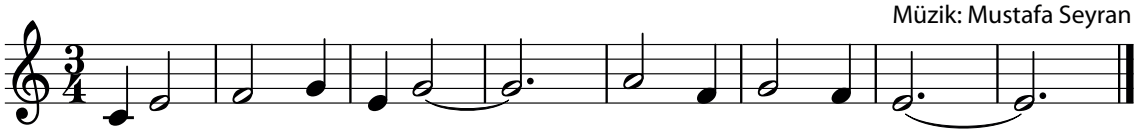

ÖRNEK

BURUK ACI

Söz: Türkan Şoray
Müzik: Teoman Alpay

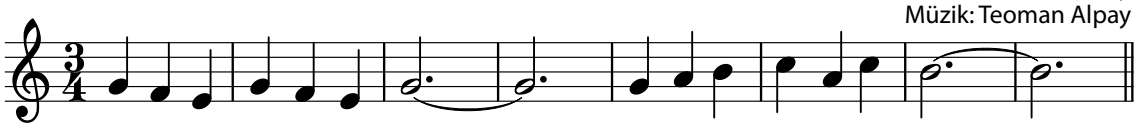

ÖRNEK

YÖRÜK ALİ

Yöresi: Nazilli
Derleyen: Muzaffer Sarısözen

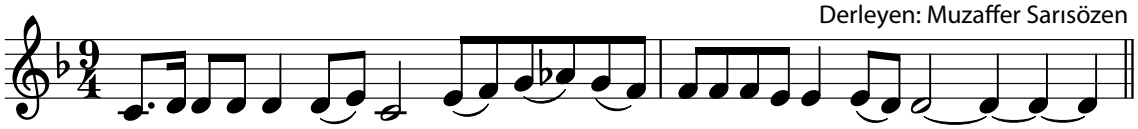

Etkinliğin Adı
"Çemberimde Gül Oya" türküsü.

Etkinliğin Amacı
Müzik eserinde uzatma bağını fark etmek ve türküyü nefes yerlerine uyarak doğru seslerle seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, renkli kalem, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Çemberimde Gül Oya" türküsündeki uzatma bağlarını renkli kalemle işaretleyiniz.**
- **Türküyü dinleyiniz.**
- **Türküyü nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

ÇEMBERİMDE GÜL OYA(★)

Derleyen: Ahmet Yamacı
Yöresi: Çanakkale - Biga

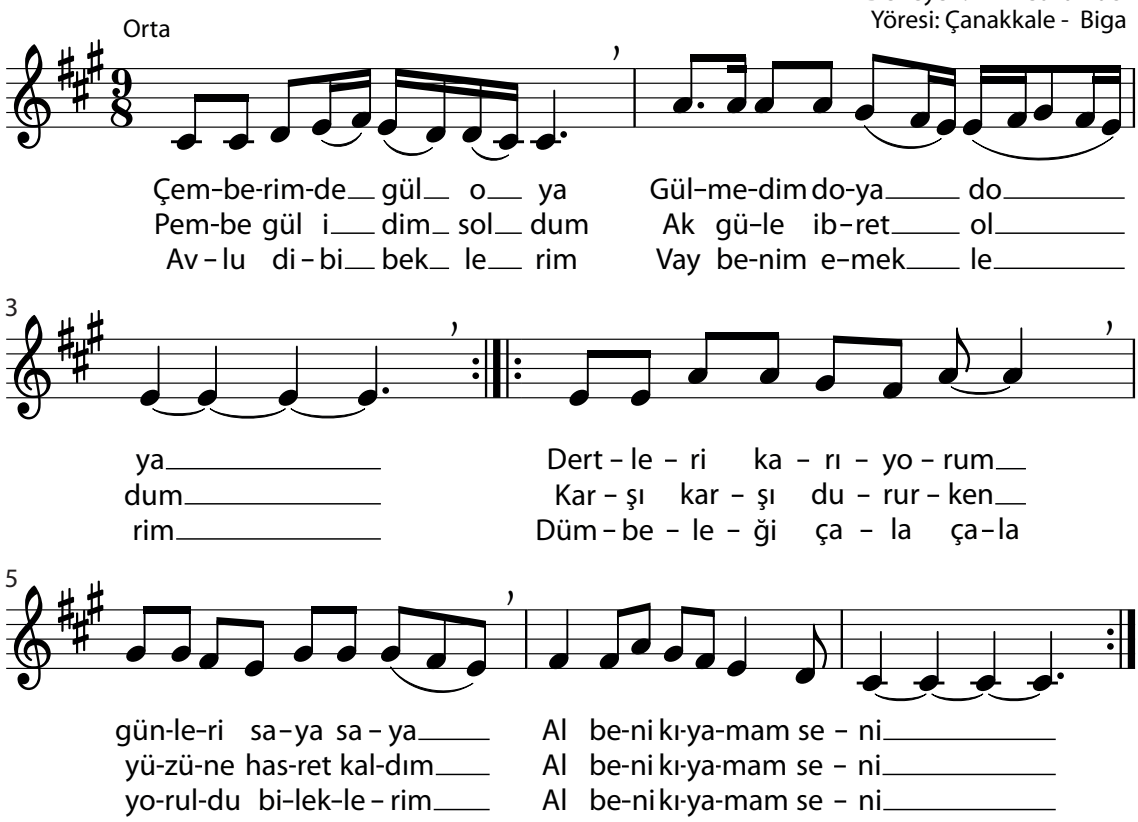

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi ☐ **İyi** ☐ **Geliştirilebilir** ☐

☐ Türkünün notaları içinde bulunan uzatma bağlarını işaretledim.

☐ Türküyü nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.

(★) *Öğrencilerin ses aralığı dikkate alınarak ve batı müziği entrümanlarıyla çalınabilmesi için orijinal notadan altı ses aşağıdan notaya alınmıştır.*

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Mustafa Kemal Atatürk'ün sanata ve sanatçıya verdiği önem ile ilgili bildiklerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Türk müziğinin öz yapısının korunarak geliştirilmesi ve evrensel müzikte yerini alabilmesi Mustafa Kemal Atatürk'ün önem verdiği konulardan biridir. Bu önemi 1 Kasım 1934 tarihinde TBMM'nin açılış konuşmasında şöyle dile getirmiştir:

"Güzel sanatların hepsinde, ulus gençliğinin ne türlü ilerletilmesini istediğinizi bilirim. Bu, yapılmaktadır. Ancak, bunda en çabuk, en önde götürülmesi gerekli olan Türk musikisidir. Bir ulusun yeni değişikliğine ölçü, musikide değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir. Ulusal ince duyguları, düşünceleri anlatan, yüksek deyişleri, söyleyişleri toplamak, onları genel son musiki kurallarına göre işlemek gerekir. Ancak bu sayede Türk ulusal müziği yükselebilir, evrensel musiki içinde yerini alabilir."

Sanat dalları milletlerin kültürünün, gelenek ve göreneklerinin yaşandığı ortam içinde gelişir. Türk müziği de ülkemizin bütün yörelerindeki kültür zenginliklerini içinde barındırarak bize yansıtır. Mustafa Kemal Atatürk' ün *"Beyler, şu gördüğünüz küçük sazın bağrında bir milletin kültürü dile geliyor. Bir milletin kültür ve sanat hareketlerini ve seviyesini, millî geleneklerine bağlı kalarak, medeni dünyanın kendisine ayak uydurmaya mecbur olduğumuzu unutmamalıyız. Bu küçük sazın bağrından kopan nağmeleri, bu istikamette geliştirmeye ve değerlendirmeye ehemmiyet ve kıymet verilmelidir."* sözü de kültürümüzü korumamız ve geliştirmemiz için bize ışık tutmaktadır.

Etkinliğin Adı
"Dünya Çocuk Bayramı" şarkısı.

Etkinliğin Amacı
"Dünya Çocuk Bayramı" şarkısını nefes yerlerine uyarak doğru seslerle seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı,müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Dünya Çocuk Bayramı" şarkısını dinleyiniz.**
- **Şarkıyı nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

DÜNYA ÇOCUK BAYRAMI

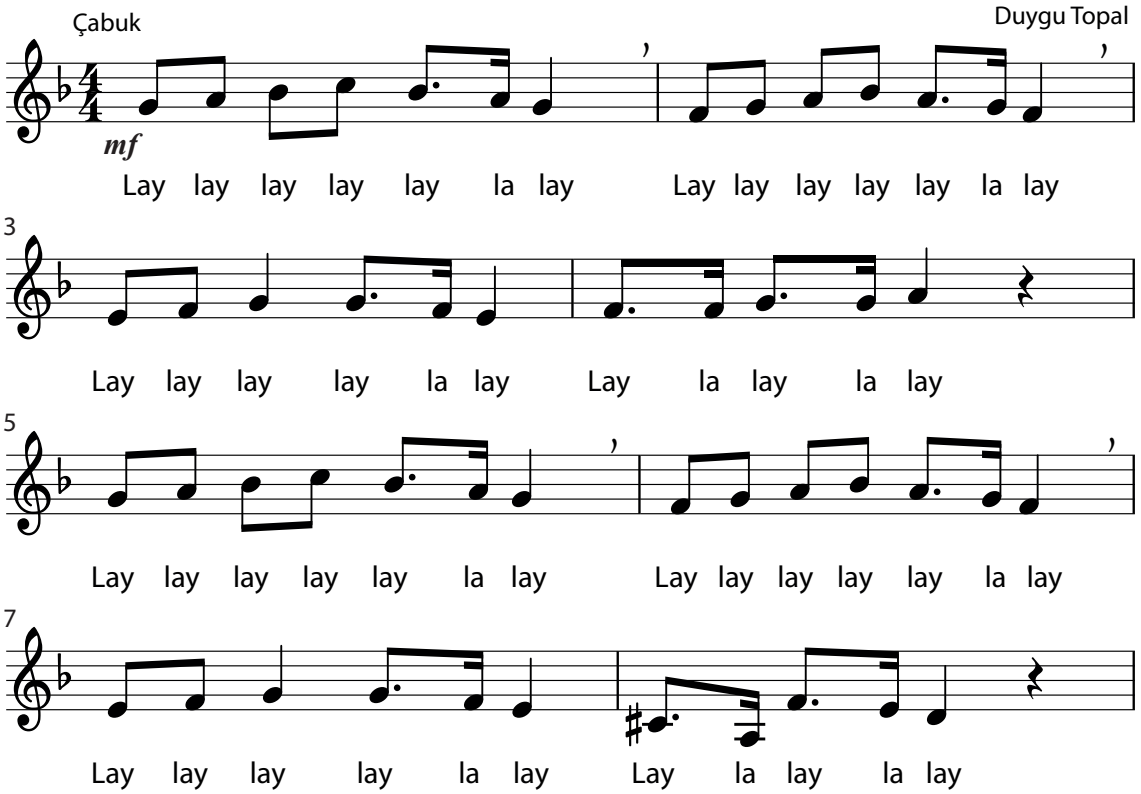

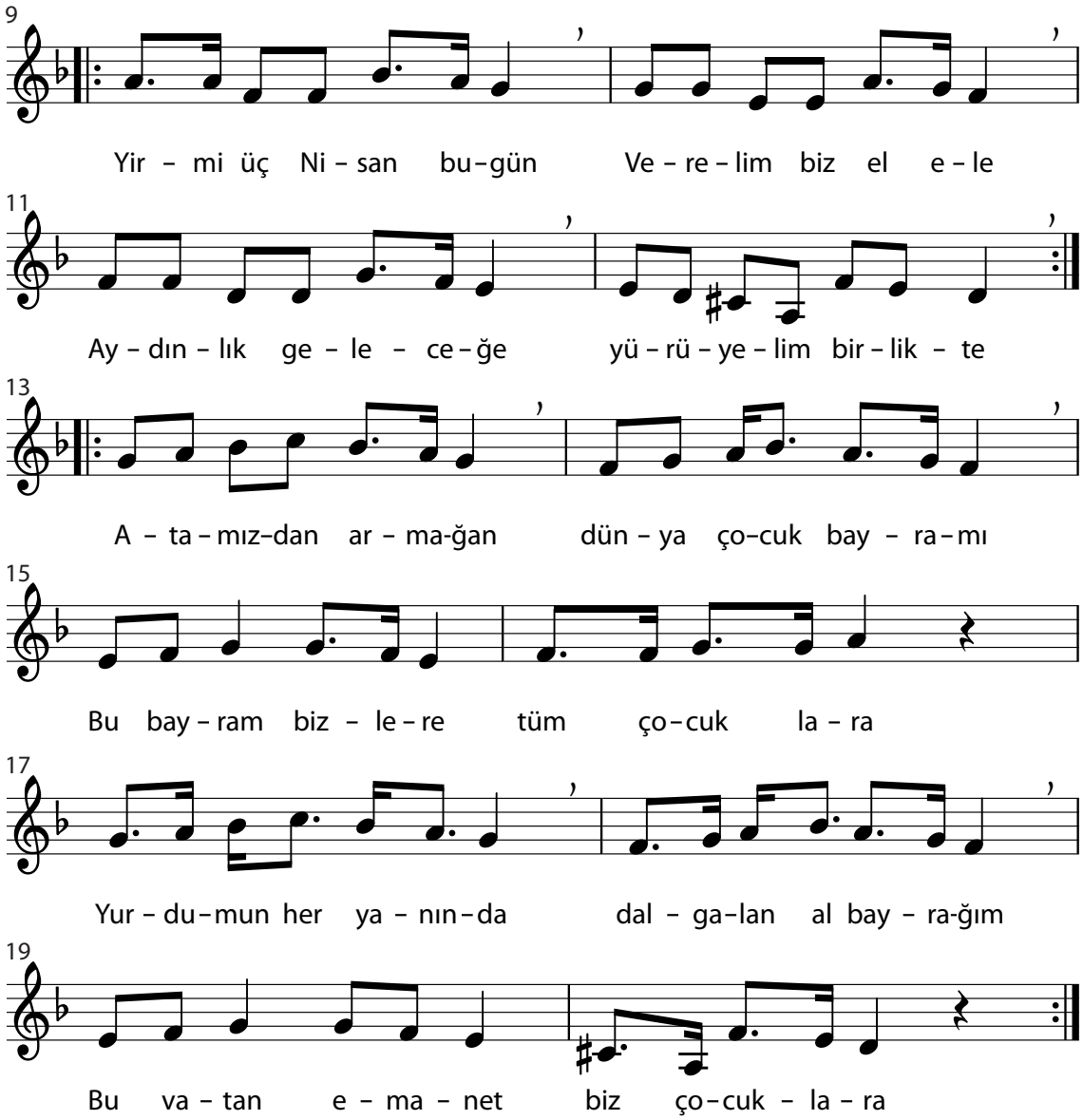

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Şarkıyı nefes yerlerine uyarak söyledim.
- Şarkıyı doğru seslerle söyledim.

Etkinliğin Adı
"Hoş Gelişler Ola" türküsü.

Etkinliğin Amacı
"Hoş Gelişler Ola" türküsünü nefes yerlerine uyarak doğru seslerle seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Hoş Gelişler Ola" türküsünü dinleyiniz.**
- **Türküyü nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

HOŞ GELİŞLER OLA(★)

Derleyen: Muzaffer Sarısözen
Yöresi: Kars

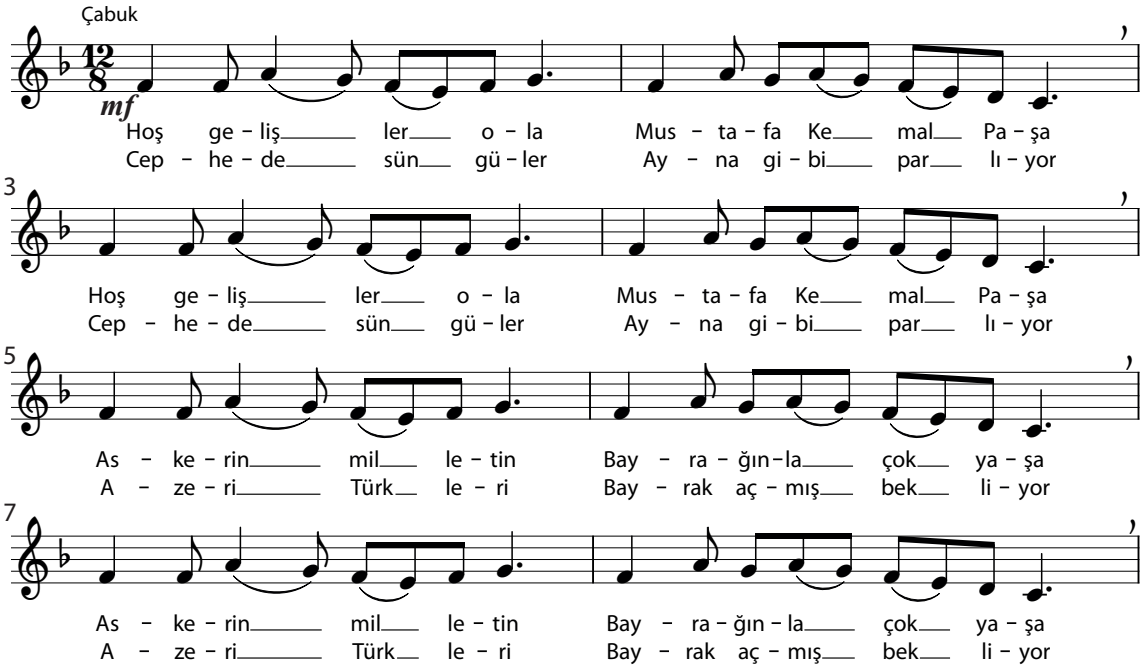

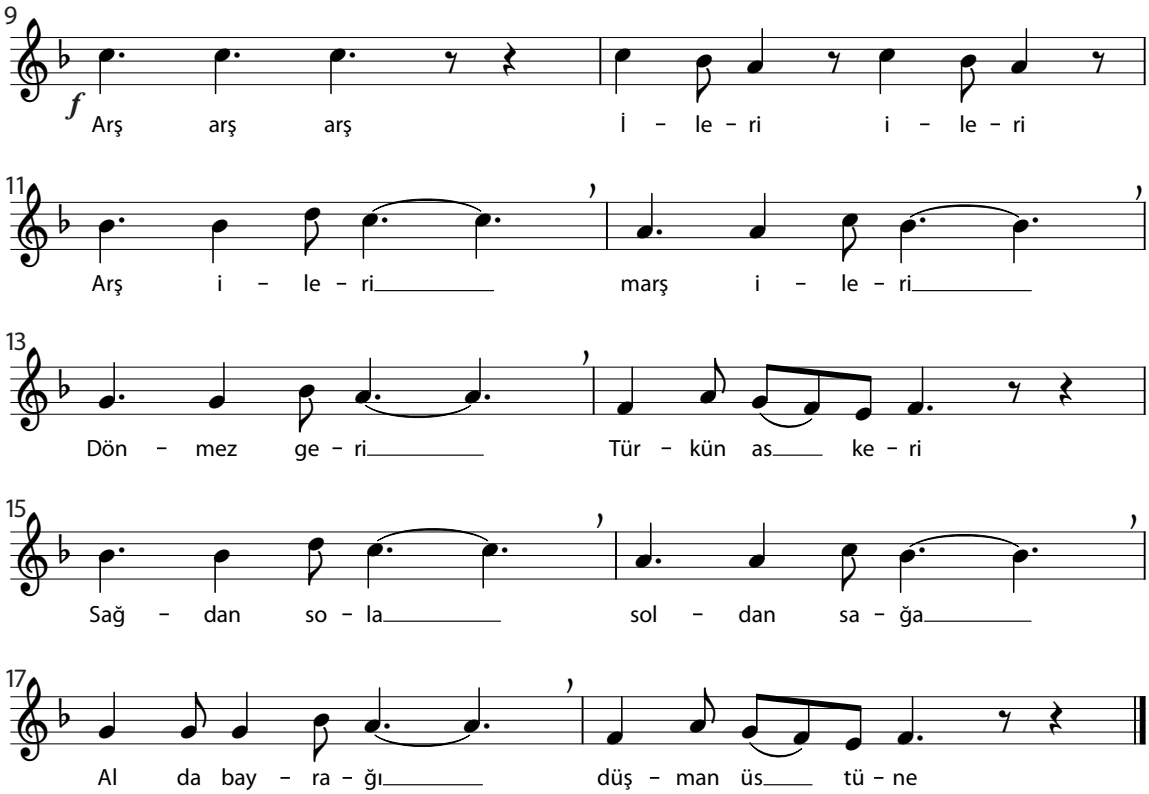

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Türküyü nefes yerlerine uyarak söyledim.
- Türküyü doğru seslerle söyledim.

(★) *Öğrencilerin ses aralığı dikkate alınarak orijinal notadan bir ses aşağıdan notaya alınmıştır.*

1. Aşağıda verilen enstrümanları ilgili bulundukları müzik türüyle eşleştiriniz.

Klasik kemençe

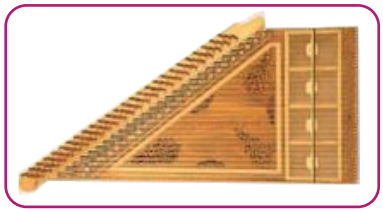
Kanun

Zurna

Davul

Türk Halk Müziği

Türk Sanat Müziği

Bağlama

Kudüm

Ney

Kabak kemane

Ut

2. Aşağıdaki bulmacayı soruları cevaplayarak çözünüz.

1) Ülkemizde cumhuriyetin ilanından sonra gelişen müzik türünün adı nedir?
2) Bir hecenin birbirinden farklı notalarla seslendirilmesi durumunda kullanılan bağa ne denir?
3) Aynı adı taşıyan notaları birbirine bağlayan bağa ne denir?
4) Din ile ilgili konuların işlendiği müzik türünün adı nedir?
5) Halkın, yaşanan olaylar karşısındaki duygu ve düşüncelerini yansıtan müzik türünün adı nedir?
6) Yüzyıllardır gelişimini sürdüren makamsal müzik türünün adı nedir?
7) Sözlü Türk halk müziği eserlerine verilen genel isim nedir?
8) Mehter takımı tarafından seslendirilen eserlerden oluşan müzik türünün adı nedir?

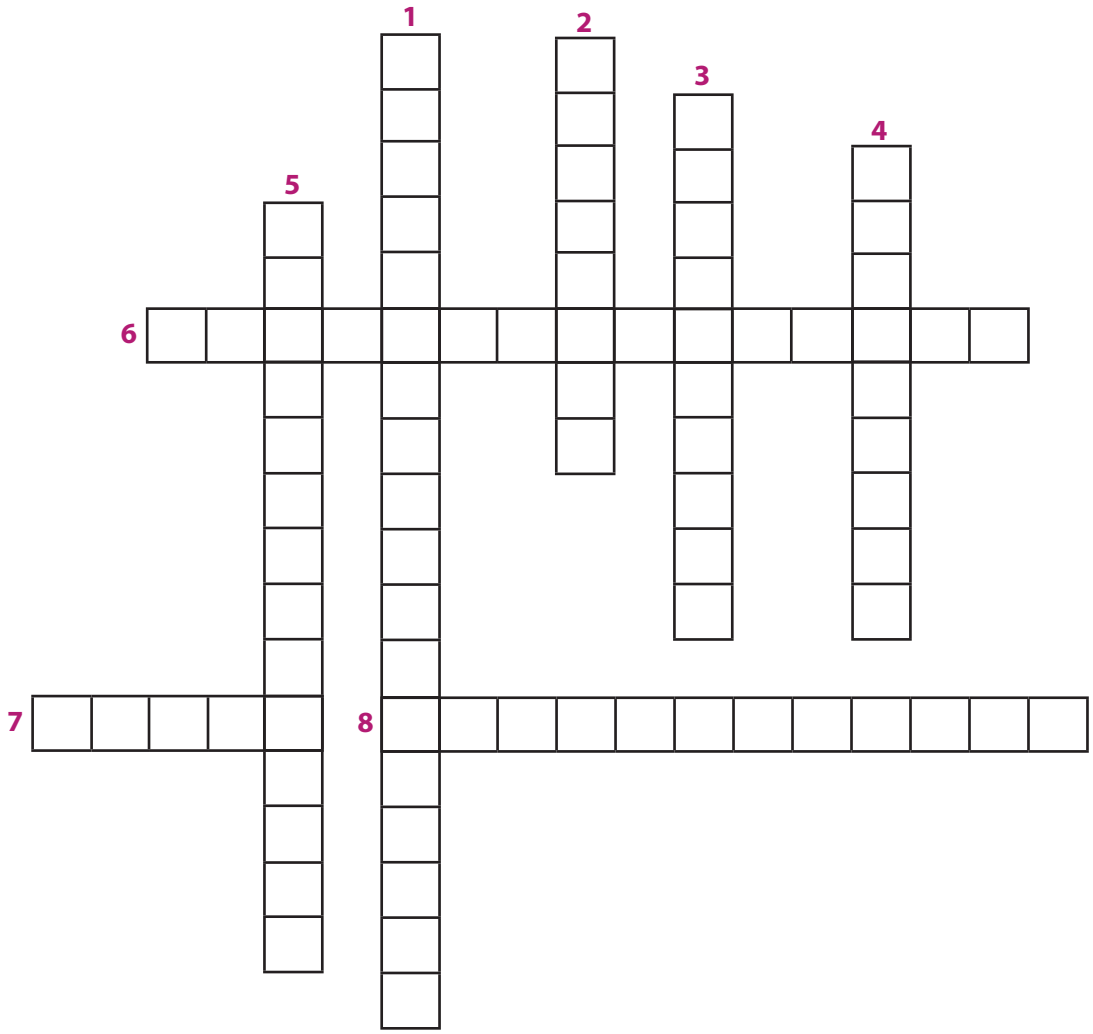

5. BÖLÜM

KONULAR

TÜRK MÜZİĞİNDE MAKAMSAL YAPI
EZGİYE RİTİM OLUŞTURMA
EZGİ OLUŞTURMA VE MÜZİK TEKNOLOJİSİ

ANAHTAR SÖZCÜKLER

TÜRK MÜZİĞİ
MAKAM
RİTİM
EZGİ
TEKNOLOJİ

Bu bölümün sonunda:

- **Türk müziği makamlarından nihavent ve nikriz makamlarına ait eserler dinleyerek makamsal yapıyı fark edeceksiniz.**
- **Dinlediğiniz müziklere ritim oluşturarak eşlik edeceksiniz.**
- **Öğrendiğiniz notaları kullanarak kendi ezginizi oluşturacak ve seslendireceksiniz.**
- **Bilişim teknolojilerini kullanarak ortak bir müzik arşivi oluşturacaksınız.**

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden bildiklerinizin isimlerini arkadaşlarınızla paylaşınız.

Türk müziği, makamsal yapıda bir müzik türüdür. **Makam**, Türk müziği eserlerindeki notaların belli kurallara göre kalıp dizilişlerini ifade eder. Eserler, farklı nota dizilişleri kullanılarak bestelenir. Türk müziğinde kullanılan çok sayıda makam vardır.

Türk müziği ve Batı müziği ses sistemleri birbirinden farklıdır. Bu farklılık Türk müziği eserlerinin Batı müziği enstrümanları ile çalınırken yazıldığı notadan daha pes (kalın) çalınmasına neden olur.

Nikriz ve nihavent Türk müziği makamlarından bazılarıdır.

Türk Sanat Müziği Korosu

Türk Halk Müziği Korosu

Çok eski zamanlardan günümüze kadar Türk müziği makamlarının insanlara şifa olması amacıyla kullanıldığını biliyor muydunuz?

Etkinliğin Adı
Nikriz makamında eserler.

Etkinliğin Amacı
Nikriz makamında eserler dinlemek ve nikriz makamında bir eser seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **Nikriz makamındaki "Türkiye'miz" şarkısını (s.100) ve "Zobalarında Guru da Meşe" (s.104) türküsünü dinleyiniz.**
- **Nikriz makamındaki "Kahve Yemen'den Gelir" türküsünü dinleyiniz.**
- **"Kahve Yemen'den Gelir" türküsünü nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

KAHVE YEMEN'DEN GELİR(★)

Çabuk — İstanbul Türküsü

Kah-ve Ye-men-den ge - lir Bül-bül___ çe___men - den ge-lir a-man
Dağ-da kek-lik ko - va - rım Düş-tüm___ di___zim o - va-rım a-man

5 — 1. — 2.

Bül - bül___ çe___men - den ge-lir a-man den ge-lir a-man A ca-
Düş - tüm___ di___zim o - va-rım a-man o - va-rım a-man A ca-

8

nım___ sür-me - lim___ pa - la - zım___ Kek - li-
nım___ sür-me - lim___ pa - la - zım___ Kek - li-

11 — 1. — 2.

ğim de ye-şi-lim___ a - man___ a-man___ a - man___ A ca man___
ğim de ye-şi-lim___ a - man___ a-man___ a - man___ A ca man___

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi ☐ **İyi** ☐ **Geliştirilebilir** ☐

☐ Nikriz makamında eserler dinledim.

☐ Türküyü nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.

(★) *Batı müziği enstrümanları ile çalınabilmesi için orijinal notası referans alınarak dört ses aşağıdan notaya alınmıştır.*

Etkinliğin Adı
Nihavent makamında eserler.

Etkinliğin Amacı
Nihavent makamında eserler dinlemek ve bu makamda bir eser seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **Nihavent makamındaki "Anlat Bana Öğretmenim" (s.101) ve "Sevgiyle Büyürüz Biz" (s.102) şarkılarını dinleyiniz.**
- **Nihavent makamında bir eser olan "Türkiye'min Dört Yanında" şarkısını dinleyiniz.**
- **"Türkiye'min Dört Yanında" şarkısını nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

TÜRKİYE'MİN DÖRT YANINDA(★)

Ziya Ümit Özbakır

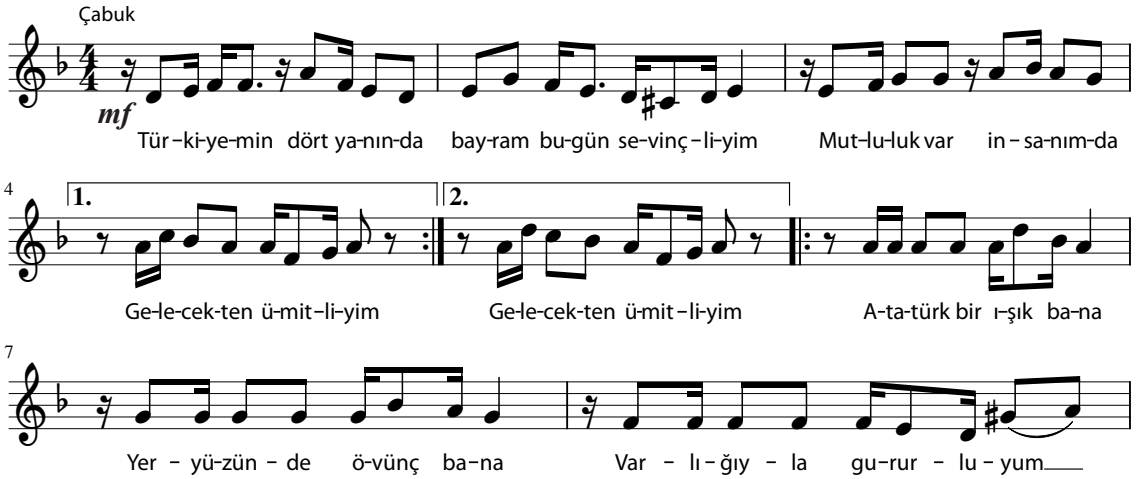

(★) *Batı müziği enstrümanları ile çalınabilmesi için orijinal notası referans alınarak dört ses aşağıdan notaya alınmıştır.*

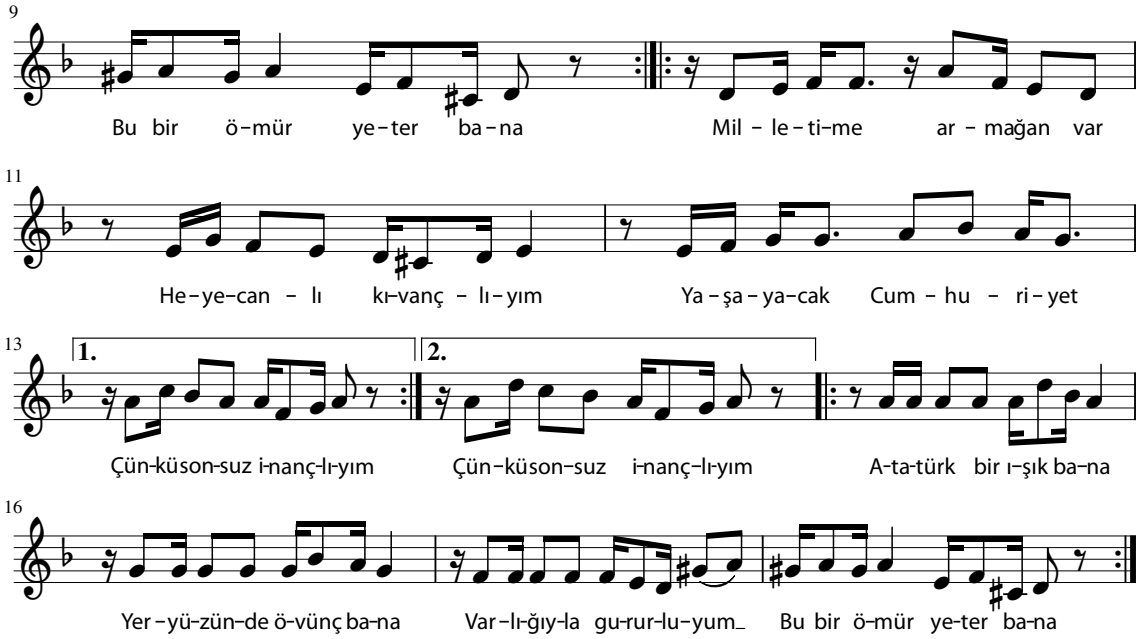

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Nihavent makamında eserler dinledim.
- "Türkiye'min Dört Yanında" şarkısını nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.

Etkinliğin Adı
Makamları eşleştir.

Etkinliğin Amacı
Makamları ayırt etmek, "Yollar ve Vatanım" şarkısını nefes yerlerine uyarak doğru seslerle seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, kalem, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **Aşağıdaki verilen farklı makamlardaki şarkı ve türküleri dinleyiniz.**
- **Dinlediğiniz şarkı ve türküleri ilişkili oldukları makamlarla eşleştiriniz.**
- **"Yollar ve Vatanım" şarkısını tekrar dinleyiniz.**
- **Şarkıyı nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**

Anlat Bana Öğretmenim	
Sevgiyle Büyürüz Biz	
Yollar ve Vatanım	Nihavent makamı
Türkiye'miz	Nikriz makamı
Kahve Yemen'den Gelir	Farklı bir makam
Türkiye'min Dört Yanında	
Zobalarında Guru da Meşe	

YOLLAR VE VATANIM (★)

Hasan Soysal

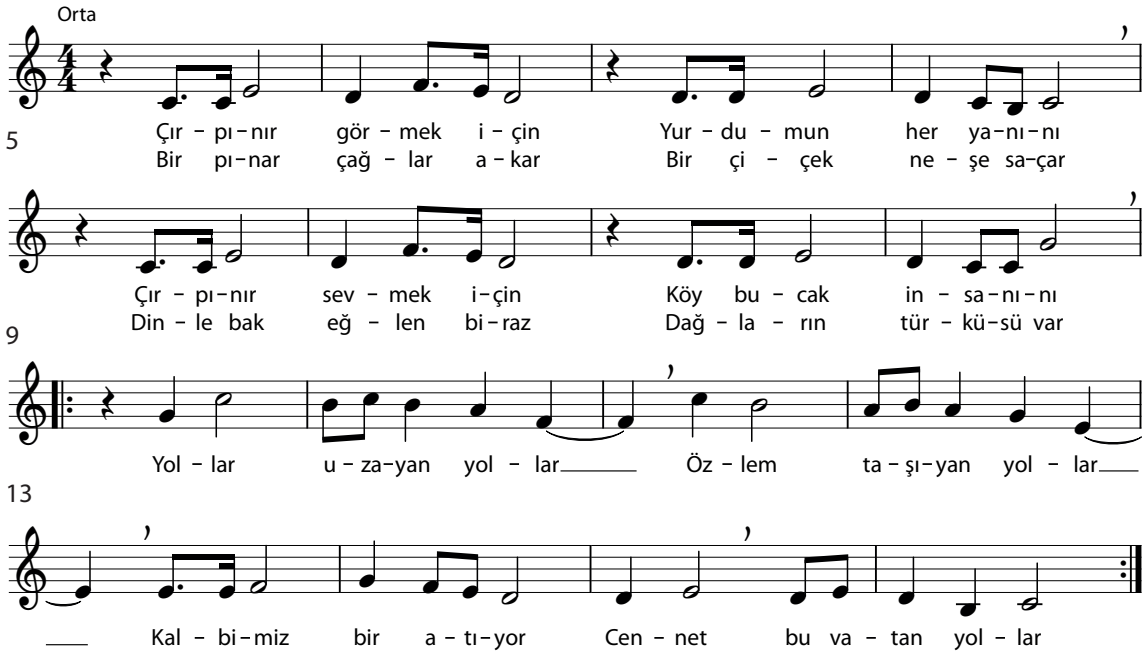

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Şarkı ve türküleri ilişkili oldukları makamlarla doğru eşleştirdim.
- Şarkıyı nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.

(★) *Batı müziği enstrümanları ile çalınabilmesi için orijinal notası referans alınarak dört ses aşağıdan notaya alınmıştır.*

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Müzik dinlerken müziğin ritmine uygun nasıl hareket edersiniz? Bu konudaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Müzik eserlerinde birbirine eşit vuruşlardan oluşan ve birbirinden ölçü çizgisi ile ayrılan bölümlerin her birine **ölçü** denir. **Zaman belirteci** ise ölçü içerisindeki toplam vuruş sayısını gösterir. Altta bulunan sayı notanın süre değerini (dörtlük, sekizlik vb.), üstte bulunan sayı ise ölçü içerisinde o süre değerinden kaç tane olması gerektiğini gösterir.

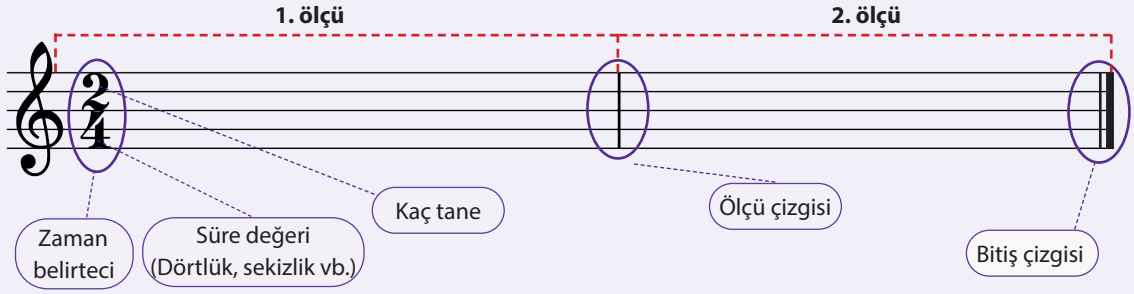

Ölçüler basit, bileşik ve aksak ölçü olmak üzere üçe ayrılır. 3/8'lik ölçü basit ölçüye, 6/8'lik ölçü bileşik ölçüye, 5/8'lik ölçü aksak ölçüye örnek verilebilir.

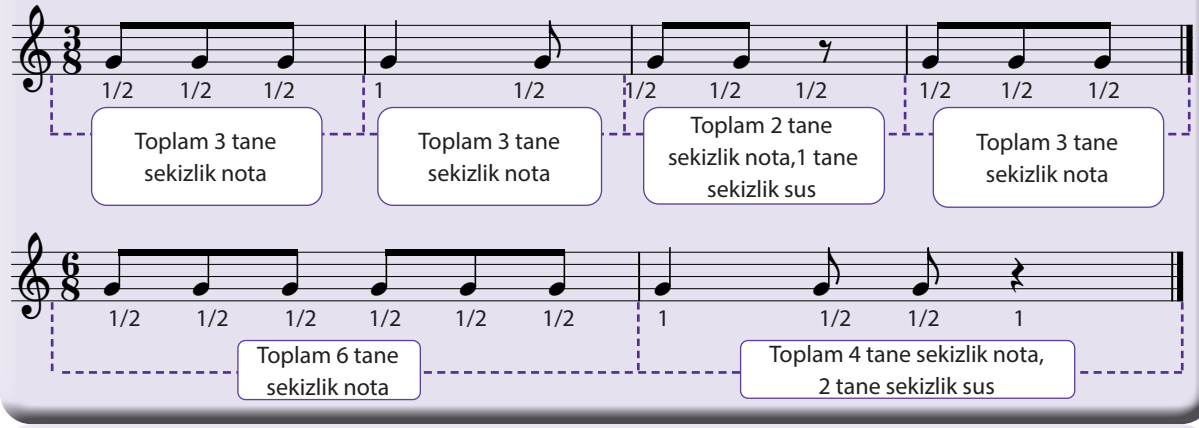

Bir eserin ritim notaları zaman belirtecine uyularak genellikle tek bir çizgi üzerine yazılır.

ÖRNEK

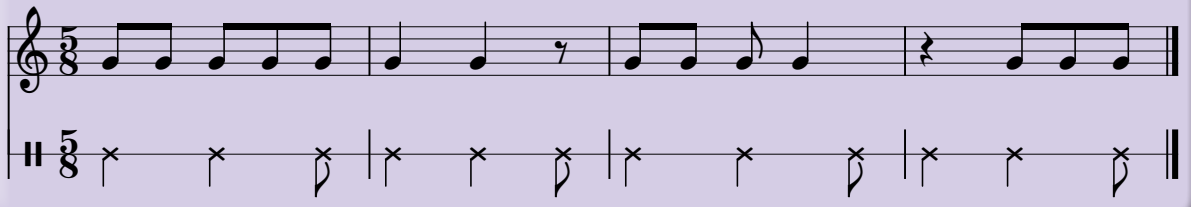

Etkinliğin Adı
"Sevgi Çiçekleri" şarkısına ritim oluştur.

Etkinliğin Amacı
"Sevgi Çiçekleri" şarkısını nefes yerlerine uyarak doğru seslerle seslendirmek ve şarkıya kendi oluşturduğu ritimle eşlik etmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, kalem, müzik çalar ya da eşlik çalgısı, ritim çalgısı.

- **"Sevgi Çiçekleri" şarkısını dinleyiniz. Şarkıyı nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**
- **Şarkının notaları altında verilen çizgiye zaman belirtecini dikkate alarak oluşturduğunuz ritim notalarını yazınız.**
- **Şarkıyı söylerken ritim çalgıları ya da beden müziği (alkış sesi vb.) kullanarak yazdığınız ritimle eşlik ediniz.**

SEVGİ ÇİÇEKLERİ

İsa Coşkuner

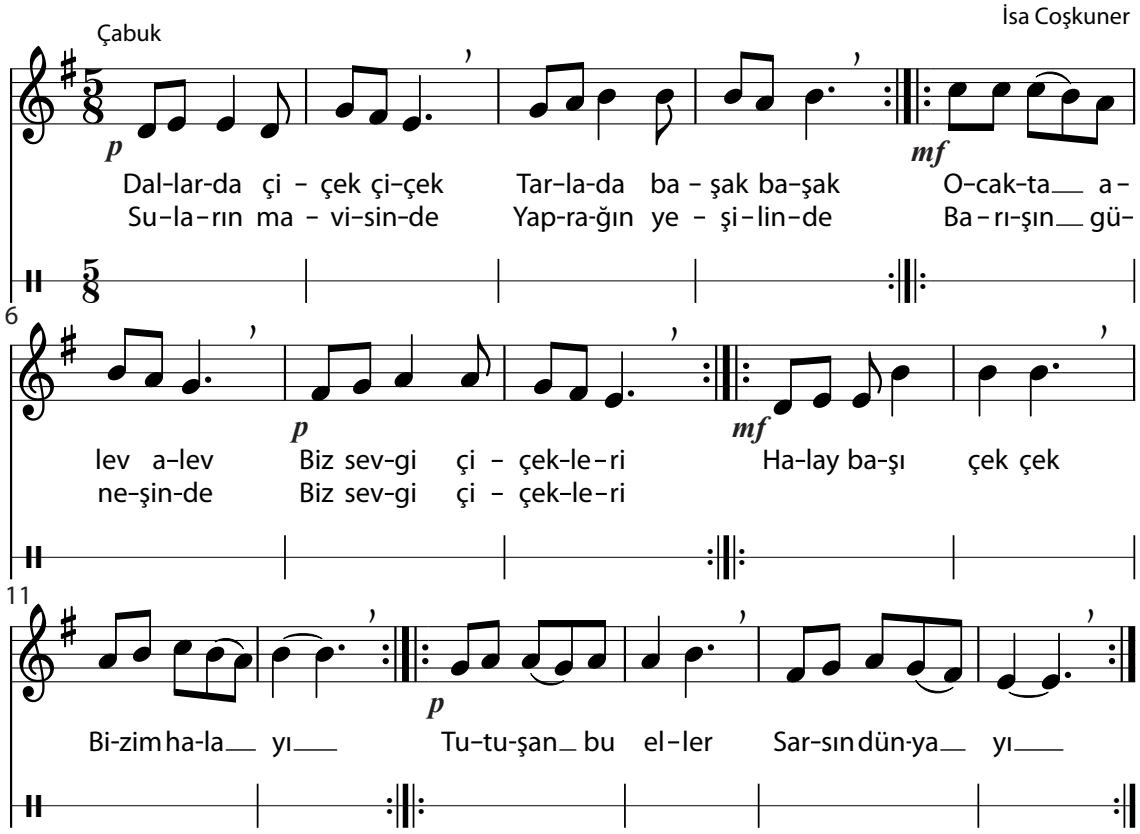

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Şarkının altına zaman belirtecine uygun kendi oluşturduğum ritim notalarını yazdım.
- Şarkıyı söylerken ritim çalgıları ya da beden müziği (alkış sesi vb.) kullanarak yazdığım ritimle eşlik ettim.

Etkinliğin Adı
"Bana Bir Şarkı Söyle" şarkısı.

Etkinliğin Amacı
"Bana Bir Şarkı Söyle" şarkısını nefes yerlerine uyarak doğru seslerle seslendirmek ve şarkıya kendi oluşturduğu ritimle eşlik etmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, kalem, ritim çalgısı, müzik çalar ya da eşlik çalgısı.

- **"Bana Bir Şarkı Söyle" şarkısını dinleyiniz.**
- **Şarkıyı nefes yerlerine uyarak söyleyiniz.**
- **Şarkıyı beden müziği (alkış vb.) ya da ritim çalgılarıyla eşlik ederek söyleyiniz.**
- **İki gruba ayrılınız. Birinci grup şarkıyı söyleyerek, ikinci grup ise şarkıya ritimle eşlik edecek şekilde etkinliği uygulayınız.**

BANA BİR ŞARKI SÖYLE

Yavuz Durak

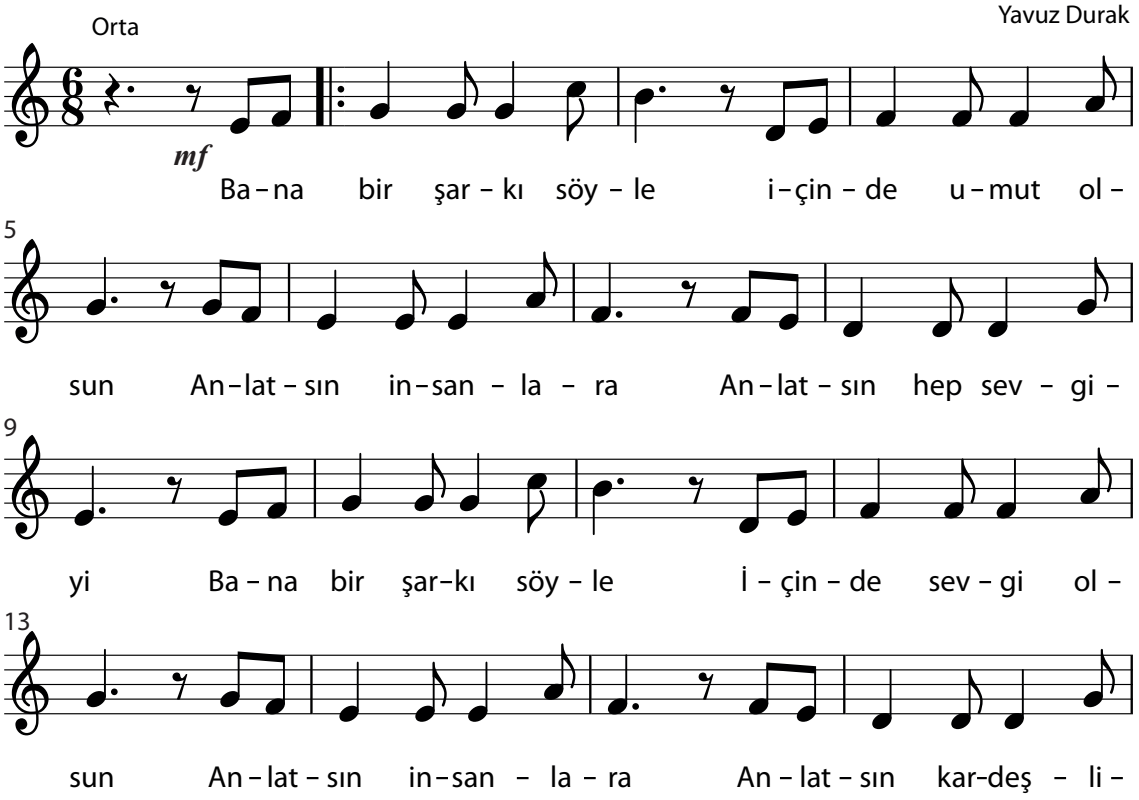

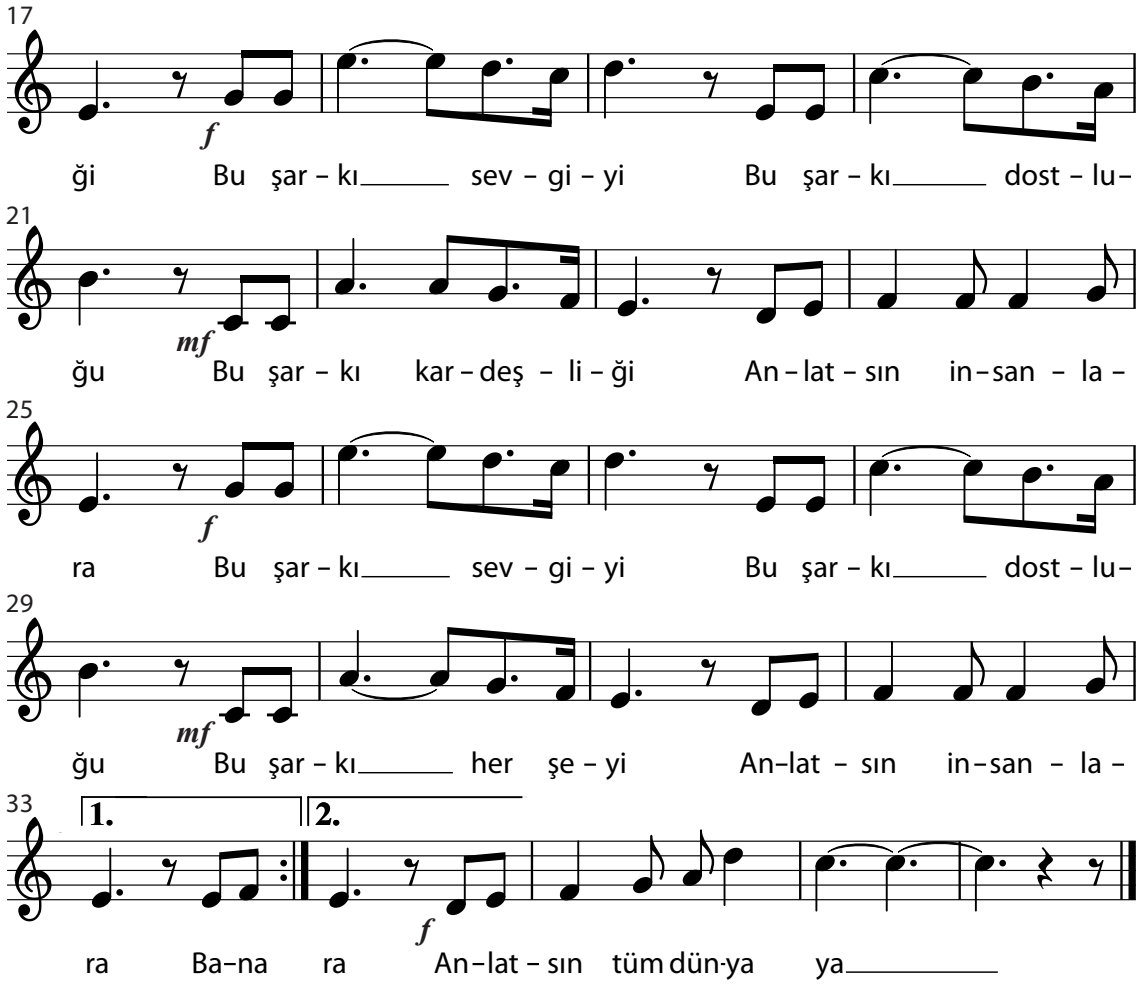

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Şarkıyı nefes yerlerine uyarak doğru seslerle söyledim.
- Şarkıyı beden müziği (alkış vb.) ya da ritim çalgısıyla eşlik ederek söyledim.
- Sınıfça iki gruba ayrılarak etkinliği uyguladık.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Şiir, şarkı sözü yazmayı ya da beste yapmayı hiç düşündünüz mü? Bu konudaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Ezgi belli bir kurala göre düzenlenmiş, kulağa hoş gelen ses dizisi, nağme, melodi anlamına gelir. **Beste** ise bir müzik eserini oluşturan ezgilerin tümüne verilen isimdir.

İsteyen herkes beste yapabilir. Beste yapmak yaratıcılığı destekler ve geliştirir. Bu etkinlik bir oyun gibi de düşünülebilir. Beste yaparken zaman belirtecine uyularak istenildiği gibi seslerle oynanabilir ve notalar sıralanabilir.

Yapılan beste çalışmaları, müzik programları kullanılarak bilgisayara kaydedilebilir ve düzenlenebilir; nota yazım programları kullanılarak da notaya alınabilir.

Dinlediğiniz ve bestelediğiniz müziklerden bilişim teknolojilerini kullanarak bir arşiv oluşturabilirsiniz.

Genel ağ (internet) üzerinden müzik dinlerken veya indirirken nelere dikkat etmeliyiz!

Müzik dosyası indirme veya yükleme servislerinin indirme tuşuna benzer reklam içerikli tuşlara tıklamayınız. Bunlar sizi zararlı sitelere yönlendirebilir.

Bilgisayarınızda ya da telefonunuzda sizlere sorulan kredi kartı numarası, şifre, kimlik bilgileri, sosyal medya hesaplarınız gibi sorulara cevap vermeyiniz. Kişisel bilgilerinizi kimseyle paylaşmayınız. Şüphelendiğiniz durumlarda mutlaka öğretmen ya da ebeveynlerinizden yardım isteyiniz.

Genel ağ ortamında yasal siteleri tercih ediniz. Ayrıca kullandığınız müzik kayıt ve nota yazım programlarının lisanslı olmasına özen gösteriniz.

Etkinliğin Adı
Ezgini seslendir.

Etkinliğin Amacı
Ezgi oluşturmak ve oluşturduğu ezgiyi seslendirmek.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, kalem, eşlik çalgısı.

- **Aşağıda verilen boş ölçülerde üzerlerinde yazan tartım kalıplarını kullanınız.**
- **Bu tartım kalıpları ile öğrendiğiniz nota ve susları istediğiniz gibi yerleştirerek ezginizi oluşturunuz.**
- **Dilerseniz ezginize söz de yazabilirsiniz.**
- **Oluşturduğunuz ezgiyi sınıfta seslendiriniz.**
- **Oluşturduğunuz ezgiyi nota yazım veya müzik düzenleme programlarını kullanarak bilgisayara kaydedebilirsiniz.**

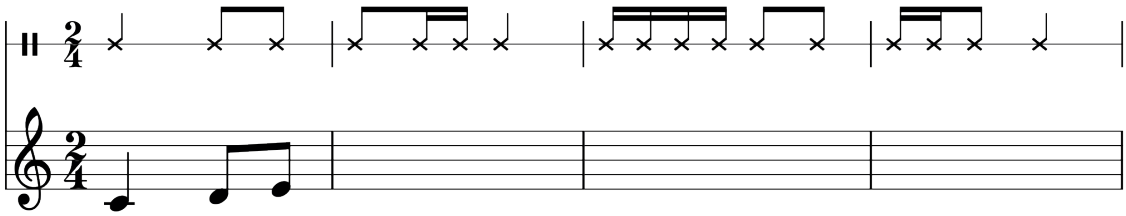

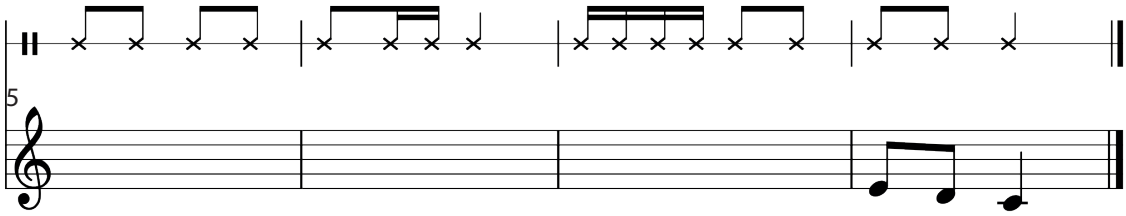

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

Boş ölçülere, üzerlerinde yazan tartım kalıplarını kullanarak istediğim notalarla ezgi oluşturdum.

Kendi oluşturduğum ezgiyi sınıfta seslendirdim.

Etkinliğin Adı
Benim müzik arşivim.

Etkinliğin Amacı
Bilişim teknolojilerini kullanarak bireysel arşiv ve sınıf arşivi oluşturmak.

Kullanılan Araçlar
Ders kitabı, bilgisayar, taşınabilir bellek.

- **Severek dinlediğiniz müzikleri ve kendinize ait müzik çalışmalarını bilişim teknolojilerini kullanarak taşınabilir belleğe kaydediniz. Böylece kendi müzik arşivinizi oluşturunuz.**
- **Arşivinizdeki müzikleri diğer arkadaşlarınızla paylaşarak ortak bir sınıf arşivi oluşturunuz.**

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Değerlendirme ölçeğine göre size uygun olan basamağı boyayarak kendinizi değerlendiriniz.

Çok iyi **İyi** **Geliştirilebilir**

- Sevdiğim müzikleri ve müzik çalışmalarımı taşınabilir belleğe kaydederek müzik arşivimi oluşturdum.
- Arşivimizdeki müzikleri paylaşarak sınıf arşivimizi oluşturduk.

5. BÖLÜM SONU DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerin yanında verilen boşluğa cümle doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazınız.

- ( ) Belli bir kurala göre düzenlenmiş, kulağa hoş gelen ses dizisine ezgi denir.
- ( ) Beste yaparken zaman belirtecine uyulmaz.
- ( ) Türk müziği makamsal yapıda bir müzik türü değildir.
- ( ) Türk müziği ve Batı müziği ses sistemleri birbirinden farklıdır.
- ( ) Nihavent ve nikriz Türk müziği makamları değildir.
- ( ) Müzik eserlerinde birbirine eşit vuruşlardan oluşan ve birbirinden ölçü çizgisi ile ayrılan bölümlerin her birine ölçü denir.
- ( ) Beste çalışmaları, müzik düzenleme programları kullanılarak bilgisayara kaydedilebilir ve düzenlenebilir.

2. Genel ağ (internet) ortamında müzik dinlerken nelere dikkat etmeliyiz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DAĞARCIK

ŞARKILAR	Besteci	Sayfa
TÜRKİYE'MİZ	Yücel AŞAN	100
HAYATA RENK VER	Sertaç ITGİN	100
ANLAT BANA ÖĞRETMENİM	Selahattin İÇLİ	101
SEVGİYLE BÜYÜRÜZ BİZ	Cavit ERSOY	102
BAR	Erdal TUĞCULAR	103
ESKİ ORDU MARŞI	İsmail Hakkı Bey	104
ZOBALARINDA GURU DA MEŞE	Özay GÖNLÜM	104

Violin
Banjo

TÜRKİYEMİZ

Söz: Yalçın Benlican
Müzik: Yücel Aşan

Orta

mf

Ko-kar bur – cu bur – cu gül – ler Ö–ter dal – lar – da bül – bül – ler

5 A-çar me-nek – şe süm–bül-ler Ne gü–zel dir Tür – ki – ye–miz

9 Ne gü-zel dir Tür – ki-ye–miz Sü-rü-ler ya – yı – lır kı – ra

13 Dağ–lar u–zar sı-ra sı-ra Su-lar can ve – rir ça – yı–ra

17 Ne gü-zel dir Tür – ki – ye-miz Ne gü–zel dir Tür – ki-ye-miz

HAYATA BİR RENK VER

Sertaç Itgin

Orta

mf

Er – ken kalk gü – ne mer – ha – ba de Yal – nız de – ğil – sin

3 Yağ-mur gü-neş gök-yü–züy le Dün-ya bi-zim–sin Bir çi–çek bir fi–dan i–çin

6 sev – gi-ye ses ver Ge–le-cek u-mut–lar i–çin Ha-ya – ta renk ver

9 Sağ – lık ve ge-le-cek i–çin Ha – ya – ta renk ver Sen de gel ka-tıl bi-ze

12 Sev-gi ve se-vinç i–le Sen de gel hep bir-lik-te Mut-lu-luk e – li-miz-de

15 Mut–lu-luk e – li-miz–de Ço–cuk – lar i – yi ol – sun di – ye

ANLAT BANA ÖĞRETMENİM(★)

Söz: Cansın Erol
Müzik: Selahattin İçli

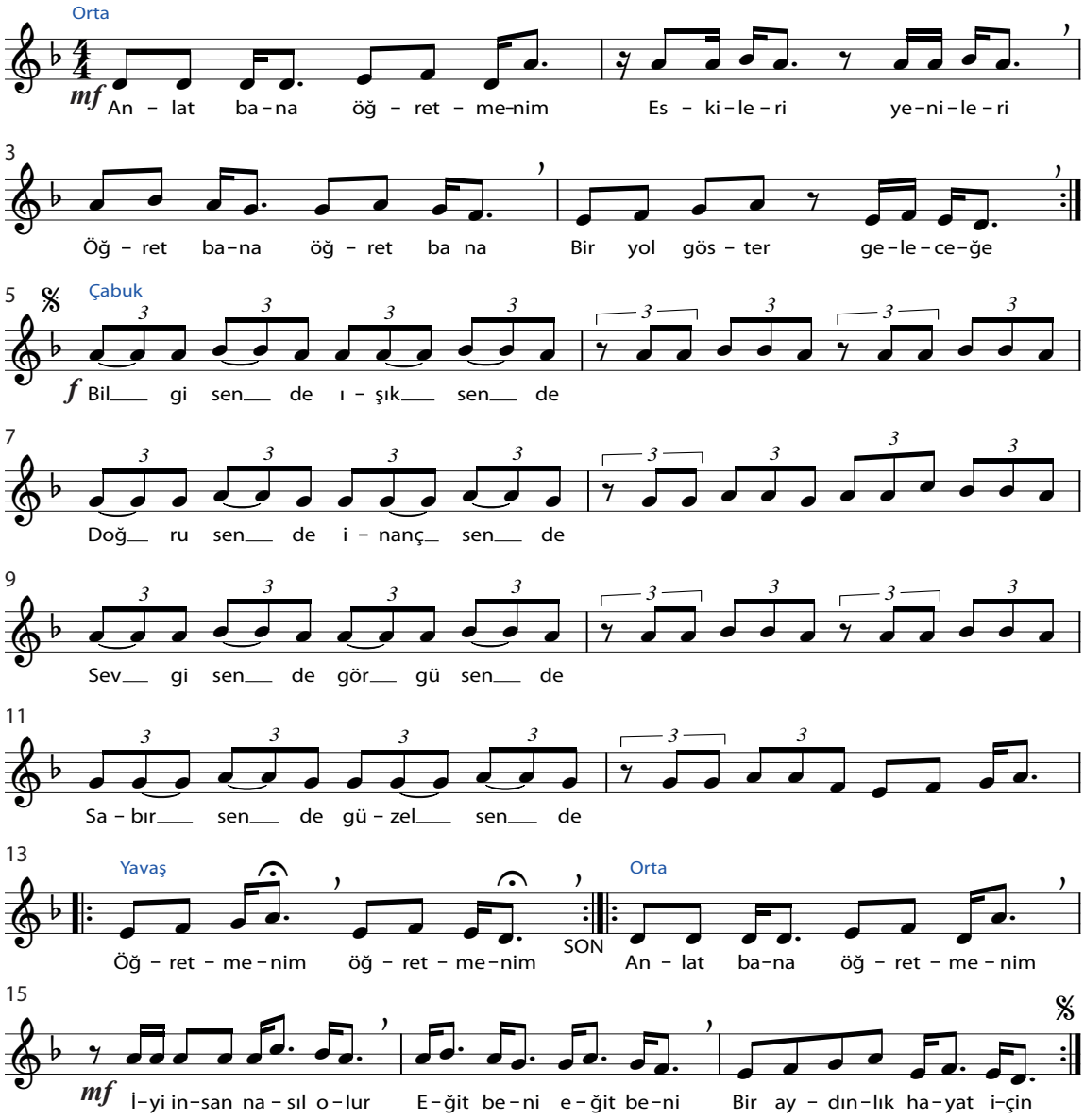

(★) *Öğrencilerin ses aralığı dikkate alınarak orijinal notadan üç ses aşağıdan notaya alınmıştır.*

SEVGİYLE BÜYÜRÜZ BİZ

Söz: Hasan Kararkuş
Müzik: Cavit Ersoy

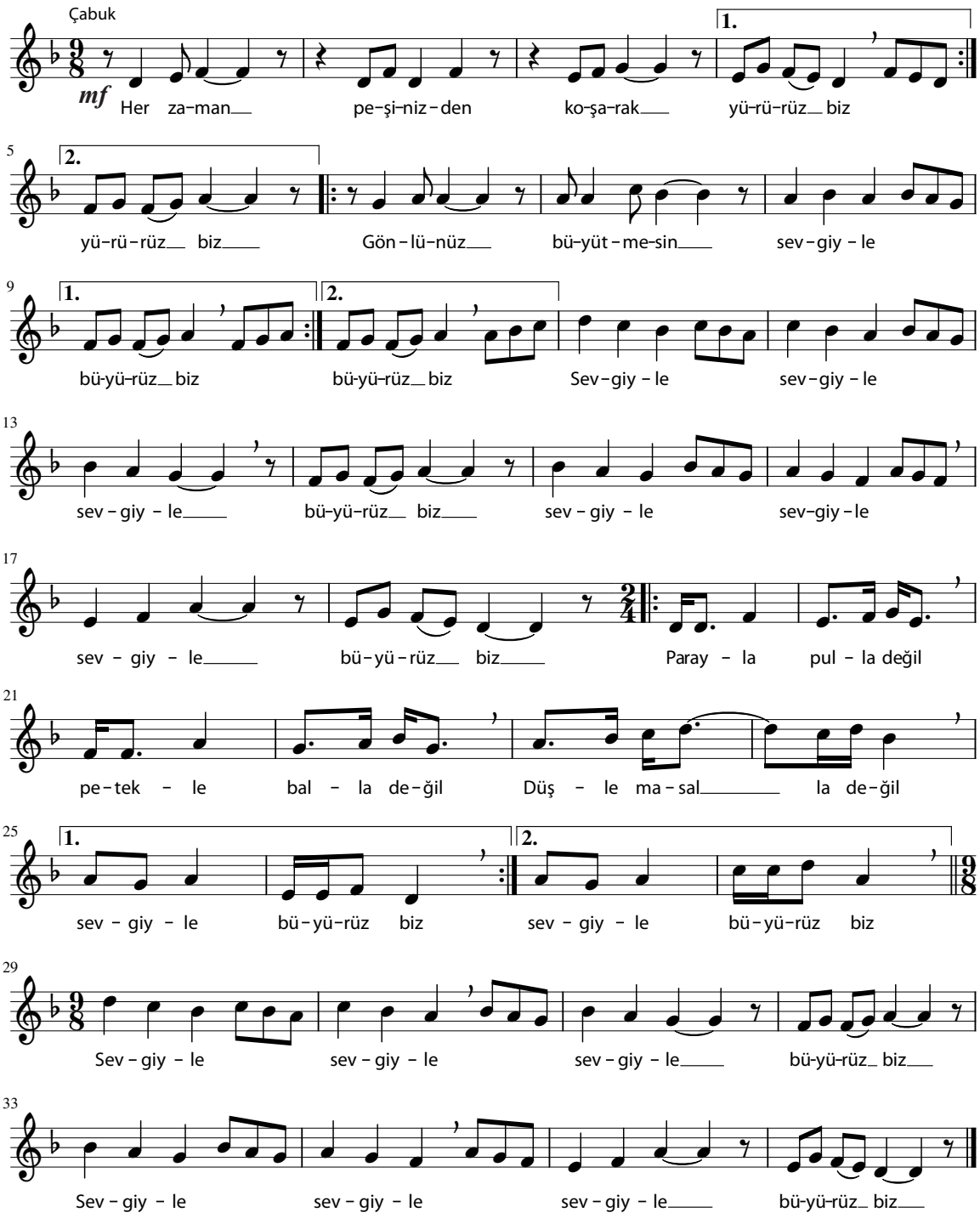

DAĞARCIK

BAR

Erdal Tuğcular

Yavaş

mf

6

11

16

21

ESKİ ORDU MARŞI

İsmail Hakkı Bey

Orta

mf

Ey şan – lı or – du ey şan – lı as___ ker hay – di ga–zan___ fer

4

um–ma–nı saf___ter Bir el – de kal___ kan bir el – de han___ çer

7

ser – had – de doğ___ ru___ ey___şan–lı as___ ker Der – ya – da ol – sa

10

her şey mu-zaf___ fer dil – ler – de tek–bir Al – la – hu ek___ ber

13

f

Al-la-hu ek___ ber Al-la-hu ek___ ber Or___du-muz ol___ sun___ da___im mu-zaf___fer

ZOBALARINDA GURU DA MEŞE YANIYOR (★)

Derleyen: Özay Gönlüm
Yöresi: Denizli

Orta

Zo–ba – la–rın – da gu–ru da me___şe ya – nı – yor___ e___ fem___
Gar mı da yağ–mış Ya–ren – gö–me___nin da – ğı – na___ e___ fem___

2

Zo–ba – la–rın – da gu–ru da me___şe ya – nı – yor___ e___ fem___
Gar mı da yağ–mış ya–ren – gö–me___nin da – ğı – na___ e___ fem___

3

Ya – nı–yor da Me–med E–fem de ü–şü___müş de do–nu___ yor___
Me–med a–ğam da o–tu – ru–daver – miş e–fe – le–rin de sa–ğı___ na___

4

Bon–cuk–lu da ge–lin___ or – ta yer – de dö–nü___ yor da dö___nü___ yor___
Çı – kam___ha–den der___ şu dağ–la – rın ba–şı___ na da ba___şı___ na___

5

As___ la–nım da e – fe – ler___ vay___ vay___ (Saz).....
As___ la–nım da e – fe – ler___ vay___ vay___

(★) *Öğrencilerin düzeyi ve ses aralığı dikate alınarak eserin orijinal notasından sadeleştirme yapılmış ve üç ses aşağıdan notaya alınmıştır.*

DAĞARCIK

CEVAP ANAHTARI

1. BÖLÜM

1.

1-15 : Mehmet Akif Ersoy
16-29 : Osman Zeki Üngör
30-32 : Ses
33-40 : Diyafram
41-48 : Titreşim
49-55 : Akciğer
56-58 : Sol

2.

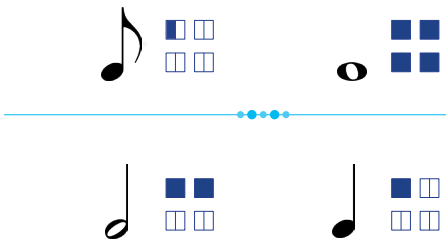

3.

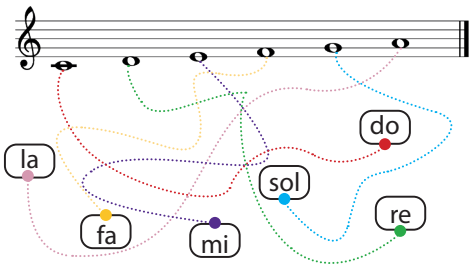

2. BÖLÜM

1. "Bir millet, sanat ve sanatkârdan yoksunsa tam bir hayata sahip olamaz."
"Hayatta müzik lazım değildir. Çünkü hayat müziktir. Müzik ile ilgili olmayan varlık insan değildir.
Eğer söz konusu olan hayat, insan hayatı ise müzik mutlaka vardır. Müziksiz hayat zaten mevcut olmaz."
"Sanat güzelliğin ifadesidir. Bu ifade söz ile olursa şiir, nağme ile olursa musiki, nakş ile olursa ressamlık, oyma ile olursa heykeltraşlık, bina ile olursa mimarlık olur."
"Hepiniz milletvekili olabilirsiniz, bakan olabilirsiniz, hatta cumhurbaşkanı olabilirsiniz, fakat sanatkâr olamazsınız."

2.

3.

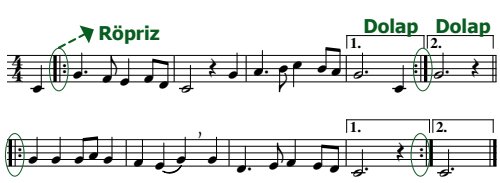

4.

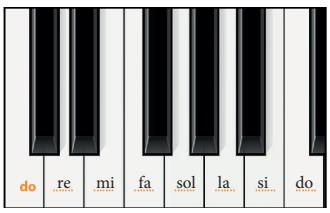

5.

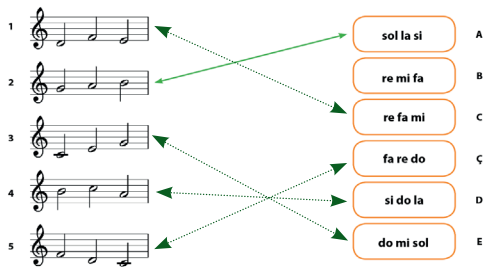

CEVAP ANAHTARI

3. BÖLÜM

1.

M	Ü	M	E	T	R	O	N	O	M	Z
A	İ	K	P	İ	A	N	O	H	A	N
L	Y	F	A	T	I	D	N	A	N	A
L	E	O	Ş	B	E	İ	S	D	İ	T
E	R	R	U	E	♮	Y	H	A	U	Ü
G	S	T	E	M	♭	E	V	G	İ	R
R	N	E	C	O	İ	Z	V	İ	E	E
O	H	E	R	L	Ş	E	Y	O	İ	L
D	İ	M	O	D	E	R	A	T	O	R
M	E	Z	Z	O	F	O	R	T	E	#

MÜZİK HAYATIN NEŞESİ

RUHU SEVİNCİ

VE

HER ŞEYİDİR

2.

VURUŞLAR	NOTALAR
1/2	
4	
2	
1/4	
1	
1/4	
1/2	

3.

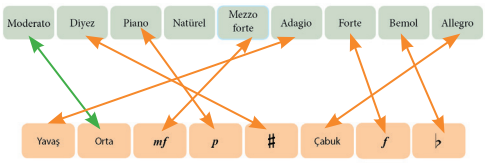

4. BÖLÜM

1.

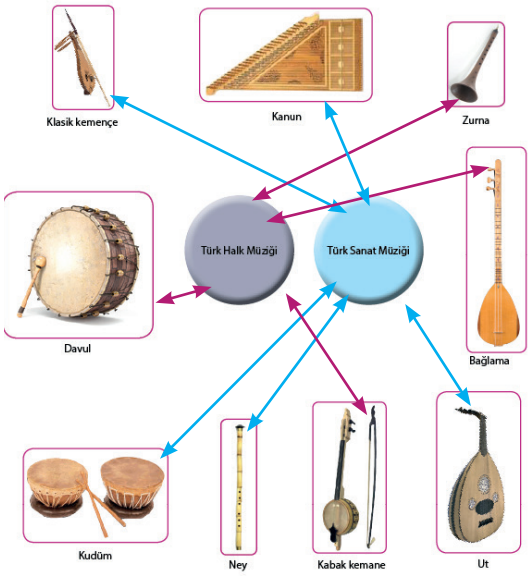

2.

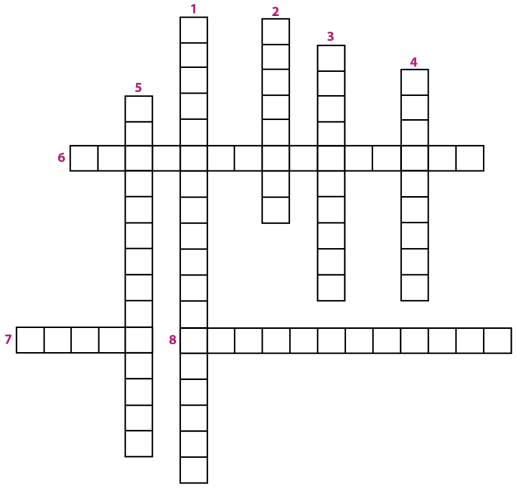

1. Çok sesli Türk müziği
2. Hece bağı
3. Uzatma bağı
4. Dinî müzik
5. Türk halk müziği
6. Türk sanat müziği
7. Türkü
8. Mehter müziği

5. BÖLÜM

1.

D Belli bir kurala göre düzenlenmiş, kulağa hoş gelen ses dizisine ezgi denir.

Y Beste yaparken zaman belirtecine uyulmaz.

Y Türk müziği makamsal yapıda bir müzik türü değildir.

D Türk müziği ve Batı müziği ses sistemleri birbirinden farklıdır.

Y Nihavent ve nikriz Türk müziği makamları değildir.

D Müzik eserlerinde birbirine eşit vuruşlardan oluşan ve birbirinden ölçü çizgisi ile ayrılan bölümlerin her birine ölçü denir.

D Beste çalışmaları müzik düzenleme programları kullanılarak bilgisayara kayıt edilebilir ve düzenlenebilir.

2.

Müzik dosyası indirme veya yükleme servislerinin indirme tuşuna benzer reklam içerikli tuşlara tıklamamalıyız. Bunlar bizi zararlı sitelere yönlendirebilir.

Bilgisayarımızda ya da telefonumuzda bizlere sorulan kredi kartı numarası, şifre, kimlik bilgileri, sosyal medya hesaplarımız gibi sorulara cevap vermemeliyiz. Kişisel bilgilerimizi kimseyle paylaşmamalıyız. Şüphelendiğimiz durumlarda mutlaka öğretmen ya da ebeveynlerimizden yardım istemeliyiz.

Genel ağ ortamında yasal siteleri tercih etmeliyiz. Ayrıca kullandığımız müzik kayıt ve nota yazım programlarının lisanslı olmasına özen göstermeliyiz.

SÖZLÜK

başak: Arpa, buğday, yulaf vb. ekinlerin tanelerini taşıyan baş kısım.
bemol: Bir sesin yarım ton kalınlaştırılacağını gösteren nota işareti.
bucak: İlçelerin, bir müdürle yönetilen bölümlerinden her biri.
cepken: Kolları yırtmaçlı ve uzun, harçla işlenmiş bir tür kısa, yakasız üst giysisi.
cihan: Dünya, evren.
diyaframı: Göğüs ve karın boşluklarını birbirinden ayıran ince ve geniş kas.
diyafram nefesi: Akciğerin havayla doldurulup diyaframı kasının harekete geçirilmesine dayanan soluk alma biçimi.
diyez: Bir sesin yarım ton inceltileceğini gösteren nota işareti.
dizek: Üzerine notaların yazıldığı paralel beş yatay çizgi.
donanım: Bir müzik eserinde yer alan değiştirici işaretlerin ve zaman belirtecinin eser başlangıcında belirtildiği bölümdür.
ezgi: Belli bir kurala göre oluşturulan ve kulağa hoş gelen ses dizisi.
giriftar: Tutulmuş, yakalanmış, esir.
güzel sanatlar: İnsanda coşku ve hayranlık uyandıran edebiyat, müzik, resim, heykel, mimarlık, tiyatro vb. sanatlar.
hece bağı: Bir hecenin birbirinden farklı notalarla seslendirilmesi durumunda bu notaları birbirine bağlayan eğik çizgi.
hilâl: Ayın ilk günlerinde aldığı yay biçimi.
ibret: Kötü bir olaydan alınması gereken ders, uyarıcı sonuç.
ilahî: Gerek sözleriyle, gerekse melodisiyle manevi çağrışımlar yapan müzik eserlerine denir.
ilke: Temel düşünce, temel inanç.
istiklal: Bağımsızlık.
kırık hava: Hareketli ve canlı oyun melodisi ve türküsü.
kıvanç: Övünç, iftihar.
makam: Türk müziği eserlerindeki notaların belli kurallara göre kalıp dizilişleri.
marş: Uygun adım yürüyüşler için yazılan, kuvvetli ve düzenli bir ritme sahip müzik eserleri.
mevlit: Hz. Muhammet'in doğumunu, yaşamını anlatan, en ünlüsü Süleyman Çelebi'nin mesnevi biçiminde yazılmış yapıtlarının ortak adı.
müzik: Birtakım duygu ve düşünceleri belli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatı.
natürel: Diyez ya da bemol almış notayı eski haline (doğal haline) çeviren işaret.
nota: Bir müzik sesini belirtmeye yarayan işaret.
orkestra: Yaylı, üflemeli ve vurmalı çalgılar topluluğu.
orkestra şefi: Orkestrada eşgüdümü sağlayan ve çalgı sanatçılarını müzikal anlatım bakımından yönlendirip yönetmek üzere onlara önderlik eden kişi.
övgü: Birini, bir şeyi övmek için söylenen söz veya yazılan yazı.
palaz: Kaz, ördek, güvercin vb. bazı kuş yavrularının civcivlikten sonraki durumu.
pes: Kalın.
röpriz: Müzik eserlerinde tekrar edilecek bölümleri gösteren işaret.
sanat: Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık.
sancak: Bayrak.
sema: Gök.
şafak: Güneş doğmadan az önce beliren aydınlık.
şarkı: Tonlama değişiklikleriyle çeşitli duygular uyandıran uyumlu, ezgili insan sesleri dizisi.
uygarlık: Medeniyet.
talih: Şans.
tebessüm: Gülümseme.
tema: Asıl konu, ana konu.
tempo: Bir müzik parçasındaki bölümlerin hızı.
tilavet: Kuran-ı yüksek sesle güzel ve yöntemince okuma.
tiz: İnce ses.
türkü: Hece ölçüleriyle yazılmış ve halk ezgileriyle bestelenmiş şiirdir.
umut: Ummaktan doğan duygu, ümit.
uzatma bağı: Aynı adı taşıyan iki ya da daha fazla notayı birbirine bağlayan işaret.
uzun hava: Türk halk müziğinde, belirli bir karakteri olmayan, bölgesel öğelerin etkisi altında gelişerek özellik kazanmış, yanık bir biçimde okunan türkü.
vuruş: Müziği eşit zaman aralıklarına bölen düzenli ve tekrar eden birimler.
yüce: Yüksek, büyük, ulu.

KAYNAKÇA

Ataman, S. Y., (1991). Atatürk ve Türk musikisi. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları/1291, Atatürk Dizisi,/31.
Aydoğan, S. ve Özgür, Ü., (1999). Müziksel işitme okuma. Ankara: Sözkesen Matbaası.
Birol, K. B., (1999). Koro eğitimi ve yönetiminde ilkeler ve yöntemler. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
Campell, D., (Çev. Feryal Çubukçu) (2002). Mozart etkisi (Mozart Effect). İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık.
Çevik, S., (1999). Koro eğitimi yönetimi ve teknikleri. Ankara: Yurt Renkleri Yayınıevi.
Devellioğlu, F., (2013). Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lûgat. Ankara: Aydın Kitabevi.
Feridunoğlu, Z. L., (2004). Müziğe giden yol. İstanbul: İnkilâp Yayınevi.
İlik, A. ve Farkas, R., (2013). Elektronik org eğitimi ve popüler müzikler. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
İlyasoğlu, E., (2001). Zaman içinde müzik. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
MEB (2018). Müzik Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)**,** Ankara.
Özgül, İ., (2009). Müzik eğitimi ve öğretimi. Ankara: Pegem Yayınları.
Say, A., (2005). Müzik sözlüğü. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
Sözer, V., (2014). Müzik terimleri sözlüğü. İstanbul: Remzi Kitabevi.
Uçan, A., (1997). Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
Yayla, F., (2006). Müziksel işitmenin temel prensipleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12 (32), 28-38.
Yetkin, Ç., (2009). Atatürk: ben de bir insanım. İstanbul: Gürer Yayınları.
Yurga, C., (2010). 20. Yüzyılda Türkiye'de popüler müzikler. Ankara: Pegem Akademi.

ESER KAYNAKÇASI

Sayfa: 13, İstiklal Marşı - Tarman, S., Durak, Y., (2015). Ödüllü Yeni Nesil Çocuk Şarkıları. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları. Üçüncü Basım.
Sayfa: 17, Bayrağım - Aydoğan, S., İlik, A. A., (2006). Blok Flüt İle Müzik Eğitimi. Ankara: Arkadaş Yayınevi. Yirmi Altıncı Basım.
Sayfa: 19, Örnek Çalışma - Yıldız, G., (2002). İlköğretimde Müzik Öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
Sayfa: 21, Samsun'dan Doğan Güneş – Acay, S., Uşaklıgil, I., Tercanlı, C., (2003). CD'li Çocuk Ezgileri. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
Sayfa: 25, Cumhuriyet - Acay, S., Uşaklıgil, I., Tercanlı, C., (2003). CD'li Çocuk Ezgileri. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
Sayfa: 31, Yörük Ali – Sun, M., (2014). Kır Çiçekleri – 100 Türkü. Ankara: Sun Yayınevi. Üçüncü Basım.
Sayfa: 32, Atatürk Kalbimde - Yamaner, B.
Sayfa: 34, Ezgi 1 – Vural Akçalı, E.
Sayfa: 35, Ezgi 2 – Vural Akçalı, E.
Sayfa: 36, 37 - Müzik Yapalım – Topal, D.
Sayfa: 38, Bulut Olsam - Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı. (2005). Çocuk Şarkıları Dağarcığı. İstanbul.
Sayfa: 39, Uçurtmam Uçtu - Baş, E.
Sayfa 40, 41, Tebessüm – Peşmen, F .
Sayfa 42, 43, Işık Saçarız – Akkol, M.L.
Sayfa 50, Çınar – Baş, E.
Sayfa 52, Güzel Yurdum – Aydoğan, S., (2005). Koro Şarkıları ve Türküleri. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
Sayfa 53, Deniz Üstü Köpürü – TRT, THM Repertuvarı, 2489.
Sayfa 55, Dostluk Oyunu – Topal, D., Yamaner, B.
Sayfa 57, Bir Dünya Bırakın – Gedikli, E., (2003). Müzik Eğitimi. Bursa: Ezgi Kitabevi. Birinci Baskı.
Sayfa 58, Sen Bu Yaylaları Yayliyamazsun - Aydoğan, S., (2005). Koro Şarkıları ve Türküleri. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
Sayfa 65, Otomobil Uçar Gider – TRT, TSM Repertuvarı. 8548.
Sayfa 67, Nar Danesi – TRT, THM Repertuvarı. 1749.
Sayfa 68, Tiridine Bandım – TRT, THM Repertuvarı. 432.
Sayfa 70, Ben Ağlarım Yane Yane - Sun, M., (2014). Kır çiçekleri – 100 türkü. Ankara: Sun Yayınevi.
Sayfa 72, Çanakkale Türküsü – TRT, THM Repertuvarı. 461.

Sayfa 74, Çemberimde Gül Oya – TRT, THM Repertuvarı. 1268.
Sayfa 76, 77, Dünya Çocuk Bayramı – Topal, D.
Sayfa 78, 79, Hoş Gelişler Ola – TRT, THM Repertuvarı. 1087.
Sayfa 85, Kahve Yemen'den Gelir – TRT, TSM Repertuvarı. 6859.
Sayfa 86, 87, Türkiye'min Dört Yanında – TRT, TSM Repertuvarı. 13668.
Sayfa 89, Yollar ve Vatanım – (1990). Türk Müziği Çocuk Şarkıları 1 - 2. Ankara: T.C Devlet Bakanlığı.
Sayfa 91, Sevgi Çiçekleri -Gedikli, E., (2003). Müzik Eğitimi. Bursa: Ezgi Kitabevi. Birinci Baskı.
Sayfa 92, 93, Bana Bir Şarkı Söyle - Tarman, S., Durak, Y., (2015). Ödüllü Yeni Nesil Çocuk Şarkıları. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları. Üçüncü Basım.
Sayfa 100, Türkiyemiz – (1990). Türk Müziği Çocuk Şarkıları 1 - 2. Ankara: T.C Devlet Bakanlığı.
Sayfa 100, Hayata Renk Ver - İtgin, S.
Sayfa 101, Anlat Bana Öğretmenim – TRT, TSM Repertuvarı. 6265.
Sayfa 102, Sevgiyle Büyürüz Biz – TRT, TSM repertuvarı,. 13658.
Sayfa 103, Bar - Tuğcular, E., (2003). Türkünün Rengi. Ankara: Evrensel Müzikevi Yayınları.
Sayfa 104, Eski Ordu Marşı - Kolçak, O., (2003). Ulusal kimliğimizin sesi marşlarımız. İstanbul: Kastaş Yayınları.
Sayfa 104, Zobalarında Guru da Meşe Yanıyor - TRT, THM Repertuvarı. 2261.
53, 65, 67, 68, 72, 74, 78, 101,104. sayfalardaki eserler kitap yazarları tarafından transpoze edilmiştir.
Atatürk Kalbimde (s. 32), Ezgi I (s.34), Ezgi II (s. 35), Müzik Yapalım (s.36-37), Dostluk Oyunu (s. 55), Dünya Çocuk Bayramı (s. 76-77) şarkıları kitap yazarları tarafından bu ders kitabı için bestelenmiştir.
Hayata Renk Ver (s.100) şarkısı bestecisi **Sertaç ITGİN**'den izin alınarak bu ders kitabına konulmuştur.
Işık Saçarız (s.42, 43) şarkısı bestecisi **Mümtaz Levent AKKOL**'dan izin alınarak bu ders kitabına konulmuştur.
Tebessüm (s. 40, 41) şarkısı bestecisi **Fatih PEŞMEN**'den izin alınarak bu ders kitabına konulmuştur.
Uçurtmam Uçtu (s.39), Çınar (s.50) şarkıları bestecisi **Ercan BAŞ**'tan izin alınarak bu ders kitabına konulmuştur.

GENEL AĞ (İNTERNET) KAYNAKÇASI

Atatürk ve Türk musikisi. http://www.kultur.gov.tr/TR,96562/ozetleme.html ET. 08.11.2017 saat: 12.21
Din, müzik ve kimlik bağlamında Türkiye'de islami popüler müzik. http://kutaksam.karabuk.edu.tr/ index.php/ilk/article/view/517/414 ET. 27.12.2017 saat: 01.23
Gelişim psikolojisi açısından ergenlik dönemi ve genel özellikleri. http://sbedergi.erciyes.edu.tr/sayi_17/14_koc.pdf ET. 03.10.2017 saat: 02.32
Mehmet Akif eserleri. http://uam.mehmetakif.edu.tr/mehmetakif/mehmetakifeserleri.php E T. 12.09.2017 saat: 11.25
Mehmet Akif ERSOY yılı etkinlikleri. http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR,12228/mehmet-akif-ersoy-yili-etkinlikleri.html ET. 12.09.2017 saat: 11.10
Müziğin insan beyni üzerindeki etkisi. http://dergipark.gov.tr/download/article-file/339657 ET. 05.02.2018 saat: 23.28
Müzik terapi ve dinî müzik. http://dergipark.ulakbim.gov.tr/hikmetyurdu/article/view/5000127615/5000119084 ET. 27.12.2017 saat: 00.59
Osman Zeki Üngör ve Türk müzik eğitimine katkıları. http://dergipark.gov.tr/download/article-file/234936 ET. 12.09.2017 saat: 12.55
Osmanlı dönemi Mehteran-ı Tabl-ı Alem teşkilatına genel bir bakış. http://dergipark.gov.tr/download/article-file/382782 ET. 27.12.2017 saat: 02.18
Osmanlı musikisi ve mehter. http://dergipark.gov.tr/download/article-file/106113 ET. 27.12.2017 saat: 02.22
Türkçe sözlük. http://www.tdk.gov.tr ET. 12.05.2018 saat: 14.50
Türklerde askeri müzik tarihi hakkında bir inceleme. http://dergipark.gov.tr/download/article-file/323258 ET. 27.12.2017 saat: 02.22
Türklerin İslam inancı ile şekillenen dinî müzik kültürü ve türleri. http://www.earsiv.odu.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11489/498/T%C3%BCrklerin%20%C4%B0slam%20%C4%B0nanc%C4%B1%20 ile%20%C5%9Eekillenen%20Dini%20M%C3%BCzik%20K%C3%BClt%C3%BCr%C3%BC.pdf?sequence=1&isAllowed=y ET. 27.12.2017 saat: 00.32
Yeniçeri müziği ve batı müziği üzerindeki Türk etkileri. http://dergipark.gov.tr/download/article-file/115251 ET. 27.12.2017 saat: 01.57

A. Aşağıda sayfa numaraları, shutterstock kimlikleri ve erişim tarihleri belirtilen görseller (https://www.shutterstock.com; ET: 19.09.2017 00.00-10.08.2018 23:59) internet adresine ait web sayfasından telifi ödenerek alınmıştır.

Kapak: Shutterstock id: 681809980 ET. 10.06.2018 saat: 14.30
Sayfa: 14,18, 20, 23, 24, 30, 37, 38, 48, 54, 56, 69, 84, Shutterstock id: 385449547 ET. 30.07.2018 saat: 22.20
Sayfa: 16, Shutterstock id: 258150011 ET. 24.07.2018 saat: 23.10
Sayfa: 18, Shutterstock id: 515975704 ET. 18.10.2018 saat: 15.42
Sayfa: 18, Shutterstock id: 304007633 ET. 18.10.2018 saat: 15.45
Sayfa: 18, 66, 80 Shutterstock id: 409235677 ET. 18.10.2018 saat: 15.52
Sayfa: 18, Shutterstock id: 119606593 ET. 18.10.2018 saat: 16.08
Sayfa: 19, Shutterstock id: 272254136 ET. 18.10.2018 saat: 14.20
Sayfa: 20, Shutterstock id: 313309742 ET. 09.08.2018 saat: 17.05
Sayfa: 21, Shutterstock id: 1088570957 ET. 26.07.2018 saat: 13.35
Sayfa: 24, Shutterstock id: 594848039 ET. 17.08.2018 saat: 15.32
Sayfa: 32, Shutterstock id: 738137017 ET. 30.07.2018 saat: 11.15
Sayfa: 34, Shutterstock id: 134913839 ET. 10.06.2018 saat: 14.25
Sayfa: 35, Shutterstock id: 128348828 ET. 31.07.2018 saat: 01.18
Sayfa: 37, 48, 49, Shutterstock id: 582846577 ET. 31.07.2018 saat: 17.35
Sayfa: 40, Shutterstock id: 407491201 ET. 10.01.2018 saat: 14.50
Sayfa: 42, Shutterstock id: 144087013 ET. 07.08.2018 saat: 14.50
Sayfa: 45, 51, Shutterstock id: 372718843 ET. 25.01.2018 saat: 14.50
Sayfa: 47, 49, Shutterstock id: 151073735 ET. 02.08.2018 saat: 10.30
Sayfa: 50, Shutterstock id: 790465855 ET. 02.08.2018 saat: 21.58
Sayfa: 52, Shutterstock id: 1029525034 ET. 07.08.2018 saat: 10.15
Sayfa: 52, Shutterstock id: 1146021014 ET. 07.08.2018 saat: 10.14
Sayfa: 53, Shutterstock id: 471676385 ET. 06.06.2018 saat: 02.40
Sayfa: 54, Shutterstock id: 439241368 ET. 07.08.2018 saat: 16.00
Sayfa: 55, Shutterstock id: 139887406 ET. 05.06.2018 saat: 23.37
Sayfa: 57, Shutterstock id: 156859511 ET. 05.06.2018 saat: 23.50
Sayfa: 64, Shutterstock id: 517076197 ET. 18.10.2018 saat: 13.42
Sayfa: 64, 66, Shutterstock id: 62721823 ET. 18.10.2018 saat: 13.51
Sayfa: 64, 80, Shutterstock id: 622546694 ET. 18.10.2018 saat: 13.48
Sayfa: 64, 80, Shutterstock id: 232231255 ET. 18.10.2018 saat: 13.44
Sayfa: 64, 80, Shutterstock id: 1181699980 ET. 18.10.2018 saat: 13.53
Sayfa: 65, Shutterstock id: 169173983 ET 07.08.2018 saat: 22.30
Sayfa: 66, Shutterstock id: 119289526 ET. 18.10.2018 saat: 13.58
Sayfa: 66, Shutterstock id: 3387503 ET. 18.10.2018 saat: 15.26
Sayfa: 66, Shutterstock id: 125851172 ET. 18.10.2018 saat: 13.55
Sayfa: 66, Shutterstock id: 778240237 ET. 18.10.2018 saat: 13.40
Sayfa: 66, 80, Shutterstock id: 729220303 ET. 18.10.2018 saat: 15.31
Sayfa: 66, 80, Shutterstock id: 1194202207 ET. 18.10.2018 saat: 13.38
Sayfa: 66, Shutterstock id: 585987296 ET. 18.10.2018 saat: 15.29
Sayfa: 66, Shutterstock id: 197874212 ET. 18.10.2018 saat: 15.30
Sayfa: 68, Shutterstock id: 168353609 ET. 10.08.2018 saat: 16.18
Sayfa: 70, Shutterstock id: 36040738 ET. 07.08.2018 saat: 23.18
Sayfa: 72, Shutterstock id: 213521047 ET. 25.07.2018 saat: 15.27

Sayfa: 83, 96, Shutterstock id: 548271538 ET. 06.08.2018 saat: 10.56
Sayfa: 85, Shutterstock id: 444578743 ET.08.08.2018 saat: 17.09
Sayfa: 86, Shutterstock id: 738358090 ET.18.10.2018 saat: 14.22
Sayfa: 86, Shutterstock id: 1035930301 ET.18.10.2018 saat: 14.19
Sayfa: 86, Shutterstock id: 746432074 ET.18.10.2018 saat: 14.30
Sayfa: 88, Shutterstock id: 355835084 ET.09.08.2018 saat: 16.43
Sayfa: 91, Shutterstock id: 535322914 ET. 07.08.2018 saat: 12.40
Sayfa: 95, Shutterstock id: 97682624 ET. 19.10.2018 saat: 16.08
Sayfa: 96, Shutterstock id: 396385345 ET. 07.08.2018 saat: 16.49
Sayfa: 99, Shutterstock id: 317812370 ET. 19.10.2018 saat: 16.10**Sayfa: 64, 66,** http://www.eba.gov.tr/gorsel?icerik-id=398009201b74ea38f4059afd0c4bc6ebbaac60daa0001 ET. 18.10.2018 saat: 15.10
Sayfa: 64, 80, http://www.kultur.gov.tr/Resim/13600,kudumjpg.png?0 ET. 18.10.2018 saat: 12.36
Sayfa: 64, 80, http://www.eba.gov.tr/gorsel?icerik-id=398009201b74ea38f4059afd0c4bc6ebbaac60daa0001 ET. 18.10.2018 saat: 13.50
Sayfa: 66, http://www.eba.gov.tr/gorsel?icerik-id=398009201b74ea38f4059afd0c4bc6ebbaac60daa0001 ET. 18.10.2018 saat: 14.15
Sayfa 66, http://karskultur.gov.tr/TR-54863/calgilar.html ET. 18.10.2018 saat: 14.10
Sayfa: 66, http://img.eba.gov.tr/749/3cd/071/f57/f4f/3e4/4e1/8a3/3af/82d/a03/73e/732/f16/001/7493cd071f57f4f3e44e18a33af82da0373e732f16001.pdf ET. 18.10.2018 saat: 14.05
Sayfa: 66, 80 http://karskultur.gov.tr/TR-54863/calgilar.html ET. 18.10.2018 saat: 14.05
Sayfa: 74, http://oncekadin.gov.tr/urun/200186392/# ET. 03.08.2018 saat: 16.20
Sayfa: 75, http://www.yozgatecik.adalet.gov.tr/haberler/Atat%C3%BCrk%20Resimleri.html ET. 3.10.2018 saat: 02.03
Sayfa: 76, http://www.ata.tsk.tr/content/img/07/fotograflar/renkli_fotograflar/61.jpg ET. 09.08.2018 saat: 13.05
Sayfa: 78, http://ajanda.ibu.edu.tr/wp-content/uploads/2013/05/IMG_3263-150x150.jpg ET. 07.08.2018 saat: 16.30
Sayfa: 84, https://www.botas.gov.tr/external/koro/documents/etkinlik%20resimleri/2015/tsmBilkent/RHP_8732.jpg ET. 19.10.2018 saat: 11.32
Sayfa: 84, https://www.botas.gov.tr/external/koro/documents/etkinlik%20resimleri/2014/tsm1_.jpg ET. 19.10.2018 saat: 16.42
Sayfa: 92, http://inonu.edu.tr/media/news/news/6/2017/12/a0a4525d-985f-4d91-aecf-966c08ac9131_resize.JPG ET. 03.08.2018 saat: 14.25

C. Sayfa: 11, 17 'de bulunan bayrak görseli kitap yazarları tarafından bu kitap için çekilmiştir. **Sayfa 26**'da bulunan **Sol Anahtarı Sarmal Bulmaca** çizimi görsel tasarım uzmanı **Gülseren KARATAŞ** tarafından yapılmıştır.